



BESIGHEIDSTUDIES

HERSIENINGSBOEKIE

2025 KWARTAAL 3

Graad 12

Hierdie hersienings program is ontwerp om jou te help met die hersiening van die kritieke inhoud en vaardighede wat gedurende die 3^{de} kwartaal gedek was. Die doel is om jou voor te berei om die sleutel konsepte te verstaan en om jou die geleentheid te bied om die vereiste standaard te bereik en die toepassing van die kennis wat nodig is om in die Finale NSS-eksamen te slaag, te bemeester.

Die hersieningsprogram dek die volgende onderwerpe:

- Menseregte, inklusiwiteit en omgewingskwessies
- Sosiale verantwoordelikheid; KMV en KMI
- Aanbieding & Data respons
- Ondernemingsvorme

	Inhoud	Bladsynommers
1	Menseregte, Inklusiwiteit en Omgewingskwessies	2 – 15
2	Sosiale verantwoordelikheid; KMV & KMI	16 – 27
3	Aanbieding & Data respons	28 – 39
4	Ondernemingsvorme	40 – 60
5	Konsolidasie	61

Hierdie hersieningsboekie dek die VIER onderwerpe wat in kwartaal 3 onderrig is.

Die eerste onderwerp hoe ons sal fokus is:

1. MENSEREGTE, INKLUSIVITEIT EN OMGEWINGSKWESSIES

Aan die einde van hierdie onderwerp moet leerders die volgende kan doen:

- ❖ Beskryf kortliks/Noem die menseregte in die werkplek
- ❖ Identifiseer die bostaande menseregte uit gegewe scenario's/stellings.
- ❖ Beveel maniere aan hoe besighede die bostaande menseregte in die werkplek kan hanteer.
- ❖ Beskryf kortliks/Noem die ekonomiese regte van werknemers in die werkplek.
- ❖ Beskryf kortliks/Noem die sosiale regte van werknemers in die werkplek.
- ❖ Beveel maniere aan hoe besighede die sosiale regte en kulturele regte in die werkplek kan bevorder.
- ❖ Verduidelik die implikasies van gelykheid, respek en waardigheid op besighede.
- ❖ Definieer/Brei uit oor die betekenis van diversiteit in die werkplek.
- ❖ Identifiseer/Noem die diversiteit kwessies uit gegewe scenario's of stellings:
- ❖ Beveel aan/Stel maniere voor hoe besighede die bostaande diversiteit kwessies in die werkplek kan hanteer.
- ❖ Bespreek die voordele van diversiteit in die werkplek
- ❖ Verduidelik die verantwoordelikhede van werkgewers om menslike gesondheid en veiligheid in die werkplek te bevorder.
- ❖ Beskryf kortliks/Verduidelik/Bespreek die rol van die gesondheid en veiligheidsverteenvoerders om die werksomgewing te beskerm
- ❖ Identifiseer die rol van die gesondheids- en veiligheidsverteenvoerders uit gegewe scenario's.
- ❖ Verduidelik die verantwoordelikhede van werknemers om menslike gesondheid en veiligheid in die werkplek te bevorder
- ❖ Beskryf kortliks/Verduidelik/Bespreek die rol van die gesondheids en veiligheidsverteenvoerders om die werksomgewing te beskerm.
- ❖ Identifiseer die rol van die gesondheids- en veiligheidsverteenvoerders uit gegewe scenario's.
- ❖ Verduidelik die verantwoordelikhede van werknemers om menslike gesondheid en veiligheid in die werkplek te bevorder
- ❖ Identifiseer die verantwoordelikhede van werkgewers en werknemers vir die bevordering van menslike gesondheid en veiligheid in die werkplek uit gegewe scenario's.
- ❖ Beveel aan/Stel strategieë voor wat besighede kan gebruik om die omgewing en menslike gesondheid te beskerm.

Sleutel konsepte

- **Ekonomiese regte:** die regte wat elke persoon moet hê om ekonomies aktief te wees en volgens sekere wette en regulasies behandel te word.
- **Gelykheid:** gelyke indiensnemingspraktyke, sonder enige diskriminasie. Almal is geregtig op gelyke regte, status, voordele,
- **Gestremdheid:** 'n fisiese of geestelike toestand wat 'n persoon se bewegings, sintuie of aktiwiteite beperk.
- **Kulturele regte:** die reg om die idees, gebruike en sosiale gedrag van 'n bepaalde groep of samelewing uit te oefen.
- **Maatskaplike regte:** die reg van mense op welsyn en maatskaplike voordele.
- **Menseregte:** die basiese regte wat almal het omdat hulle mense is, ongeag hul geslag, ras, nasionaliteit of enige ander status.
- **Respek:** beleefde gedrag teenoor of omgee vir iemand/iets wat jy dink belangrik is. Dit is wanneer jy iemand/iets met ordentlikheid of bedagsaamheid behandel.
- **Waardigheid:** om 'n persoon met respek te behandel.

Inleiding

Menseregte is basiese regte wat in die Suid-Afrikaanse Grondwet verskans is. Hierdie regte stel mense in staat om met mekaar te kommunikeer, deur 'n gedeelde stel regte en verantwoordelikhede. Daar word ook van besighede verwag om menseregte in die werkplek te bevorder.

In Graad 10 het jy oor die doel van inklusiwiteit in die werkplek geleer.

In Graad 11 het jy van veiligheid en verteenwoordigers van gesondheid by die werkplek geleer.

Ons sal 'n breedvoerige ontleding van die menseregte, Inklusiwiteit en omgewingskwessies in Graad 12 behandel.

1.1 Die betekenis van menseregte in die werkplek

Menseregte is regte wat almal op geregtig is. Hierdie regte word beskerm deur die Handves van Regte vervat in hoofstuk twee van die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, Wet Nr. 108 van 1996. Hierdie regte is op gemeenskaplike waardes gebaseer soos waardigheid, gelykheid, regverdigheid, respek ens.

1.2 Tipe Menseregte in die werkplek

Waardigheid	Vryheid van spraak en uitdrukking	Privaatheid
Gelykheid	Veiligheid/Sekuriteit en Beskerming van Lewe	Inligting



1.2.1

Voltooi die volgende met betrekking tot tipe **Menseregte** in die werkplek. Pas die verduideliking by die tipe mensereg. Kies jou antwoord uit die konsepte

		hierbo
--	--	--------

#	Menseregte	Verduideliking
1		Mense se inligting moet vertroulik gehou word en hul eiendom moet gerespekteer word.
2		Almal het die reg om met respek behandel te word en dat hul waardigheid beskerm word.
3		Mense moet gelyk wees in regte, status en voordele en as sodanig behandel word in die werkplek.
4		Elkeen moet die reg hê om sy/haar mening uit te spreek en moet nie gestraf of gediskrimineer word omdat hulle dit uitspreek nie.
5		Almal moet toegang hê tot inligting wat hulle raak, insluitend alle inligting wat deur werkgewers, die regering en ander belanghebbendes gehou word.
6		Mense het die reg op 'n omgewing wat nie skadelik vir hul gesondheid is nie en die regte toerusting om hul gesondheid en veiligheid te beskerm.

1.3 Maniere om menseregte in die werkplek te hanteer

	1.3.1	Voltooi die volgende met betrekking tot maniere om Menseregte in die werkplek te hanteer.
---	--------------	--

inlig	sosio-ekonomiese	wetgewing	diskrimineer	griewe
werkplek	vernederende	kommunikeer	gelyke	mening
skend	beskermende	regering	vertroulik	deursigtig
oop	siektes	regulasies	werknemer	-

Menseregte	Maniere om menseregte in die werkplek te hanteer	Antwoorde
Privaatheid	• Besighede moet die regte van werknemers en kliënte respekteer en mag dit nie ... nie.	
	• Persoonlike inligting oor werknemers of kliënte moet ... gehou word en moet nie aan enigiemand anders gegee word nie.	
	• Die besigheid moet enige inligting oor chroniese ... van sy werknemers vertroulik hou.	
Waardigheid	• Besighede moet hul werknemers waardeer ongeag hul... status en alle werknemers met respek en waardigheid behandel.	
	• Werknemers mag nie gedwing word om ... werk te doen nie.	
	• Besigheid moet met respek en waardigheid met werknemers en kliënte ...	
Gelykheid	• Besighede moenie teen werknemers ... op grond van byvoorbeeld geslag, ras, geloof en seksuele oriëntasie nie, maar gelyke geleenthede aan hulle gee.	
	• Besighede moet verseker dat hul werkers ... betaling ontvang vir werk van gelyke waarde.	
	• Hulle moet toepaslik ... regverdig toepas op alle bestuurs vlakke.	

Menseregte	Maniere om menseregte in die werkplek te hanteer	Antwoorde
	<ul style="list-style-type: none"> Bestuurders moet verseker dat geen ... nadelig beïnvloed word nie as gevolg van diskriminasie 	
Vryheid van spraak/ Uitdrukking	<ul style="list-style-type: none"> Besighede moet ... kommunikasie kanale tussen bestuur en werknemers toelaat. 	
	<ul style="list-style-type: none"> Besighede moet werknemers 'n platform gee om hul ... te stel sonder enige viktimisering 	
	<ul style="list-style-type: none"> Die werknemer het die reg om hul ... uit te spreek en moet nie gestraf of gediskrimineer word as gevolg daarvan nie. 	
Inligting	<ul style="list-style-type: none"> Werkers moet toegang hê tot inligting wat hulle raak, insluitend alle inligting wat deur die ... gehou word. 	
	<ul style="list-style-type: none"> Besighede moet ... wees in hul finansiële state deur werknemers wat versoek toe te laat om die state te sien. 	
	<ul style="list-style-type: none"> Wanneer nuwe inligting beskikbaar word, moet die besigheid werknemers daarvoor ... 	
Veiligheid/ Sekuriteit	<ul style="list-style-type: none"> Besighede moet werkers met ... klere voorsien, byvoorbeeld handskoene en skoene. 	
	<ul style="list-style-type: none"> Besighede moet voldoen aan die ... soos die WBGV/WVBBS, wat die veiligheid en gesondheid van die werknemers raak.. 	
	<ul style="list-style-type: none"> Werkgewers moet voorsorgmaatreëls tref om te verseker dat werknemers en hul besittings veilig is in die ... 	

1.4 Ekonomiese regte van werknemers

	1.4.1	Voltooi die volgende met betrekking tot Ekonomiese Regte van werknemers. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	---

werk	wettig	kies	handel dryf
dwang	werksure	werksure	

#	Ekonomiese regte van werknemers	Antwoorde
1	Vryheid van ... arbeid	
2	Die reg om werk te aanvaar of ...	
3	Gelyke lone en gelyke betaling vir gelyke...	
4	Die reg op ontspanning en redelike beperking van...	
5	Veilige en gesonde ...	
6	Om ... te vorm en daarby aan te sluit.	
7	Reg om aan 'n ... staking deel te neem	

1.5 Die sosiale regte van werknemers

Skoon water	Onderwys	Beskerming	Gesondheidsorg
-------------	----------	------------	----------------

1.6 Maniere om sosiale regte in die werkplek te bevorder

	1.6.1	Voltooi die volgende met betrekking tot maniere om Sosiale regte in die werkplek te bevorder. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	--

vaardigheid	spesiale	toegang
mediese	werkloosheid	

#	Sosiale regte van werknemers	Antwoorde
1	Die besigheid moet voldoen aan die reg van werkers om ... tot skoon water en maatskaplike sekuriteit in die werkplek te hê.	
2	Verskaf geleenthede vir werknemers om ... opleiding sessies by te woon.	
3	Die besigheid moet werkers by die WVF registreer om voldoende beskerming te bied in die geval van... of siekte.	
4	Die besigheid kan werknemers aanmoedig om deel te neem aan... geleenthede, byvoorbeeld Wêreld MIV/Vigs-dag.	
5	Die besigheid kan gesondheidsorgdienste verskaf deur klinieke op die perseel te vestig om werknemers toegang tot basiese ... sorg te gee.	

1.7 Maniere om kulturele regte in die werkplek te bevorder

	1.7.1	Voltooi die volgende met betrekking tot maniere om Kulturele regte in die werkplek te bevorder. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	--

inligting	agtergronde	verdra
respekteer	taal	kantien

#	Maniere om Kulturele regte in die werkplek te bevorder	Antwoorde
1	Die besigheid moet die reg van werkers om deel te neem aan kulturele aktiwiteite ...	
2	Die besigheid moet 'n omgewing skep waarin werknemers vry voel om hul eie ... te gebruik wanneer hulle in hul vrye tyd met ander kommunikeer.	
3	Die besigheid kan werknemers help om mekaar te respekteer deur gereelde kulturele ... sessies in die werkplek te hou.	
4	Verskillende kulture kan geakkommodeer word deur verskillende kos in die ... sowel as personeelfunksies te verskaf	
5	Die besigheid, moet volgens die WGI, mense van verskeie kulturele ... in diens te neem.	
6	Die besigheid moet werknemers oplei om ander kulture in die werkplek te ...	

1.8 Implikasie van gelykheid, respek en waardigheid op besighede

	1.8.1	Voltooi die volgende met betrekking tot Implikasie van gelykheid, respek en waardigheid op besighede. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	--------------	---

geleenthede	diskriminasie	waardigheid
waardes	omgewing	geslag

#	Implikasie van gelykheid, respek en waardigheid op besighede	Antwoorde
1	Werknemers moet gelyk behandel word, ongeag hul ras, kleur, ouderdom, ... , gestremdheid.	
2	Gelyke toegang tot ..., poste en hulpbronne moet vir alle werknemers beskikbaar wees.	
3	Die missiestelling van die besigheid moet die ... van gelykheid en respek insluit.	
4	Voorvalle van ... moet aangemeld word, en werkgewers moet vinnig en regverdig op hierdie kwessies in die werkplek reageer.	
5	Werkgewers moet verseker dat die werkplek ... veilig, regverdig en vry van verleentheid is.	
6	Besighede moet werkers moet met respek en ... behandel deur erkenning te gee aan werk wat goed gedoen is.	

	1.8.2	Voltooi die volgende aktiwiteit met betrekking tot Menseregte
---	--------------	--

VRAAG 1

- 1.1 Beskryf kortlik VIER ekonomiese regte van werkers in die werkplek (8)
- 1.2 Lees die scenario hieronder en beantwoord die vraag wat volg.

JUNG LOGISTIEK (JL)

Benno Jung is die eienaar van Jung Logistiek. Bono bied nie vir Fatima en Fabio dieselfde salarisskaal nie, maar hulle albei presteer goed en het dieselfde ervaring. Sommige van JL se werknemers is bang om hul opinies te lig omdat hulle dalk teenoor gediskrimineer sal word. Bono het die MIV-status van een van sy werknemers met sy junior bestuurder gedeel. Henk is as 'n vragmotorbestuurder aangestel, maar hy het opdrag gekry om riool uit lekkende pype te verwyder. JL het nie hul werknemers ingelig oor hul rolle in die KMI-projekte wat vir die gemeenskap gedoen sal word nie.

- 1.2.1 Identifiseer VYF menseregte wat deur JL geskend is. Motiveer jou antwoord deur uit die scenario hierbo aan te haal. Gebruik die tabel hieronder as 'n RIGLYN om **VRAAG 1.2.1** te beantwoord.. (15)

	MENSEREGTE	MOTIVERING
1		
2		
3		
4		

5		
---	--	--

- 1.3 Verduidelik die implikasie van gelykheid, respek en waardigheid op besighede. (8)
- 1.4 Beveel maniere aan hoe besighede sosiale regte in die werkplek kan bevorder. (6)

Inklusiwiteit

1.9 Die betekenis van diversiteit in die werkplek

Diversiteit beteken dat mense verskil ten opsigte van rasse, geslag, ouderdom, kultuur, geloof en agtergrond, ens. Die werkplek bestaan uit werknemers met diverse agtergronde.

Besighede moet maniere ontwikkel om die kwessies van diversiteit in die werkplek te hanteer.

1.10 Diversiteit kwessies in die werkplek:

Armoede	Ras	Geslag	Taal
Ouderdom	Kultuur/Godsdiens	Gestremdheid	

1.11 Maniere hoe die besighede diversiteit kwessies kan hanteer


 Aktiwiteit	1.11.1	Voltooi die volgende met betrekking tot Maniere hoe die besighede diversiteit kwessies kan hanteer.
---	--------	--

erken	tolk	gemarginaliseer	bevorder	opleiding
gestremd	kommunikasie	gelyke	regstellende aksie	voorkeur
vaardighede	teikens	aftrede	diskriminasie	mentors
kos	sensitief	kollegas	-	-

#	Diversiteit kwessies	Verduideliking	Antwoorde
1	Armoede	Die besigheid moet mense van verskillende ... agtergronde en status in ag neem wanneer hulle nuwe personeel lede aanstel	
		Die besigheid moet werknemers ... vir dienste wat goed gelewer is en in hul basiese behoeftes voorsien.	

#	Diversiteit kwessies	Verduideliking	Antwoorde
		Besighede kan ... etes of kantien geriewe op die perseel vir hul werknemers aanbied.	
2	Ras	Besighede moet ... beleide implementeer soos vereis deur die WGI en ander wette.	
		Daar moet geen ... in die werkplek wees op grond van vel kleur nie.	
		Voorheen benadeeldes behoort ... behandeling te kry wanneer nuwe aanstellings gemaak word.	
3	Godsdien/ Kultuur	Besighede moet ... wees vir spesiale versoeke van verskillende kultuurgroepe, byvoorbeeld om verlof te neem vir kulturele vakansiedae en feeste.	
		Besighede moet voorsiening maak vir spesiale ... en spesiale voorbereidings metodes in die werkers kantien.	
		Elkeen het die reg dat hul kultuur en godsdien ... en respekteer word	
4	Geslag	Die besigheid moet ... werksgeleenthede aan mans en vroue bied.	
		Beide mans en vroue moet die geleentheid hê om in bestuur posisies ... te wees.	
		Die besigheid moet ... stel vir geslagsgelykheid in die besigheid sowel as die implementering daarvan.	
5	Taal	Besighede het die voorreg om te spesifiseer dat alle ... slegs in een spesifieke taal moet wees en kan van werknemers verwag om 'n sekere vlak van vlotheid in daardie taal te hê.	
		Die onderneming moet ... aan die werknemers verskaf in die amptelike taal van die onderneming.	
		Indien nodig, moet die besigheid 'n ... in diens neem om almal in staat te stel om te verstaan wat in 'n vergadering gesê word.	
6	Ouderdom	Die besigheid moet bevorderings implementeer gebaseer op 'n spesifieke stel ... eerder as om aan ouderdom gekoppel te word	
		'n Besigheid mag 'n persoon in diens neem wat ouer as die normale ... ouderdom is, mits daardie persoon die mees geskikte kandidaat is.	
		Ouer werknemers kan as ... gebruik word om jong werknemers te help om hul potensiaal te ontwikkel.	
7	Gestremdheid	Besighede moet mense wat fisies ... is in diens neem in poste wat vir hulle geskik is.	
		Besighede moet verseker dat werkers met spesiale behoeftes nie ... word of uitgesluit voel van werkplek aktiwiteite nie.	
		Besighede moet hul werknemers oplei oor hoe om ... te hanteer wat enige vorm van gestremdheid het.	

1.12 Voordele van diversiteit in die werkplek

 Aktiwiteit	1.12.1	Voltooi die volgende met betrekking tot die voordele van diversiteit in die
---	---------------	--

		werkplek. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--	---

moraal	lojaliteit	belanghebbendes
skakel	perspektief	probleme

#	Verduideliking	Antwoorde
1	'n Diverse arbeidsmag verbeter die vermoë van 'n besigheid om ... op te los, meer innoverend te wees en diverse markte te bevorder.	
2	Wanneer werknemers mekaar se diversiteit waardeer, leer hulle om oor hindernisse heen te ... en te kommunikeer	
3	'n Diverse arbeidsmag kan die ... en motivering van werknemers verbeter.	
4	Wanneer mense gerespekteer, aanvaar en verstaan word, toon hulle groter ... teenoor die besigheid.	
5	Meer idees en insette vanuit verskillende ... van 'n diverse arbeidsmag kan besighede 'n mededingende voordeel gee, aangesien hulle beter dienste kan lewer.	
6	Beleggers en ander ... evalueer besighede toenemend oor hoe hulle diversiteit in die werkplek bestuur	

 Aktiwiteit	1.12.2	Voltooi die volgende aktiwiteit
--	---------------	--

VRAAG 1


- 1.1** Brei uit oor die betekenis van diversiteit in die werkplek. **(4)**
- 1.2** Identifiseer die diversiteit kwessie wat deur Mathe Handelaars (MT) in ELKE stelling hieronder aangespreek word:
- 1.2.1 MT het die reg stellende aksie-beleid ingestel om te verseker dat manlike en vroulike werkers gelyke werksgeleenthede gebied word.
- 1.2.2 MT verkoop spesiale kos in die kantien om voorsiening te maak vir verskillende werknemers in die besigheid.
- 1.2.3 Hulle moedig ouer werknemers aan om jonger werknemers te help om hul potensiaal ontwikkel.
- 1.2.4 MT het opritte gebou vir werknemers wat rolstoele gebruik. **(8)**
- 1.3** Bespreek die voordele van diversiteit in die werkplek. **(8)**
- 1.4** Stel maniere voor hoe besighede armoede as 'n diversiteit kwessie die werkplek kan hanteer **(8)**

Omgewingskwessies

Besighede neem die impak van hul bedrywighede op die omgewing in ag en verseker dat hul optrede nie hul werknemers benadeel en die omgewing besoedel nie. Dit is die verantwoordelikheid van die werkgewer, gesondheids en veiligheids verteenwoordigers, werknemers en die besigheid om menslike gesondheid en veiligheid in die werkplek te bevorder.

Kom ons kyk na die verantwoordelikhede van elk van die bogenoemde belanghebbendes in die bevordering van menslike gesondheid en veiligheid in die werkplek.


1.13 Verantwoordelikhede van werkgewers in die bevordering van menslike gesondheid en veiligheid in die werkplek

	1.13.1	Voltooi die volgende met betrekking tot die verantwoordelikhede van werkgewers in die bevordering van menslike gesondheid en veiligheid in die werkplek. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	--------	--

gehare	toerusting	toesig
stelsels	stowwe	beskermend

#	Verduideliking	Antwoorde
1	Besighede moet ... voorsien, en in stand hou, wat werkers veilig hou terwyl hul werk.	
2	Werkgewers moet ... in plek hê wat verseker dat daar geen skadelike impak op die gesondheid en veiligheid van werkers sal wees nie.	
3	Werkgewers moet persoonlike ... klere aan werkers verskaf en gevare in die werkplek verminder of verwyder	
4	Werkgewers moet die produksie, verwerking, berging, vervoer van materiaal of toerusting noukeurig monitor om te verseker dat die werkers se gesondheid nie deur gevaarlike ... benadeel word nie.	
5	Werkgewers moet weet waar potensiële ... kan wees en maatreëls tref om die skade uit te skakel of te beperk	
6	Besighede moet verseker dat werkers van toerusting gebruik maak slegs onder ... van 'n aangewese opgeleide werker	


1.14 Rolle van gesondheids- en veiligheidsverteenwoordigers in die beskerming van die Werkplek omgewing

	1.14.1	Voltooi die volgende met betrekking tot die rolle van gesondheids- en veiligheidsvertegenwoordigers in die beskerming van die werkplek omgewing. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	--------	--

opleiding	korrek	identifiseer
gereelde	veiligheid	skakel

#	Verduideliking	Antwoorde
1	Hulle moet verseker dat die ... persoonlike beskermende klere verskaf en beskikbaar is vir alle werkers, en dat die werkers dit altyd dra.	
2	Hulle moet potensiële gevare in die werkplek ...	
3	Bevorder en hersien ... maatreëls in die werkplek.	
4	Hulle moet met die bestuur ... om die doeltreffendheid van gesondheids- en veiligheidsmaatreëls na te gaan en te monitor.	
5	Hulle moet verseker dat alle werkers die korrekte toerusting ontvang wat hulle nodig het om hul werk te verrig, en dat die toerusting ... in stand gehou word.	
6	Hulle moet verseker dat die besigheid die nodige veiligheids ... aan alle werknemers verskaf sodat enige potensiële gevare in die werkplek vermy kan word.	

1.15 Verantwoordelikhede van werkers/werknemers in die bevordering van gesondheid en veiligheid in die werkplek


	1.15.1	Voltooi die volgende met betrekking tot die verantwoordelikhede van werknemers in die bevordering van gesondheid en veiligheid in die werkplek. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	--------	---

siekte	bestuur	stappe
reëls en prosedures	onveilig	gesondheid en veiligheid

#	Verduideliking	Antwoorde
1	Werkers moet bewus wees dat hulle na hul ... in die werkplek moet omsien..	
2	Werkers moet altyd voldoen aan die ... van die besigheid.	


#	Verduideliking	Antwoorde
3	Indien daar ... of ongesonde werksomstandighede is, moet hulle dit aan die bestuur rapporteer.	
4	Ongelukke moet onmiddellik by ... aangemeld word en die voorgeskrewe papierwerk moet voltooi word.	
5	Werkers moet redelike ... neem om hul veiligheid te verseker en te voldoen aan die reëls en beperkings van die werkplek.	
6	Indien hulle bewus is van enige ... wat hul vermoë om te werk kan beïnvloed, moet hulle hul werkgewer betyds inlig.	

1.16 Strategieë wat besighede kan gebruik om die omgewing en menslike gesondheid te beskerm

	1.16.1	Voltooi die volgende met betrekking tot strategieë wat besighede kan gebruik om die omgewing en menslike gesondheid te beskerm. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	---------------	---

tegnieke	natuur	onvriendelik
verbruik	omgewing	besoedeling

#	Verduideliking	Antwoorde
1	Die besigheid moet ook stappe neem om betrokke te raak by ... bewusmaking programme.	
2	Die besigheid moet sy produksie ... verander ten gunste van skoner en groener tegnologieë om die omgewing te beskerm.	
3	Volgens die maatskaplike regte van werkers moet die onderneming die water in die werkplek toets om te verseker dat dit veilig is vir menslike ...	
4	Die besigheid moet na natuurlike hulpbronne omsien en ... bewaring bevorder	
5	Die besigheid moet 'n beleid hê om ... te minimaliseer en aktief te hergebruik, te herwin en afval te verminder.	
6	Die besigheid kan die verbruik van goedere en dienste wat omgewings ... is verminder	

	1.17	Opstel-tipe vraag
--	-------------	--------------------------

BESIGHEIDSROLLE (OMGEWINGSKWESSIES)

Werkgewers moet hul verantwoordelikhede in ag neem om menslike gesondheid en veiligheid in die werkplek te bevorder. Die verteenwoordigers is ook verantwoordelik vir die bevordering van gesondheid en veiligheid in die werkplek. Werknemers moet ook hul rol speel in die bevordering van veiligheid in die werkplek. Besighede moet strategieë ontwikkel om die omgewing en menslike gesondheid in die werkplek te beskerm.

Skryf 'n opstel oor omgewingskwessies waarin jy die volgende aspekte insluit:

- Beskryf kortliks die verantwoordelikhede van werkgewers in die bevordering van menslike gesondheid en veiligheid in die werkplek.
- Verduidelik die rolle van gesondheids- en veiligheids verteenwoordigers in die beskerming van die werksomgewing.
- Bespreek die verantwoordelikhede van werknemers in die bevordering van menslike gesondheid en veiligheid in die werkplek.
- Beveel strategieë aan wat besighede kan gebruik om die omgewing en menslike gesondheid te beskerm. [40]



1.18

KONSOLIDASIE AKTIWITEIT

VRAAG 1

- 1.1 Kies 'n beskrywing uit KOLOM B wat by 'n term in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–J) langs die vraag nommer (1.1.1 tot 1.1.5) neer, bv. 1.1.6 K.

KOLOM A	KOLOM B
1.1.1 Gelykheid	A regte wat deur die Handves van Regte beskerm word
1.1.2 Waardigheid	B werksmag bestaan uit werknemers uit verskillende agtergronde en rasse
1.1.3 Menseregte	C korrekte gedrag uit vrees vir gevolge van jou optrede
1.1.4 Kulturele regte	D 'n fisiese of geestelike toestand wat 'n persoon se bewegings, sintuie of aktiwiteite beperk
1.1.5 Diversiteit	E die besigheid moet manlike en vroulike werkers in die arbeidsmag insluit
	F besighede moet alle werknemers met respek behandel, ongeag hul sosio-ekonomiese status
	G billike indiensnemingspraktyke, sonder enige diskriminasie
	H regte van werknemers soos gesondheidsorg en skoon water
	I hierdie regte word deur die WGI beskerm
	J regte van die werkers soos taal en geloof

(10)

- 1.2 Noem VIER sosiale regte in die werkplek. (4)
- 1.3 Beskryf kortliks die verantwoordelikhede van werkgewers in die bevordering van menslike gesondheid en veiligheid in die werkplek. (6)

VRAAG 2

- 2.1 Lees die scenario hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

THINUS MOTORVERVAARDIGERS (TMV)

Die bestuur van Thinus Motorvervaardigers werk saam met gesondheids- en veiligheidsverteenvoerders. Hulle sal verantwoordelik wees om te verseker dat gevaarlike toerusting onder die toesig van opgeleide en gekwalifiseerde werkers gebruik word. Hulle moet ook verseker dat die besigheid die nodige veiligheidsopleiding aan werknemers verskaf.

- 2.1.1 Haal TWEE rolle van die gesondheids- en veiligheids verteenwoordigers uit die scenario hierbo aan (2)
- 2.1.2 Verduidelik ander rolle van die gesondheids- en veiligheidsverteenvoerders in die werkplek (4)
- 2.2 Beveel maniere aan hoe besighede die volgende menseregte in die werkplek kan hanteer: (4)
 - 2.2.1 Vryheid van spraak en uitdrukking (4)
 - 2.2.2 Veiligheid, sekuriteit en beskerming van lewe in die werkplek (4)

VRAAG 3 BESIGHEIDSROLLE (MENSEREGTE EN DIVERSITEIT)

Daar word van besighede verwag om die ekonomiese regte van die werknemers in die werkplek te bevorder. Hulle moet ook die implikasies van gelykheid, respek en waardigheid in die werkplek ken. Besighede moet maniere vind om geslag en ouderdom as diversiteit kwessies te hanteer sodat hulle die voordele van diversiteit in die werkplek kan geniet.

Skryf 'n opstel oor menseregte en diversiteit waarin jy die volgende aspekte insluit:

- Beskryf kortliks die ekonomiese regte van werknemers in die werkplek.
 - Verduidelik die implikasies van gelykheid, respek en waardigheid in die werkplek.
 - Bespreek die voordele van diversiteit in die werkplek.
 - Stel maniere voor hoe besighede die volgende diversiteit kwessies in die werkplek kan hanteer:
 - Geslag
 - Ouderdom
- (40)**

2 SOSIALE VERANTWOORDELIKHEID; KORPORATIEWE MAATSKAPLIKE VERANTWOORDELIKHEID (KMV) EN KORPORATIEWE MAATSKAPLIKE BELEGGING (KMI)

Aan die einde van hierdie onderwerp behoort leerders in staat te wees om:

- ❖ Definieer/Brei uit oor die betekenis van maatskaplike/Sosiale verantwoordelikheid.
- ❖ Verduidelik die verhouding of verband tussen maatskaplike Verantwoordelikheid en die drievoudige sleutelaspekte ('triple bottom line').
- ❖ Stel maniere voor hoe 'n besigheid projek tot die gemeenskap kan bydra
- ❖ Identifiseer/Noem die volgende sosio-ekonomiese kwessies uit gegewe scenario's of stellings:
 - MIV/Vigs
 - Werkloosheid
 - Armoede
- ❖ Beveel aan/Stel maniere voor hoe besighede die sosio-ekonomiese hierbo kwessies kan hanteer.
- ❖ Verduidelik/Beveel aan/Stel maniere voor hoe besighede tyd en moeite kan bydra om die welstand van werknemers en gemeenskappe te bevorder.
- ❖ Definieer/Brei uit oor die betekenis van KMV/KSV
- ❖ Beskryf/Verduidelik die doel van KMV/KSV
- ❖ Identifiseer/Noem/Beskryf kortliks die komponente van KMV/KSV: omgewing, etiese korporatiewe maatskaplike investering/ beleggings, gesondheid en veiligheid.
- ❖ Identifiseer KMV/KSV programme uit gegewe scenario's/stellings.
- ❖ Verduidelik/Bespreek/Evalueer/Analiseer die impak (positiewe/ voordele en/of negatiewe/nadele) van KMV/KSV op besighede en gemeenskappe.
- ❖ Definieer/Brei uit oor die betekenis van KMI/KSI.
- ❖ Beskryf/Verduidelik die doel van KMI/KSI.
- ❖ Beskryf kortliks/Noem KMI/KSI-fokusareas
- ❖ Verduidelik/Onderskei tussen KMV/KSV en KMI/KSI.
- ❖ Verduidelik/Bespreek/Evalueer/Analiseer die impak (positiewe/voordele en/of negatiewe/nadele) van KMI/KSI op besighede en gemeenskappe.

Sleutel begrippe

- **Belanghebbendes:** enige persoon/organisasie wat 'n direkte of indirekte belang in die besigheid en hul aktiwiteite het.
- **Emissies/Vrystellings:** skadelike stowwe wat tydens produksieprosesse vrygestel word.
- **Inisiatief:** implementering van oplossings vir nuwe/belangrike planne wat deur die besigheid onderneem/ bestuur is.
- **Korporatiewe Maatskaplike Investering (KMI):** die belegging van korporatiewe fondse/ander bates vir die kern doel om maatskaplike uitkomst te bereik.
- **Korporatiewe Maatskaplike Verantwoordelikheid (KMV):** hoe die besigheid hul prosesse bestuur, insluitend tyd en moeite, om al die belanghebbendes van die besigheid positief te beïnvloed.
- **Maatskaplike verantwoordelikheid:** 'n etiese standpunt wat sê dat elke individu of organisasie die samelewing as geheel moet bevoordeel.
- **Sosiale Verantwoordelikheid indeks (SVI):** maak voorsiening vir die maatstaf van KMV/KMI-voldoening van maatskappye wat bestuurders help om hul KMV/KMI-prestasie te verbeter. Dit is 'n indeks wat deur die JSE gebruik word om beleggers in te lig oor die korporatiewe volhoubaarheid beleide en -praktyke van besighede.
- **Welstand:** die mate van geluk, voorspoed, sukses en positiewe moraal van werknemers, die gemeenskap, en die samelewing.

Inleiding

In Graad 10 is jy bekendgestel aan die betekenis van sosio-ekonomiese kwessies, die rede waarom dit 'n uitdaging aan besighede stel en hul impak op sakebedrywighele.

In Graad 11 het ons van die impak van sosio-ekonomiese kwessies op besighede en produktiwiteit van die besigheid geleer, asook moontlike oplossings om sosio-ekonomiese kwessies te hanteer.

In Graad 12 sal ons uitbrei oor die betekenis van maatskaplike verantwoordelikheid, die implikasies daarvan op besighede, en die strategieë van hoe om sommige sosio-ekonomiese kwessies te hanteer. Ons sal ook oor die drievoudige sleutelaspekte, korporatiewe maatskaplike verantwoordelikheid en korporatiewe maatskaplike investering leer.

Sosiale Verantwoordelikheid

2.1 Die begrip sosiale verantwoordelikheid

Besighede het 'n verpligting teenoor al hul belanghebbendes, en ook teenoor die gemeenskap. Hulle moet 'n balans tussen die ekonomie en die omgewing handhaaf, en ook die welstand van ander in ag neem.

Besighede moet altyd die wette en wetlike vereistes van die regering in gedagte hou tydens hul bedrywighele. Besighede moet byvoorbeeld die wetlike vereistes oor skadelike emissies en gevaarlike stowwe in hul prosesse op produkte in ag neem. Hulle moet ook versigtig wees om nie natuurlike hulpbronne uit te put nie.

Besighede moet ook aktief by die gemeenskap betrokke wees en na die omgewing omsien.

2.2 Die betekenis van sosiale verantwoordelikheid

In die hedendaagse wêreld is dit die verantwoordelikheid van elke burger en organisasie om by te dra tot die welstand van die gemeenskap en die omgewing waarin hulle woon. Besighede het die verantwoordelikheid om hul bedrywighele te balanseer tussen ekonomiese ontwikkeling, die welstand van die gemeenskap en na die omgewing om te sien.

Hierdie verantwoordelikheid kan die volgende vorm aanneem:

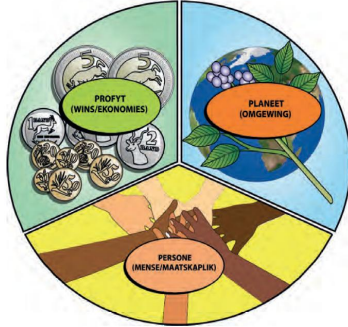
- vermy enige optredes wat die omgewing kan benadeel, byvoorbeeld die uitbuiting van natuurlike hulpbronne
- implementering van inisiatiewe wat die samelewing kan bevoordeel.

2.3 Inleiding tot die drievoudige sleutelaspekte (DSA) / Triple Bottom Line (TBL)


Die drievoudige sleutelaspekte (DSA) dui daarop dat besighede toegewyd moet wees om hul maatskaplike en

omgewingsimpak te meet benewens hul finansiële prestasie, eerder as om net op wins te fokus. Dit kan in die 'drie P's' opgebreek word:

- mense; (People)
- wins ; (Profit)
- planeet. (Planet)




2.4 Die verhouding/verband tussen sosiale/maatskaplike verantwoordelikheid en die drievoudige sleutelaspekte

	2.4.1	Voltooi die volgende met betrekking tot die verhouding/verband tussen sosiale/maatskaplike verantwoordelikheid en die drievoudige sleutelaspekte. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	-------	---

uitbuit	volhoubare	welstand	projekte
gemeenskap	hulpbronne	energie	herwinning

#	Drievoudige sleutelaspekte	Inhoud	Antwoorde
1	Mense/Sosiaal	Besighede moenie mense, hul werknemers, kliënte of die gemeenskap benadeel of ... nie.	
		Besighede behoort betrokke te raak en te belê in ... gemeenskaps programme of projekte wat gemeenskappe sal bevoordeel.	
		Besighede moet bydra tot die ... van al hul belanghebbendes.	
2	Wins/Ekonomies	Die drievoudige sleutelaspekte beteken dat besighede nie net op hul wins moet fokus nie, maar ook in KSI ... moet belê	
		Besighede moenie 'n wins maak ten koste van hul ... nie	
3	Planeet/Omgewing	Besighede moenie ... uitput of die omgewing benadeel vir produksie of om wins vir hulself te verkry nie.	
		Hulle moet ... doeltreffende of eko-vriendelike produkte en Produksie metodes ondersteun.	
		Hulle moet deelneem aan ... of die hergebruik van afval,	

2.5 Maniere hoe 'n besighedsprojek tot die gemeenskap kan bydra

	2.5.1	Voltooi die volgende met betrekking tot maniere hoe 'n besigheidsprojek tot die gemeenskap kan bydra. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	-------	---

in diens neem	vrywilliger
liefdadigheids	gemeenskap

#	Inhoud	Antwoorde
1	Die besigheid kan ... bydrae tot NRO's maak	
2	Die besigheid kan betrokke wees by ... onderwys	
3	Die besigheid kan lede van die plaaslike gemeenskap ... in hul projekte vir die gemeenskap	
4	Besighede kan hul werknemers aanmoedig om deel te neem aan ... programme wat in die plaaslike gemeenskap plaasvind	

2.6 Sosio-ekonomiese kwessies

Sosio-ekonomiese kwessies is probleme of uitdagings wat uit sekere aspekte in die samelewing en die ekonomie ontstaan. Dit het 'n negatiewe invloed op beide gemeenskappe en besighede.

In Graad 11 het jy die impak van verskeie sosio-ekonomiese kwessies op sake bedrywighede behandel.

In Graad 12 sal die fokus op die volgende kontemporêre sosio-ekonomiese kwessies wees: MIV/VIGS, armoede en werkloosheid.

	2.6.1	Voltooi die volgende met betrekking tot Sosio-ekonomiese kwessies
---	-------	--

Lees die scenario hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

BENJA SUPERSPAR (BS)

Benja Superspar is geleë in 'n gebied waar 30% van die gemeenskap nie ekonomies aktief is nie. Sommige mense is nie in staat om hul basiese behoeftes te bevredig nie, daarom het BS besluit om elke maand 50 kospakkies aan gesinne in nood te gee. Sommige werknemers neem gereeld verlof om hul antiretrovirale behandeling (ARB) by plaaslike klinieke te kollekteer.

2.6.1.1 Identifiseer DRIE sosio-ekonomiese kwessies wat uitdagings aan BS stel. Motiveer jou antwoord deur aan te haal uit die scenario hierbo. Gebruik die tabel hieronder as 'n GIDS om **VRAAG 2.6.1.1** te beantwoord.

SOSIO-EKONOMIESE KWESSIE	MOTIVERING


2.7 Strategieë om sosio-ekonomiese kwessies te hanteer

	2.7.1	Voltooi die volgende met betrekking tot strategieë om sosio-ekonomiese kwessies te hanteer. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	---

armoede	berading	pakkies	werksgeleenthede
voorkoming	opleiding	werkswinkels	behuising
beurse	entrepreneurs	vrywilligers	behandeling

#	Strategieë	Inhoud	Antwoorde
1	Strategieë om MIV/VIGS te hanteer	Neem deel aan die bestaande MIV/VIGS ... programme wat in die gemeenskap geïmplementeer word.	
		Lei beraders op om ... aan besmette en geïmpakteerde persone/werknemers te voorsien.	
		Hou ... oor MIV/VIGS-programme en ondersteun MIV/Vigs veldtogte	
		Ontplooï anti-retrovirale (ARV) ... programme (ARB) vir die besmette werknemers	
2	Strategieë om werkloosheid te hanteer	Verskaf vaardigheidsontwikkeling ... binne die gemeenskap deur middel van leerlingskap programme.	
		Bied ... aan die gemeenskap en werknemers om hul vlak van opvoeding te verbeter.	
		Skep ... vir lede van die gemeenskap in die besigheid.	
		Voer ... programme uit wat self indiensneming kan bevorder.	
3	Strategieë om armoede te hanteer	Skenk geld en/of kos ... aan plaaslike NRO's.	
		Belê in infrastruktuur en ... programme in die plaaslike area.	
		Bied die beste ... programme aan om potensiële werknemers te identifiseer en te lok..	
		Ondersteun ... verligtings programme wat deur die regering aangebied word.	

2.8 Maniere hoe besighede tyd en moeite kan bydra om die welstand van hul werknemers te bevorder

	2.8.1	Voltooi die volgende met betrekking maniere hoe besighede tyd en moeite kan bydra om die welstand van hul werknemers te bevorder. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	-------	---

bonusse	voordele	voedings	vervoer
moraal	lone/salarisse	ontspanning	

#	Inhoud	Antwoorde
1	Betaal billik ... aan die werkers op grond van die aard van hul werk en die heersende ekonomiese toestande in die mark	
2	Betaal billik ... - gebaseer op besigheid verdienste - as erkenning vir harde werk en toewyding.	
3	Voorsien ... fasiliteite vir werknemers en moedig hulle aan om fiks en gesond te bly.	
4	Sluit veiligheids-, mediese- en kantien fasiliteite in as bykomende ... wat werknemers kan geniet	
5	Begin 'n ... program sodat werknemers een maaltyd per dag kan geniet om hulle in 'n gesonde toestand te hou.	
6	Verskaf ... vir werknemers wat buitengewone lang ure werk.	
7	Voer spanbou sessies uit om werknemers se ... te verbeter.	

2.9 Maniere hoe besighede tyd en moeite kan bydra om die te verbeter welstand van gemeenskappe

	2.9.1	Voltooi die volgende met betrekking maniere hoe besighede tyd en moeite kan bydra om die welstand van hul gemeenskap te bevorder. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	-------	---

projekte	benadeel	eties
praktyke	lewensgehalte	ontspanning

#	Inhoud	Antwoorde
1	Besighede moet daarna streef om die algemene ... van hul gemeenskap te verbeter, deur byvoorbeeld vaardigheidsontwikkelings kursusse en beurse aan te bied.	
2	Verseker dat die produk wat hulle verskaf nie verbruikers of die omgewing ... nie.	
3	Weerhou om betrokke te raak by onwettige of skadelike ... soos om kinders onder die wettige ouderdom in diens te neem of onwettige middels te verkoop.	
4	Oefen ... korrekte besigheidspraktyke, byvoorbeeld, om nie betrokke raak by onbillike advertensies nie.	
5	Skenk geld en/of tyd aan die gemeenskap ...	
6	Voorsien die nodige fasiliteite vir sport en ... doeleindes om sosiale kohesie en gesonde aktiwiteite te bevorder.	

	2.9.2	Konsolidasie-aktiwiteit
---	-------	--------------------------------

VRAAG 1

1.1 Lees die scenario hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

HASHMI ONDERNEMINGS (HY)

Hashmi Enterprises is geleë in 'n armoede-geteisterde gebied waar mense nie hul basiese behoeftes kan bekostig nie. Baie mense in die gemeenskap is werkloos. Werknemers by HO wat met MIV/VIGS leef, is dikwels afwesig van die werk.

- 1.1.1 Noem DRIE sosio-ekonomiese kwessies wat in die scenario hierbo genoem word. (3)
- 1.1.2 Beveel maniere aan waarop HO ELKE sosio-ekonomiese kwessie wat in VRAAG 1.1.1 geïdentifiseer is, kan hanteer.. (6)
- 1.2 Stel maniere voor waarop besighede tyd en moeite kan bydra om die welstand van werknemers te bevorder. (8)

Korporatiewe Sosiale Verantwoordelikheid (KSV/KMV)

2.10 Definisie/betekenis van Korporatiewe Maatskaplike Verantwoordelikheid (KMV)

Korporatiewe Maatskaplike Verantwoordelikheid (KMV) is die voortdurende verbintenis van 'n besigheid om eties op te tree, by te dra tot ekonomiese ontwikkeling en hul belanghebbendes positief te beïnvloed

2.10 Doel van KSV

	2.10.1	Voltooi die volgende met betrekking tot doel van KMV. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	---------------	---

driedubbele sleutelaspekte	voldoen	etiese kwessies
ekonomiese	verwagtinge	

#	Inhoud	Antwoorde
1	Die samelewing verwag van hulle bydraes, en hulle wil aan die samelewing se ... voldoen	
2	Hulle wil aan die verwagtinge van die regering en die wet ...	
3	Die besigheid kan ... voordele kry deur byvoorbeeld, krediete te kry vir die beheer van koolstof vrystellings	
4	Die besigheid se beleide moet ... kwessies in ag neem, byvoorbeeld, hulle besluit om hul uitlaatgasse in die produksieproses te verminder.	
5	Besigheidsbedrywighede spreek die ... aan deur KSV-programme om op die JSE-indeks vir maatskaplike verantwoordelikheid - SRI gelys te word.	

2.11 Komponente van KMV

Gelyke indiensneming	Besigheidsetiek	Gemeenskap
Voorsieningsketting/ Verspreidingskanaal	Etiese korporatiewe maatskaplike investerings	Gesondheid en veiligheid
Omgewing	Korporatiewe bestuur	Kliënte

 Aktiwiteit	2.11.1	Pas die stellings hieronder by elk van die bogenoemde komponente van KMV.
--	---------------	--

#	Konsep	Verklarings
1	A	Besighede moet vir die omgewing sorg deur aan Omgewings programme soos die herwinning van afval, die vermindering van hul koolstof vrystellings, ensovoorts, deel te neem.
2	B	Die besigheid is verplig om na menseregte om te sien soos respek vir werknemers, kliënte en verskaffers. Hulle moet byvoorbeeld goeie behandeling van werkers, veilige produkte vir kliënte en billike handel met verskaffers verseker
3	C	Die besigheid moet verseker dat die werksomgewing veilig is vir alle belanghebbendes.
4	D	Die besigheid moet altyd aanspreeklik, deursigtig wees en aan die wet voldoen, soos voorgestel deur die King IV-kode.
5	E	Elke besigheid moet hul kernwaardes soos eerlikheid, respek en regverdigheid in al hul beleide en praktyke integreer.
6	F	Om aan die wette te voldoen, moet die onderneming diversiteit, gelykheid en billikheid in die werkplek hê soosvoorgeskryf deur die WGI en ander wette.
7	G	Slegte praktyke van sakevennote reflekteer negatief op die besigheid. Hulle moet die hele voorsieningsketting beïnvloed om aan goeie KMV-praktyke deel te neem.
8	H	Kliënte oorweeg die wyse waarop goedere en dienste deur die besigheid geproduseer word, benewens die koste en gehalte. Kliënte is ook bekommerd oor die impak van die besigheid se praktyke op die omgewing en gemeenskap.
9	G	'n Besigheid moet in noue kontak met hul gemeenskap wees om hul werklike behoeftes, kwessies en risiko's te ken voordat die besigheid 'n KMV-strategie vir die gemeenskap kan ontwikkel.

2.12 Impak van Korporatiewe Maatskaplike Verantwoordelikheid (KMV)/Korporatiewe Maatskaplike Investering (KMI) op besighede en gemeenskappe



Neem kennis dat die impak van KMV en KMI op die besigheid dieselfde is. Net so is die impak van KMV en KMI op die gemeenskap is dieselfde.



2.12.1

Voltooi die volgende met betrekking tot die impak van KMV/KMI op besighede. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder

koop	bemarking	lojaliteit	produktiwiteit
publisiteit	tydrowend	pryse	ondernemings

#	Opskrifte	Inhoud	Antwoorde
1	Positiewe/ Voordele	KMI kan ervare werknemers lok en die ... van die besigheid verhoog.	
		Die besigheid kan 'n mededingende voordeel hê, wat lei tot goeie ... in die media.	
		KMI bevorder klante ..., wat tot meer verkope kan lei.	
		Hulle kan KMI as 'n ... strategie gebruik om hul produkte te bevorder.	
2	Negatiewe/ Nadele	KMV-programme kan deur die gemeenskap as vanselfsprekend aanvaar word en kliënte mag nie die besigheid se produkte ... nie.	
		Dit is moeilik vir klein en medium ... om KMV-programme te implementeer.	
		Daar word van sakeondernemings verwag om gedetailleerde verslae op te stel, wat ... is	
		Maatskaplike betrokkenheid word gefinansier uit besigheids winste wat tot voordeel van kliënte en die verlaging van ... aangewend kon word.	



2.12.2

Voltooi die volgende met betrekking tot die impak van KMV/KMI op die gemeenskap. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder

sosiale	winste	werksgeleenthede	afhanklik	welsyn
volhoubaar	ontwikkeling	diskriminasie	arm	entrepreneurs

#	Opskrifte	Inhoud	Antwoorde
1	Positief/ Voordele	Die ... van die gemeenskap sal verbeter omdat daar aandag gegee sal word aan uitdagings wat die gemeenskapslede in die gesig staar.	
		Vaardigheid ... kan plaasvind, wat weer die moontlikheid van aanstellings van lede van die gemeenskap sal vergroot.	
		Ontwikkelingsprogramme wat die besigheid implementeer sal die ... vaardighede van gemeenskappe verbeter.	
		Die voorsiening van beurse verhoog die vlak van onderwys en stel die gemeenskap in staat om aansoek te doen vir ...	
		Beter opvoedkundige en ontspanningsfasiliteite word in ... gemeenskappe gevestig.	
2	Negatief/ Nadele	Besighede is nie altyd toegerus om ... probleme aan te spreek nie.	
		As gemeenskapslede te ... op KSV-programme raak, kan hulle sukkel om gebruik te maak van inisiatiewe wat aan hulle beskikbaar gestel is.	
		Besighede kan van ... beskuldig word as hulle nie die verspreiding van skaars hulpbronne goed bestuur nie.	
		Sommige besighede neem slegs deel aan KMV-inisiatiewe om ... in te samel en gee nie om vir die gemeenskap waarin hulle bedrywig is nie.	
		As KMV-programme nie ... is nie, kan dit die gemeenskap benadeel	

Korporatiewe Maatskaplike Investering (KMI)

2.13 Die betekenis van KMI

- Korporatiewe Maatskaplike Investering (KMI) is die fondse en/of ander bates van die besigheid wat aan 'n projek toegewys word wat daarop gemik is om die lewenstandaarde van lede van die gemeenskap te verbeter.
- KMI-projekte is buite die normale besigheidsaktiwiteite van 'n maatskappy, en die bedoeling daarvan moet nie wees om die maatskappy se wins direk te verhoog nie.
- Hierdie projekte het 'n sterk ontwikkelings benadering en gebruik besigheids hulpbronne om gemeenskappe te bevoordeel en op te hef/te bevorder

2.14 Die doel van KMI

	2.14.1	Voltooi die volgende met betrekking tot die doel van KMI. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	---------------	---

ontwikkeling	positiewe	lewenstandaard
wet en regering	langtermynbeleggings	

#	Inhoud	Antwoorde
1	Dit het ten doel om by te dra tot die volhoubare ... van sy onmiddellike gemeenskappe.	
2	Die ... vereis dat 'n besigheid KMI -bydraes moet maak.	
3	KMI-projekte openbaar 'n ... besigheidshouding teenoor die plaaslike gemeenskap en help die gemeenskap om te ontwikkel.	
4	Die KMI-projekte is ... en moet volhoubaar wees	
5	KMI is noodsaaklik vir die Suid-Afrikaanse konteks omdat daar 'n groot behoefte is om die ... van gemeenskappe op te hef.	

2.15 KMI Fokus areas


- Gemeenskap
- Landelike ontwikkeling
- Werknemers
- Omgewing.

2.16 Voorbeelde van KMI

- Armoedeverligting deur skenkings aan plaaslike organisasies.
- Om betrokke te wees by bewaring projekte, byvoorbeeld deelname aan herwinnings projekte.
- Om dienste te lewer wat die regering nie kan nie, byvoorbeeld om infrastruktuur te bou.
- Investering in werkskepping projekte vir lede van die gemeenskap.
- Die verskaffing van basiese onderwys vir volwassenes, byvoorbeeld die hou van leesklasse vir volwassenes.
- Onderrig van entrepreneuriese vaardighede deur kursusse aan jong entrepreneurs te hou.

2.17 Verskille tussen KMV en KMI


- KMV verwys nou na 'n organisasie se verantwoordelikheid teenoor die gemeenskap en omgewing waarin dit funksioneer
- KMI sal poog om die gemeenskap waarin die besigheid bedrywig is, op te hef.

	2.17.1	Voltooi die volgende met betrekking tot die verskille tussen KMV & KMI. Kies
---	---------------	---

		jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--	--

sosiale beeld	behoefte hulpbronne	belegging praktyke	bemaking beleide
------------------	------------------------	-----------------------	---------------------

#	Opskrifte	Inhoud	Antwoorde
1	KMV	Die bedoeling is om sake ... te verander	
		Die fokus is op die verbetering van die besigheids ... en verhoging van wins.	
		Verseker dat alle interne KMI ... belanghebbendes se belange insluit.	
		Dikwels bedoel as 'n ... inisiatief.	
2	KMI	Aktiewe toewyding van geld en ... om die gemeenskap op te hef.	
		Die fokus is op die opheffing van die gemeenskap sonder 'n opbrengs op ...	
		Verseker dat KMI-projekte relevant is vir die ... van gemeenskappe.	
		Bedoel om gemeenskappe deur ... ontwikkeling te bevoordeel en op te hef.	

	Die verskille moet nie in 'n tabel aangebied te word nie, maar die verskille moet duidelik wees. Ken die verskille goed.
--	--

	2.17.2	Konsolidasie-aktiwiteit
--	---------------	--------------------------------

VRAAG 1**1.1 Lees die scenario hieronder en beantwoord die vrae wat volg.****AMILE TRADERS (AT)**

Amile Handelaars verskaf kospakkies vir die plaaslike gemeenskapslede wat in armoede leef. Die inisiatief was voordelig vir AH. Die besigheid het meer ondersteuning van die gemeenskap geniet. Hulle het ook daarin geslaag om ervare werknemers te lok.

- 1.1.1 Haal TWEE voordele van KMI vir AH as 'n besigheid aan. (2)
- 1.1.2 Verduidelik die nadele van KMI op AH. (6)

VRAAG 2: BESIGHEIDSROLLE (MAATSKAPLIKE VERANTWOORDELIKHEID, KMV EN KMI)

Daar word van besighede verwag om sosio-ekonomiese kwessies aan te spreek deur korporatiewe maatskaplike verantwoordelikheid (KMV) en korporatiewe maatskaplike investering (KMI) inisiatiewe. Besighede moet die doel van KMI ken, asook die verskille tussen KMV en KMI. Daar is ook 'n direkte verband tussen maatskaplike verantwoordelikheid en die drievoudige sleutelaspekte. Besighede moet die impak van KMV op gemeenskappe in gedagte hou.

Skryf 'n opstel oor sosiale verantwoordelikheid, MVO en KMI waarin jy die volgende aspekte insluit:

- Beskryf kortliks die doel van KMI.
- Onderskei tussen KMV en KMI.
- Verduidelik die verband tussen maatskaplike verantwoordelikheid en die drievoudige sleutelaspekte.
- Adviseer besighede oor die voordele van KMV vir gemeenskappe. [40]

3 AANBIEDING EN DATA RESPONS

Aan die einde van hierdie onderwerp moet leerders die volgende kan doen:

- ❖ Beskryf kortliks/Verduidelik/Bespreek faktore wat oorweeg moet word wanneer 'n aanbieding voorberei word. (Voor die aanbieding)
- ❖ Beskryf kortliks/Verduidelik faktore wat die aanbieder tydens die aanbieding in ag moet neem. (Tydens die aanbieding)
- ❖ Identifiseer faktore wat oorweeg moet word wanneer 'n aanbieding voorberei word en tydens die aanbieding in ag geneem moet word uit gegewe scenario's of gevallestudies.
- ❖ Verduidelik hoe om op vrae na afloop van 'n aanbieding op 'n nie-aggressiewe en professionele wyse te hanteer en te reageer. (Na die aanbieding)
- ❖ Haal maniere aan oor hoe die aanbieder terugvoer en vrae op 'n nie-aggressiewe en professionele wyse kan hanteer van gegewe scenario's en gevallestudies.
- ❖ Stel voor/Beveel maniere aan hoe die aanbieder terugvoer op 'n nie-aggressiewe en professionele wyse kan hanteer.
- ❖ Verduidelik/Stel voor/Beveel aan areas van verbetering in die volgende aanbieding.
- ❖ Identifiseer areas van verbetering in die volgende aanbieding van gegewe scenario's/gevallestudies.
- ❖ Bespreek kortliks/Verduidelik aspekte wat in ag geneem moet word wanneer 'n multimedia- aanbieding saamgestel word.
- ❖ Gee voorbeelde van nie-verbale aanbiedinge.
- ❖ Verduidelik/Bespreek/Evalueer die impak van die volgende visuele hulpmiddele:
 - PowerPoint/Data projektor
 - Oorhoofse projektor/Transparante
 - Uitdeelstukke/Gedrukte afskrifte/Brosjures
 - Blaaihorde
 - Interaktiewe witbord /slimhorde
 - Plakkate/tekens/baniere/advertensie-toerusting/vlae
- ❖ Identifiseer visuele hulpmiddele uit gegewe scenario's en stellings.

Sleutel konsepte

- **Aanbieding:** die daad om inligting/data aan 'n gehoor/belanghebbendes in 'n organisasie te kommunikeer.
- **Data-respons:** die interpretasie en ontleding van inligting wat verskaf is.
- **Interaktiewe witborde:** elektroniese witborde waarop beelde vanaf 'n rekenaarskerm deur die aanbieder vertoon en verander kan word.
- **Multimedia-aanbieding:** om klank en video effektief in 'n aanbieding te kombineer.
- **Nie-verbale aanbieding:** aanbieding van inligting aan 'n gehoor sonder om gesproke woorde te gebruik.
- **Plakkaat:** verwys na 'n groot vel papier of karton wat sekere produkte, dienste en geleenthede bevorder of adverteer wat op openbare lamppale mure en binne openbare lokale geplaas word.
- **Terugvoer:** inligting oor 'n aanbieding deur 'n gehoor wat as basis vir verbetering gebruik word.
- **Verbale aanbiedings:** 'n metode om 'n boodskap deur gesproke woorde oor te dra.
- **Visuele hulpmiddels:** kaarte, prente en beelde wat help om 'n punt te verduidelik of 'n aanbieding te verbeter.


Inleiding

Die deel van inligting en data vir beplanningsdoeleindes is van kritieke belang in enige organisasie. Inligting en data moet met verskeie belanghebbendes gedeel word binne en buite die organisasie. 'n Aanbieding is een metode om inligting met belanghebbendes te deel.

Die aanbieding word dikwels aangevul deur verskeie visuele hulpmiddels wat die aanbieding verbeter, en ondersteun die inligting wat verskaf word. Die sukses van enige aanbieding hang af van die voorbereiding wat die aanbieding voorafgaan. Voor die aanbieding moet die aanbieder verskeie faktore oorweeg wat sy/haar aanbieding sal verbeter.

Beplanning vir die aanbieding verseker dat enige uitdagings wat tydens die aanbieding mag voorkom, geïdentifiseer en aangespreek word.


3.1 Faktore wat deur die aanbieder oorweeg moet word voor die aanbieding

	3.1	Voltooi die volgende met betrekking tot die faktore wat deur die aanbieder oorweeg moet word voor die aanbieding. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	-----	---

visuele	gehoor	doel	inligting	tyd
konsep	inhoud	gevolgtrekking	openings	

#	Inhoud	Antwoorde
1	Wees duidelik oor die ... van die aanbieding en skryf 'n uiteensetting neer van die belangrike inligting wat jy met jou gehoor wil deel.	
2	Maak seker dat die hoofdoel van die aanbieding vasgevang word in jou ... verklaring.	
3	Sluit slegs ... in jou aanbieding wat belangrik en betroubaar is.	
4	Maak jouself vertrouwd met die ... van die aanbieding om 'n gladde vloei van die aanbieding te verseker.	
5	Wees vertrouwd met die agtergrond van jou ..., sodat jou aanbieding tot hul belangstellings area spreek.	
6	Formuleer 'n rowwe ... weergawe van jou aanbieding wat 'n logiese vloei van inligting insluit vanaf die inleiding tot die liggaam, en uiteindelik tot die slot.	
7	Som die hoofteite van die liggaam in jou ... op en koppel jou gevolgtrekking aan die aanvanklike doel van die aanbieding.	
8	Sluit ... hulpmiddels in wat jou aanbieding sal verbeter.	
9	Oefen die lewering van jou aanbieding om te verseker dat jy nie die ... wat aan jou toegeken is, oorskry nie.	


3.2 Faktore wat deur die aanbieder oorweeg moet word tydens die aanbieding

 Aktiwiteit	3.2	Voltooi die volgende met betrekking tot die faktore wat deur die aanbieder oorweeg moet word tydens die aanbidding. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	------------	---

hoorbaar	weg te kruip	aandag	punte	begin
oog	posisie	kort	geloofwaardigheid	visuele

#	Inhoud	Antwoorde
1	Vestig ... deur jousef aan die begin as die aanbieder voor te stel.	
2	Maak die doel/hoofpunte van die aanbidding duidelik aan die ... van die aanbidding.	
3	Som die hoof ... van die aanbidding op om die aanbidding af te sluit.	
4	Staan in 'n goeie regop ... , waar die gehoor die aanbieder en aanbidding duidelik kan sien.	
5	Weerhou daarvan om agter toerusting ...	
6	Betrek die ... van die gehoor met 'n verskeidenheid metodes.	
7	Behou ... kontak met die gehoor.	
8	Wees ... vir alle luisteraars/gehoor.	
9	Maak die aanbidding interessant met behulp van ... hulpmiddels.	
10	Hou die aanbidding ... en eenvoudig.	

3.3 Maniere hoe die aanbieder terugvoer in 'n nie-aggressiewe en professionele wyse

 Aktiwiteit	3.3	Voltooi die volgende met betrekking tot maniere hoe die aanbieder terugvoer op 'n nie-aggressiewe en professionele wyse kan hanteer. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	------------	--

debat	staan	terugvoer	vraag	motiveer
opreg	verstaan	beleefd	vermy	foute

#	Inhoud	Antwoorde
1	Die aanbieder moet ... reg deur die terugvoer sessie.	
2	Wees ... wanneer jy op vrae reageer.	
3	Maak seker dat jy elke vraag duidelik ... voordat jy reageer.	
4	Verskaf ... so gou as moontlik nadat die vraag gevra is of na die sessie.	
5	Wees ... wanneer jy op vrae reageer.	
6	Vra om verskoning as ... deur die gehoor uitgewys word.	
7	Spreek altyd die ... aan en nie die persoon nie.	
8	Erken goeie vrae en ... die gehoor om meer vrae te vra.	
9	Die aanbieder moet hom/haar nie by 'n ... betrek wanneer hy op vrae reageer nie.	
10	Die aanbieder moet nie die vrae ... as dit nie beantwoord kan word nie, maar eerder belowe om op 'n later stadium terugvoer oor die vrae te gee.	

 Aktiwiteit	3.3.1	Konsolidasie-aktiwiteit
---	--------------	--------------------------------

Dui aan watter van die volgende stellings verwys na faktore wat in ag geneem moet word voor, tydens of na die aanbieding:

1. Berei jouself voor vir moontlike duidelikhedsvrae wat jou gehoor mag vra.
2. Sluit inligting in wat belangrik en betroubaar is.
3. Behou oogkontak met die gehoor tydens jou hele aanbieding.
4. Reageer slegs op 'n vraag wanneer jy seker is dat jy die vraag wat gevra word verstaan.
5. Koppel jou gevolgtrekking aan die doel van die aanbieding.
6. Benoem die doel van die aanbieding.
7. Weerhou jou daarvan om betrokke te raak in 'n debat/argument met die persoon wat die vraag vra
8. Wees vertrouwd met die agtergrond van jou gehoor.
9. Moenie bang wees om foute wat tydens die aanbieding gemaak is, te erken nie.
10. Gebruik visuele hulpmiddels om die doeltreffendheid van jou aanbieding te verbeter.

Gebruik hierdie skakel om jou kennis van hierdie afdeling te toets. Faktore wat voor, tydens en na 'n aanbieding in ag geneem moet word.



<https://forms.gle/wwANeG3ue9JAcSQ18>

(10 × 1) (10)

3.4 Areas van verbetering vir die volgende aanbieding

 Aktiwiteit	3.4.1	Voltooi die volgende met betrekking tot areas van verbetering vir die volgende aanbieding. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	--


visuele	relevant	kritiek	vloei
tydsduur	ontleed	humor	hersien

#	Inhoud	Antwoorde
1	Die aanbieder moet die doelwitte wat nie bereik is nie ...	
2	Integreer ... op die gepaste tye in jou aanbieding	
3	Wees altyd bereid om die inligting aan te pas, by te werk en ... te hou	
4	Dink na oor enige ... en vermy dit in toekomstige aanbiedings.	
5	Enige inligting wat die aanbieder as terugvoer van 'n aanbieding ontvang, moet ... word	
6	Reflekteer oor die ... van die aanbieding om inhoud by te voeg of te verwyder.	
7	Verhoog/Verminder die gebruik van ... hulpmiddels of vervang/verwyder hulpmiddels wat nie goed werk nie.	
8	Besin oor die logiese ... van die formaat/skyfies/toepassing van visuele hulpmiddels.	

3.5 Aspekte wat oorweeg moet word wanneer 'n multimedia-aanbieding ontwerp

word

'n Multimedia-aanbieding verwys na 'n verbale aanbieding wat aangevul word met die gebruik van skyfies, video en audio. Multimedia kan enige aanbieding verbeter en die belangstelling van die gehoor aan lok. Die integrasie van die doeltreffendste visuele hulpmiddels in 'n aanbieding verg deeglike beplanning van die aanbieder

	3.5.1	Voltooi die volgende met betrekking tot aspekte wat oorweeg moet word wanneer 'n multimedia-aanbieding ontwerp word. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	--------------	--

grafieke	boei	grammatikale	hiperskakels	leesbaar
aandag	beelde	opskrif	agtergrond	

#	Inhoud	Antwoorde
1	Begin jou skyfies met teks en 'n ...	
2	Kontrasteer die kleur van jou teks met die kleur van die ...	
3	Vermyn die gebruik van teks wat nie ... of 'n lettertipe wat te klein is nie.	
4	Kies ... wat die inligting wat jy graag wil oordra sal verbeter.	
5	Sluit toepaslike ... in om teks op die skyfies aan te vul.	
6	Sluit spesiale effekte/klanke/animasie by jou aanbieding in wat jou gehoor sal ...	
7	Vinnige toegang tot ander video's/grafieke moet geaktiveer word deur ...	
8	Weerhou jou daarvan om spesiale effekte, of animasie in te sluit wat ... sal aftrek van die hoof boodskap en inligting wat jy graag aan jou gehoor wil oordra..	
9	Doen 'n speltoets voor die aanbieding om enige ... foute in jou skyfie-aanbieding uit te skakel.	

3.6 Voorbeelde van nie-verbale aanbiedings

Diagramme	Uitdeeltukke	Grafika	Blaaiborde
Skyfievertonings	Illustrasies	Tabelle	Geskrewe/besigheidsverslag

	3.6.1	Pas die stellings hieronder by elk van die bogenoemde voorbeelde van nie-verbale aanbiedings.
---	--------------	--

#	Konsep	Verklarings
---	--------	-------------

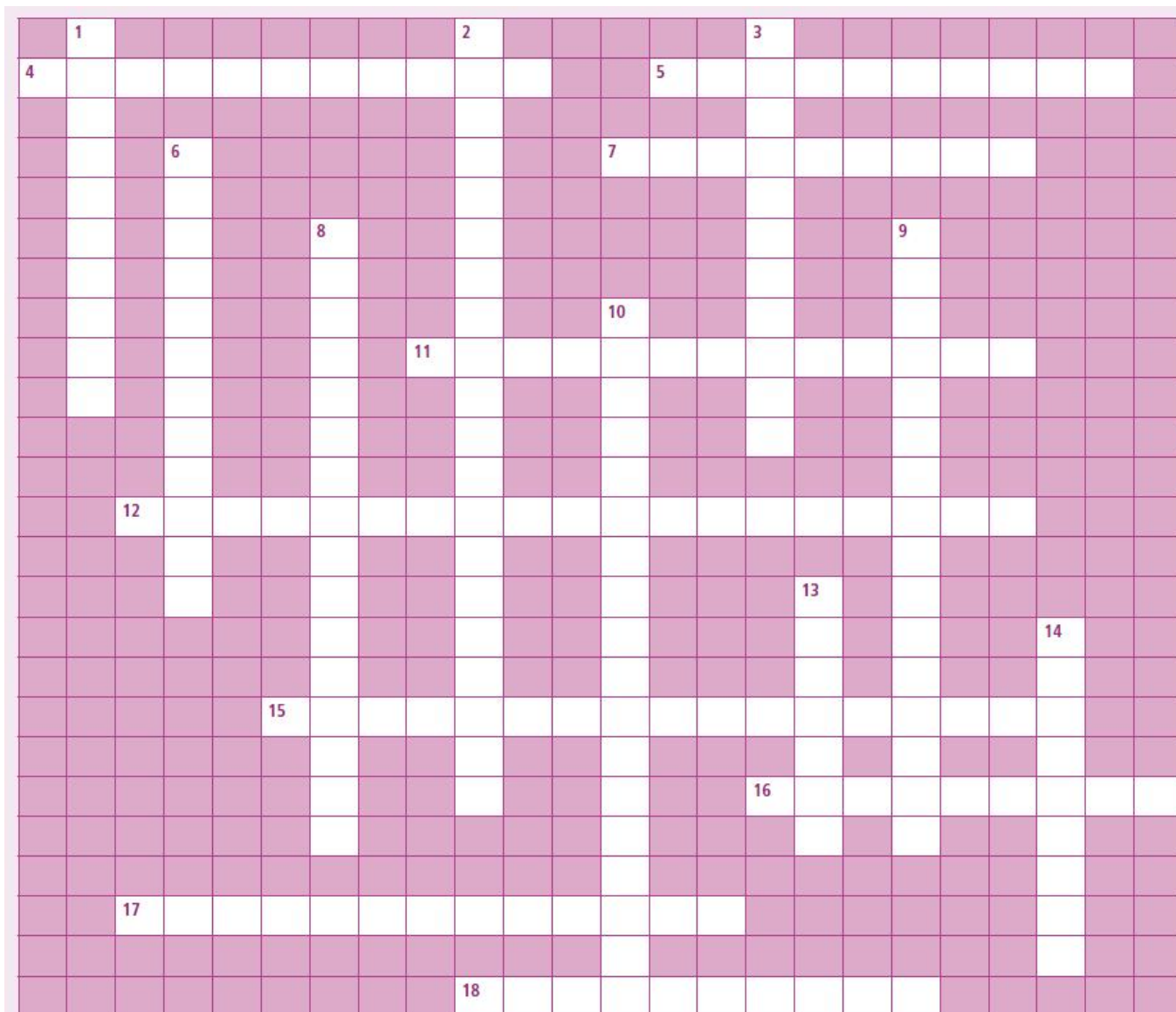
#	Konsep		Verklarings
1	Tabelle	A	'n Stel feite en syfers wat in kolomme en rye gerangskik is.
2	Grafika	B	'n Visuele voorstelling van data of inligting wat verwantskappe tussen verskeie entiteite of veranderlikes uitbeeld.
3	Diagramme	C	'n Simboliese voorstelling van inligting deur gebruik te maak van visualiserings tegnieke.
4	Illustrasies	D	'n Visuele verduideliking van 'n teks, konsep of proses.
5	Geskrewe/ Besigheidsverslae	E	'n Dokument wat inligting in 'n georganiseerde formaat vir 'n spesifieke gehoor en doel aanbied.
6	Blaaiborde	F	'n Blaaibord is 'n skryfbehoeftes-tem wat bestaan uit 'n groot blok papier velle wat aan die boonste rand van 'n witbord vas gemaak is.
7	Uitdeelstukke	G	'n Spesiale manier om 'n aanbieding te sien wat geskik is vir druk en verspreiding aan die gehoor.
8	Skyfievertonings	H	'n Skyfievertoning is 'n aanbieding op die skerm van inligting/idees wat op skyfies aangebied word.

Voorbeelde van grafieke

Staafigrafiek	'n Staafigrafiek is 'n diagram wat wys hoe twee of meer stelle data met mekaar verband hou.
Lyngrafiek	'n Lyngrafiek is 'n diagram, gewoonlik 'n lyn of kromme, wat wys hoe twee of meer stelle getalle of metings verband hou.
Histogram	'n Histogram is 'n staafigrafiek wat gebruik word om te wys hoe verskillende stelle inligting vergelyk.
Sirkelgrafiek	'n Sirkelgrafiek is 'n sirkel wat in segmente verdeel is, voorgestel met persentasies.

 Aktiwiteit	3.6.1	Konsolidasie-aktiwiteit
--	--------------	--------------------------------

Voltooi die volgende blokkiesraaisel deur die leidrade hieronder te gebruik.

**DWARS**

- 4 Hierdie word gebruik om te reageer op data en inligting wat verskaf word.
- 5 Die gemengde gebruik van klank en video in 'n aanbieding.
- 7 Reageer op vrae wat deur die gehoor gestel is.
- 11 'n Spesiale aansig van die aanbieding wat geskik is om gedruk en aan die gehoor versprei te word.
- 12 Ondersteuningsmateriaal wat gebruik word om inligting wat oorgedra word te verbeter en ondersteun.
- 15 Aanlyn betrokkenheid tussen twee of meer mense wat video en oudio kan gebruik om met mekaar te kommunikeer.
- 16 'n Skryfbehoeftes-tem wat bestaan uit 'n blok groot papiervel, vasgemaak aan die boonste rand van 'n witbord.
- 17 'n Sirkel verdeel in segmente, voorgestel met persentasies.
- 18 Kromme wat wys hoe twee of meer stelling getalle of metings verband hou.

AF

- 1 Metode om 'n boodskap aan 'n gehoor oor te dra.
- 2 'n Elektroniese witbord waarop beelde vanaf 'n rekenaarskerm deur die aanbieder vertoon en geredigeer kan word.
- 3 Versiering, interpretasie of visuele verduideliking van 'n teks, konsep of proses.
- 6 'n Diagram wat wys hoe twee of meer stelling data met mekaar verband hou.
- 8 Voorstelling op die skerm van inligting of idees wat op skyfies aangebied word.
- 9 'n Dokument wat inligting in 'n georganiseerde formaat vir 'n spesifieke gehoor en doel aanbied.
- 10 'n Metode om 'n boodskap deur gesproke woorde oor te dra.
- 13 Stel feite en figure gerangskik in kolomme en rye.
- 14 'n Grafiek wat gebruik word om te wys hoe verskillende stelling inligting vergelyk, waar die kolomme nie aan mekaar raak nie.

(18 × 2) (36)

3.7 Die impak van SES visuele hulpmiddels

Data Projektor/ PowerPoint-aanbieding	Oorhoofse projektor/Transparante	Uitdeelstukke/ Strooibiljette/ Brosjures
Blaaiborde	Interaktiewe Witborde/Slimborde	Plakkate/Tekens/Baniere/ Advertensie-toerusting/Vlae

 Aktiwiteit	3.7.1	Voltooi die volgende met betrekking tot die impak van Dataprojektor/ PowerPoint aanbieding. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	--


bedryf	afgelei	gehoor	videogrepe
multimedia	onderbrekings	beeld	beurkrag

Dataprojektor/PowerPoint aanbieding			
#	Opskrifte	Inhoud	Antwoorde
1	Positiewe/ Voordele	Die aanbieding kan verbeter word deur die gebruik van ... materiaal en grafika wat deur 'n data projektor of PowerPoint-aanbieding verskaf kan word.	
		Beeld materiaal en klank hulpmiddels soos klank- en ... kan maklik by die PowerPoint-aanbieding ingesluit word.	
		Die belangstelling van die gehoor kan gelok word deur die gebruik van verskeie ... in die skyfies.	
		Die skyfies wat gebruik word, moet die aanbieding aanvul en die doelwitte van die aanbieding aan die ... opsom.	
2	Negatiewe/ Nadele	Die aanbieder weet dalk nie hoe om die data projektor of PowerPoint aanbieding te ... nie	
		Die gehoor kan geïrriteerd raak met die ... wat veroorsaak word deur die onvermoë van die aanbieder om die Dataprojektor/ PowerPoint-aanbieding te gebruik.	
		Die belanghebbendes/gehoor kan ... word, indien die aanbieder eenvoudig herhaal wat op die skyfies vertoon word.	
		Die implementering van ... kan die aanbieder verhoed om die Dataprojektor/PowerPoint-skyfies tydens sy/haar aanbieding te gebruik.	

 Aktiwiteit	3.7.2	Voltooi die volgende met betrekking tot die impak van Oorhoofse projektor/ Transparante. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	---

opsom	effektief	kombinasie	voorberei
grafika	notas	logies	oorbodig

Oorhoofse projektor/Transparante		
Positiewe/ Voordele	Die transparante kan vooraf ... word met 'n spesiale transparant pen	
	Hulle is ... om te gebruik in die geval van 'n rekenaar/dataprojektor wat nie beskikbaar is nie.	
	Transparante laat die aanbieder toe om ... in verskeie kleure te projekteer.	
	Kan gebruik word om die aanbieder te lei wanneer hy/sy die aanbieding ...	
Negatiewe/ Nadele	Die bekwaamheid van die aanbieder kan deur die gehoor bevestig word indien die transparante nie op 'n ... manier gerangskik is nie.	
	Die gereelde beskikbaarheid van 'n betroubare PowerPoint-aanbiedings kan lei daartoe dat transparante ... word	
	Transparante kan nie in kombinasie met audio- en videogrepe gebruik word nie.	
	Gedeeltelik verligte of donker vertrekke ligte maak dit moeilik vir die gehoor om inligting op te teken en ... te neem vir latere gebruik	

	3.7.3	Voltooi die volgende met betrekking tot die impak van Uitdeelstukke/ Pamflette/ Brosjures. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	---

beperkte	geverifieer	aandag	klank
drukwerk	onwettig	bykomende	inligting

Uitdeelstukke/pamflette/brosjures.		
Positiewe/ Voordele	Die aanbieder kan die ... van die gehoor lok deur hulle van nuttige uitdeelstukke/pamflette/brosjures te voorsien voor die aanvang van die aanbieding.	
	Belangrike ... oor die aanbieding kan na die aanbieding aan die gehoor verskaf word.	
	Enige ... inligting kan moeiteloos in die daaropvolgende kopieë van die uitdeelstukke/pamflette/brosjures ingesluit word.	
	Die inligting kan ... word deur dit met die PowerPoint-aanbieding te vergelyk.	
Negatiewe/ Nadele	Die inligting wat verskaf word is van 'n visuele/grafiese aard en ... kan nie bygevoeg word om die belangstelling van die gehoor te lok nie.	
	Die ... inligting wat in die uitdeelstukke, strooibiljette of brosjures ingesluit is, kan moontlik nie die breedvoerige doelwitte van die aanbieding vasvang nie.	
	Die koste van ... is hoog, en die harde kopieë kan maklik misplaas word.	
	Die skrywer het geen beheer oor die ... verspreiding van die ondersteunings materiaal nie.	

	3.7.4	Voltooi die volgende met betrekking tot die impak van Blaaihorde. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	--------------	---

antwoorde	leesbaar	tyd
verwar	idees	beklemtoon

Blaaihorde		
Positiewe/ Voordele	Kan effektief gebruik word indien daar 'n beperkte aantal gehoor lede teenwoordig is en die aanbieder wil 'n konsep ...	
	Kan nuttig wees wanneer die aanbieder 'n opsomming wil opneem van ... wat van die gehoor ontvang is wat sy/haar aandag verg.	
	Dinkskrum ... wat deur die belanghebbendes/gehoor gegenerer word, kan op 'n blaaihorde aangeteken word	
Negatiewe/ Nadele	Onvoldoende ... tydens die aanbieding kan die aanbieder verhoed om die blaaihorde effektief te gebruik.	
	Die skrif van die aanbieder is dalk nie ... nie, wat die standarde wat die aanbieder streef om te handhaaf, negatief kan beïnvloed.	
	'n Aanbieder wat 'n blaaihorde dikwels tydens 'n aanbieding gebruik, kan dalk met 'n morsige een eindig wat die gehoor kan ...	

	3.7.5	Voltooi die volgende met betrekking tot die impak van Interaktiewe witborde/Slimborde. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	--------------	--

elektrisiteit	moeiteloos	vaardig
sagteware	stoor	aankoop

Interaktiewe witborde/Slimborde		
Positiewe/ Voordele	Verminder die koste vir die organisasie van die ... van bykomende toerusting omdat die inligting/teks/grafika direk vanaf 'n rekenaar geprojekteer kan word.	
	Interaktiewe witborde/slimborde het die funksionaliteit om bykomende inligting te ... wat die aanbieder tydens sy/haar aanbieding daarop aangeteken het.	
	Klank/Visuele hulpmiddels kan ... saam met die interaktiewe witbord/ slimbord gebruik word.	
Negatiewe/ Nadele	'n Aanbieder wat nie ... in die gebruik van die interaktiewe witbord/ slimbord is nie, sal dalk nie toegang tot al die funksies/funksionaliteite wat dit bied, kry nie.	
	Kopiereg gekoppel aan sekere ... verhoed die gebruik van interaktiewe witborde/ slimbord in samewerking met ander rekenaars	
	Die implementering van beurtkrag kan die aanbieding ontwrig, aangesien dit 'n stabiele toevoer van ... benodig	

	3.7.6	Voltooi die volgende met betrekking tot die impak van Plakkate/Tekens/Baniere/ Advertensie-toerusting/Vlae. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	-------	---

aandag	beskadig	aandag	kenmerke
dimensioneel	funksioneel	visueel	visie

Plakkate/Tekens/Baniere/ Advertensie-toerusting/Vlae		
Positiewe/ Voordele	Ondersteun die hooftema van die aanbieding as dit ... aantreklik is.	
	Kan groot prente/sleutel konsepte bevat om belangrike ... van 'n produk toe te lig.	
	'n Plakkaat wat op strategiese plekke binne 'n lokaal vertoon word, sal die ... van die gehoor lok.	
	'n Waardevolle visuele hulpmiddel wat gebruik kan word om die ... van 'n organisasie te bevorder.	
Negatiewe/ Nadele		
	Die visuele hulpmiddel kan die gehoor/belanghebbendes se ... van die Hoof boodskap van die aanbieder se aanbieding aflei.	
	Plakkate is nie geskik vir klein lokale nie, aangesien die visuele hulpmiddel wan ... kan raak as gevolg van die beperkte ruimte	
	Die visuele hulpmiddel is een ... omdat dit nie met klank/video gebruik kan word nie.	
Plakkate wat buite vertoon word, kan deur weer of ander elemente ... of selfs vernietig word.		

	3.8	Konsolidasie-aktiwiteit
---	-----	--------------------------------

VRAAG 1

- 1.1 Noem VYF voorbeelde van nie-verbale aanbiedings. **(5)**
- 1.2 Lees die scenario hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

ZUKI SPORTS INC (ZSI)

Zuki Sport Geïnk is genooi om die nasionale sokkerspan te motiveer. ZSG het Thembu, die verkoopsbestuurder, versoek om skyfies te gebruik wat tydens haar aanbieding op 'n skerm geprojekteer is.

- 1.2.1 Identifiseer die visuele hulpmiddel wat deur ZSG gebruik word. Motiveer jou antwoord deur uit die scenario hierbo aan te haal **(3)**
- 1.2.2 Bespreek die impak van die visuele hulpmiddel wat in VRAAG 1.2.1 geïdentifiseer is. **(6)**

- 1.3** Adviseer aanbieders oor areas van verbetering in hul volgende aanbieding **(6)**

VRAAG 2

- 2.1** Lees die scenario hieronder en beantwoord die vrae wat volg:

WYATT SE AANBIEDING

Wyatt, 'n finansiële bestuurder, het sy jaarverslag tydens 'n Raadsvergadering voorgelê. Hy het uitdeelstukke voorberei om met die raadslede te deel. Hy het ook ge oefen om 'n selfversekerde aanbieding te verseker. Wyatt het sy stem geprojekteer en duidelik met die raadslede gepraat.

- 2.1.1** Haal TWEE faktore aan wat Wyatt in ag geneem het toe hy vir sy aanbieding voorberei het. **(2)**
- 2.1.2** Verduidelik ander faktore wat Wyatt moet oorweeg wanneer hy vir 'n aanbieding voorberei. **(8)**
- 2.2** Beveel maniere aan ho die aanbieder terugvoer op 'n nie-aggressiewe en professionele wyse kan hanteer **(8)**

VRAAG 3: BESIGHEIDSGELEENTHEDE (AANBIEDING)

Aanbieders beseft die belangrikheid daarvan om 'n multimedia-aanbieding in te sluit wanneer 'n aanbieding ontwerp word. Baie aanbieders verkies om interaktiewe witborde en uitdeelstukke te gebruik wanneer hulle 'n aanbieding doen. Aanbieders moet oor hul vorige aanbiedings reflekteer sodat hulle in die volgende aanbieding kan verbeter.

Skryf 'n opstel oor aanbiedings waarin jy die volgende aspekte insluit:

- Beskryf kortliks die faktore wat voor 'n aanbieding in ag geneem moet word.
- Verduidelik die aspekte wat in ag geneem moet word wanneer 'n multimedia-aanbieding ontwerp word.
- Bespreek die impak van die volgende visuele hulpmiddels:
 - Interaktiewe witborde/slimborde
 - Uitdeelstukke/pamflette/brosjures
- Stel areas vir verbetering voor aan besighede vir die volgende aanbieding. **[40]**

4 ONDERNEMINGSVORME: KRITERIA VIR SUKSES EN/OF MISLUKING

Aan die einde van hierdie onderwerp moet leerders die volgende kan doen:

- ❖ Bespreek/Verduidelik die kenmerke en eienskappe van elke ondernemingsvorm.
- ❖ Verduidelik die betekenis van beperkte aanspreeklikheid en onbeperkte aanspreeklikheid.
- ❖ Bespreek/Verduidelik/Evalueer die impak (positiewe/voordele en/of negatiewe/nadele) van die verskillende ondernemingsvorme.
- ❖ Verduidelik/Bespreek hoe die volgende kriteria tot die sukses en/of mislukking van elke ondernemingsvorm kan bydra:
 - Belasting
 - Bestuur
 - Kapitaal
 - Verdeling van winste
 - Wetgewing/Regsvereistes.

Sleutel konsepte

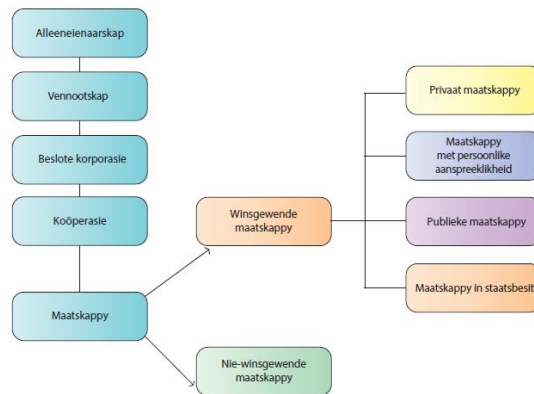
- **Aandele:** stel beleggers in staat om 'n gedeelde eienaarskap van 'n maatskappy te verkry.
- **Algemene Jaarvergadering:** 'n vergadering van die aandeelhouers van 'n maatskappy wat een keer per jaar gehou word, waar die direkteure 'n verslag gee wat aandui hoe goed die maatskappy gevaar het. Aandeelhouers met stemregte kan oor die kwessies van die maatskappy stem.
- **Direkteure:** persone wat deur die aandeelhouers tot die bestuur (direksie) van 'n maatskappy verkies word om die aandeelhouers se belange te verteenwoordig.
- **Kontinuiteit:** verwys na die vermoë van die besigheid om steeds voort te bestaan, selfs al vind 'n verandering van eienaarskap plaas.
- **Ondernemingsvorm:** verwys na die regsposisie van die besigheid en die manier hoe dit besit word.
- **Oudit:** die proses wat bestaan om die finansiële rekeninge van die onderneming te ondersoek en te verifieer.
- **Regspersoonlikheid/regsentiteit:** die maatskappy bestaan nie fisies as 'n persoon nie, maar tree op as 'n regspersoon wat 'n kontrak kan aangaan en sluit, 'n persoon of 'n ander maatskappy kan dagvaar, en gedagvaar kan word.
- **Vennootskapsooreenkoms:** 'n ooreenkoms tussen twee of meer vennote van 'n vennootskap onderneming wat inligting bevat oor aspekte soos finansies, verdeling van pligte en winste, ens.

Inleiding

Daar is meer as een moontlike ondernemingsvorm wat geskik is vir 'n besigheid, maar die eienaars van die besigheid moet verskeie kriteria oorweeg om die beste opsie te kies. Entrepreneurs moet verskeie faktore oorweeg wat kan bydra tot die sukses of mislukking van 'n besigheid.

Soms sal besighede dalk hul ondernemingsvorm moet verander namate hulle mettertyd ontwikkel en uitbrei. Die volgende diagram verskaf 'n opsomming van verskeie ondernemingsvorme. Die kenmerke, voordele en nadele van elke ondernemingsvorm sal in hierdie hoofstuk gedek word.

Ondernemingsvorme



4.1 Betekenis van die verskillende ondernemingsvorme

	4.1.1	Voltooi die volgende met betrekking tot betekenis van die verskillende Ondernemingsvorme. Kies jou antwoord uit die ondernemingsvorme hieronder:
---	-------	---

Vennootskap	Publieke maatskappy	Persoonlike aanspreeklikheid maatskappy	Maatskappy in Staatsbesit
Nie-wingsgewende maatskappye (NWM'e)	Koöperasies	Eenmansaak	Private maatskappye

	Ondernemingsvorme	Beskrywing
1		'n Eenmansaak word gevorm wanneer daar 'n enkele stigter is wat die besigheid besit en bestuur
2		'n Vennootskap is wanneer twee of meer mede-eienaars saam 'n besigheid bedryf.
3		Kan nie aandele aan die publiek verkoop nie en kan nie sy aandele by die JSE noteer nie.
4		Soortgelyk aan 'n private maatskappy, maar voormalige en huidige direkteure kan verantwoordelik gehou word vir die skuld van die maatskappy.
5		Kan sy aandele by die Johannesburgse Sekuriteitebeurs (JSE) noteer om aandele aan die publiek te verkoop.
6		Hierdie besighede neem die rol van kommersiële ondernemings namens die regering op.
7		Die primêre doelwit is om die publiek te bevoordeel, nie om wins te maak nie.


8		‘n Koöperasie is ‘n outonome vereniging van persone wat vrywillig saamkom om in hul gemeenskaplike ekonomiese, sosiale of kulturele behoeftes te voorsien deur middel van ‘n gesamentlike onderneming.
---	--	--

4.2 Betekenis van beperkte aanspreeklikheid en onbeperkte aanspreeklikheid

Beperkte aanspreeklikheid: Verliese word beperk tot die bedrag wat die eienaars in die besigheid belê het

Onbeperkte aanspreeklikheid: Daar kan beslag gelê word op persoonlike bates van die eienaars om vir die skuld van die besigheid te betaal.

4.3 Die verskille tussen beperkte en onbeperkte aanspreeklikheid

	4.3.1	Voltooi die volgende met betrekking tot die verskille tussen beperkte en onbeperkte aanspreeklikheid . Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	-------	--

beperk	beskerm	maatskappye
besigheid	beslag gelê	eenmansaak en vennootskap

#	Opskrifte	Inhoud	Antwoorde
1	Beperkte aanspreeklikheid	Verliese is ... tot die bedrag wat die eienaar in die besigheid belê het.	
		Die eienaar se persoonlike bates is ... teen die skuld van die besigheid.	
		Van toepassing op ... wat 'n aparte regs persoonlikheid het	
2	Onbeperkte aanspreeklikheid	Die aanspreeklikheid van die eienaar(s) om skuld/eise te betaal is nie net tot die ... beperk nie.	
		Die eienaar se persoonlike bates kan ... op gelê word om vir die skuld van die besigheid te betaal	
		Van toepassing op 'n ... aangesien hulle nie 'n aparte regs persoonlikheid het nie	

4.4 Eienskappe van Ondernemingsvorme & Impak van Ondernemingsvorme

	4.4.1	Voltooi die volgende met betrekking tot die kenmerke van ‘n Eenmansaak . Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	-------	--

kontinuïteit	wetlike	regspersoonlikheid
naam	een	onbeperkte aanspreeklikheid

#	Inhoud	Antwoorde
1	Die besigheid word slegs deur ... persoon besit en bestuur.	
2	Dit is maklik om op te rig, aangesien daar geen ... formaliteite is wanneer die besigheid gestig word nie.	
3	Daar is geen wetlike vereistes ten opsigte van die ... van die besigheid nie.	
4	Die eienaar het ... vir al die skuld van die besigheid.	
5	'n Eenmansaak is gewoonlik 'n klein besigheid met 'n beperkte potensiaal vir...	
6	Die besigheid het geen ... nie en het dus geen kontinuïteit nie	



Gebruik die inligting van die impak van die ondernemingsvorme om dit toe te pas op die verskillende kriteria wat bydra tot die sukses en/of mislukking van die onderskeie ondernemingsvorme.

	4.4.2	Voltooi die volgende met betrekking tot die impak van Eenmansaak. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	--

besluite	aanspreeklik	wetlike	kontinuïteit
verantwoordelik	groei	kapitaal	begin

#	Opskrifte	Inhoud	Antwoorde
1	Positiewe/ Voordele	Dit is maklik om die besigheid te ... of die besigheid te beëindig.	
		Dit verg min ... om te begin.	
		Daar is slegs enkele ... formaliteite.	
		Die eienaar kan alle ... maak en hoef met niemand te konsulteer nie.	
2	Negatiewe/ Nadele	Die eienaar is ... vir die verskaffing van al die nodige kapitaal benodig.	
		Die besigheid is nie 'n regs persoon nie en het geen ... nie	
		Die eienaar is persoonlik ... vir al die skuld en verliese van die besigheid.	
		Die ... van die besigheid kan beperk word as gevolg van 'n gebrek aan kapitaal.	

	4.4.3	Voltooi die volgende met betrekking tot die kenmerke van Vennootskap. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	--

Wins	regspersoonlikheid	kapitaal
ooreenkoms	naam	onbeperkte aanspreeklikheid
#	Inhoud	Antwoorde
1	Geen wetlike formaliteite word vereis om te begin nie, slegs 'n skriftelike vennootskap ... word vereis.	
2	Daar is geen wetlike vereistes ten opsigte van die ... van die besigheid nie.	
3	Vennote kombineer ... en kan ook kapitaal by finansiële instellings leen.	
4	Vennote het ... en is gesamentlik en afsonderlik aanspreeklik vir die skulde van die besigheid.	
5	... word gedeel volgens die vennootskap ooreenkoms.	
6	Die vennootskap het geen ... nie en het dus geen kontinuïteit nie.	

	4.4.4	Voltooi die volgende met betrekking tot die impak van 'n Vennootskap. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	--

gesamentlik	kapitaal	verdeel	bates	onbeperk
kontinuïteit	wetlike	oudits	kontantvloei	konflik

#	Opskrifte	Inhoud	Antwoorde
1	Voordele/ Positiewe	Daar is 'n paar ... vereistes om 'n vennootskap te vestig.	
		As gevolg van die... wat saamgevoeg word, is daar meer kapitaal.	
		Vennootskappe word nie deur die wet verplig om ... te doen nie.	
		Vennote kan hul kennis en vaardighede bymekaar sit om ... die beste besluite te neem.	
2	Nadele/ Negatiewe	Die werkslading en verantwoordelikheid word tussen vennote ...	
		Vennote het ... aanspreeklikheid wat beteken dat hulle persoonlike bates kan verloor.	
		Verskillende persoonlikhede en opinies van vennote kan lei tot ...	
		Daar is 'n gebrek aan ...; indien een vennoot sterf, aftree, of die vennootskap verlaat, moet 'n nuwe vennootskap gevorm word.	
		Vennote kan nie almal geld en ... ewe veel bydra nie.	
		Daar kan 'n gebrek aan kapitaal en ... wees.	

	4.4.5	Voltooi die volgende met betrekking tot die kenmerke van Private maatskappye. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	--


publiek	dividende	ouditering	regspersoonlikheid
(Edms)Bpk.	minimum	direkteure	registreer

#	Inhoud	Antwoorde
1	'n Private maatskappy benodig 'n ... van een aandeelhouer en daar is geen beperking op die aantal aandeelhouders wat 'n private maatskappy mag hê nie.	
2	'n Privaat maatskappy benodig een of meer ...	
3	Maatskappye moet by die Kommissie vir Maatskappye en Intellektuele Eiendom (KMIE/CIPC) ... deur 'n Memorandum van Inkorporering op te stel	
4	Die maatskappy se naam eindig met letters/afkorting ...	
5	'n Private maatskappy word nie toegelaat om aandele aan die ... te verkoop nie.	
6	Die maatskappy het 'n ... en onbeperkte kontinuïteit.	
7	Die Maatskappywet, No. 71 van 2008, bepaal dat die ... van finansiële state opsioneel is.	
8	Winste word gedeel in die vorm van ... in verhouding tot die aandele wat gehou is.	

	4.4.6	Voltooi die volgende met betrekking tot die impak van Privaat maatskappy. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	--------------	--


kontrakte	kundigheid	dividende	finansiële state	wetlike
groei	persoonlike	uitgawe	identiteit	kapitaal

#	Opskrifte	Inhoud	Antwoorde
1	Voordele/ Positiewe	'n Maatskappy het sy eie wetlike ... en aandeelhouders het beperkte aanspreeklikheid	
		Daar is die potensiaal van goeie langtermyn ...	
		'n Direksie met ... kan aangestel word om besluite te neem.	
		Nie nodig om jaarliks ... by die kommissie in te dien nie.	
		Dit is 'n regspersoon en kan ... in sy eie naam teken.	
2	Nadele/ Negatiewe	'n Groot hoeveelheid ... word benodig om 'n maatskappy te begin.	
		Hoe meer aandeelhouders, hoe minder ... vir die aandeelhouders.	
		Direkteure het nie 'n ... belang nie en sal nie altyd die maatskappy se belang eerste stel nie.	
		Finansiële jaarstate moet deur 'n gekwalifiseerde persoon nagegaan word, wat 'n ekstra ... vir die maatskappy is.	
		Dit is moeilik om op te rig aangesien die maatskappy aan baie ... vereistes onderwerp word.	

 Aktiwiteit	4.4.7	Voltooi die volgende met betrekking tot die kenmerke van Persoonlike aanspreeklikheid maatskappy. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	---

Memorandum van Inkorporering	direkteur	skulde	naam
------------------------------	-----------	--------	------

#	Inhoud	Antwoorde
1	Die maatskappy se ... moet met die letters Geïnk eindig.	
2	Vorige en huidige direkteure kan verantwoordelik gehou word vir die ... van die besigheid aangesien aanspreeklikheid vir skuld onbeperk is.	
3	Die ... moet verklaar dat dit 'n maatskappy met persoonlike aanspreeklikheid is.	
4	Die maatskappy moet ten minste een ... op hul direksie hê.	

	<ul style="list-style-type: none"> • Ander kenmerke van 'n maatskappy met persoonlike aanspreeklikheid is dieselfde as 'n privaat maatskappy behalwe vir die eerste drie kenmerke wat bo genoem word. • Die voordele is dieselfde as 'n privaat maatskappy. • Die nadele is dieselfde as 'n privaat maatskappy behalwe dat die direkteure van die maatskappy met persoonlike Aanspreeklikheid se aanspreeklikheid vir skulde van die besigheid onbeperk is.
--	--

 Aktiwiteit	4.4.8	Voltooi die volgende met betrekking tot die kenmerke van Publieke maatskappy. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	---

finansiële state	Bpk.	prospektus	een	Algemene Jaarvergadering (AJV)
publiek	beperkte	drie	kontinuiteit	KMIE/CIPC


#	Inhoud	Antwoorde
1	'n Minimum van ... persoon word vereis om 'n publieke maatskappy te begin.	
2	Dit vereis ... of meer direkteure	
3	Dit moet by die ... registreer, deur 'n Memorandum van Inkorporering op te stel.	
4	Die maatskappy se naam eindig met die letters/afkorting ...	
5	Openbare maatskappye het 'n regs persoonlikheid en het onbeperkte ...	
6	Dit kan kapitaal verkry deur aandele aan die ... uit te reik en kapitaal te leen deur skuldbriewe uit te reik.	
7	Die maatskappy kan 'n ... aan die publiek uitreik om kapitaal in te samel.	
8	Die aandeelhouers van 'n maatskappy het ... aanspreeklikheid	
9	'n Publieke maatskappy moet 'n ... hou.	

#	Inhoud	Antwoorde
10	Ouditering van ... is verpligtend en geouditeerde state is beskikbaar vir aandeelhouers en die publiek.	

	4.4.9	Voltooi die volgende met betrekking tot die impak van Publieke maatskappy. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	--------------	---

verhandel	aandeelhouers	insette	wetlike	direksie
beperkte	vrylik	aandele	bekend	verpligtend

#	Opskrifte	Inhoud	Antwoorde
1	Voordele/ Positiewe	Die besigheid het sy eie... identiteit.	
		Dit is maklik om fondse in te samel vir groei deur die verkoop van...	
		Aandeelhouers het ... aanspreeklikheid.	
		Aandeelhouers kan 'n kundige ... aanstel	
		Maatskappye mag aandele ... koop en verkoop.	
2	Nadele/ Negatiewe	Maatskappye moet alle finansiële inligting aan hul aandeelhouers ... maak.	
		Oudits is ... en 'n groot bedrag word aan finansiële oudits bestee.	
		Aandele moet in die openbaar ... word.	
		'n Volledige verslag moet elke jaar aan die groot ... voorgelê word.	
		Aandeelhouers mag min of geen ... in die sake van die maatskappy toegelaat word nie.	

	4.4.10	Voltooi die volgende met betrekking tot die kenmerke Maatskappy in Staatsbesit (MSB). Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	---------------	--

regering	(MSB) Bpk.	publiek
infrastruktuur	KMIE/CIPC	drie, een

#	Inhoud	Antwoorde
1	'n Maatskappy in staatsbesit moet ... of meer direkteure en ... of meer aandeelhouers hê.	
2	Dit moet by die ... registreer deur 'n Memorandum van Inkorporering op te stel.	
3	Dit word deur die ... besit en vir wins bedryf.	
4	Maatskappye in staatsbesit word as ... maatskappye gelys.	
5	Die naam moet met die letters/afkorting/agtervoegsel ... beëindig.	

#	Inhoud	Antwoorde
6	Maatskappye in staatsbesit ondersteun privaat besighede deur ... soos kommunikasie dienste (Poskantoor) en voorsiening van elektrisiteit (Eskom) te verskaf	

 Aktiwiteit	4.4.11	Voltooi die volgende met betrekking tot die impak van Maatskappy in Staatsbesit. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	---------------	---

subsidies	ondoeltreffendheid	geld	sentrale	bestuur
duplisering	aansporings	mededinging	staat	noodsaaklik

#	Opskrifte	Inhoud	Antwoorde
1	Voordele/ Positiewe	Die winste kan gebruik word om ander... departemente te finansier.	
		Dit bied ... dienste wat dalk nie deur die private sektor aangebied word nie.	
		Skep gesonde ... met die privaatsektor om dienste aan meer burgers bekostigbaar te maak.	
		Verkwistende ... van dienste word uitgeskakel.	
		Beplanning kan gekoördineer word deur ... beheer.	
2	Nadele/ Negatiewe	Dit lei dikwels tot swak ... aangesien die regering nie altyd so doeltreffend soos die privaatsektor is nie.	
		Daar is dikwels ... as gevolg van die grootte van die besigheid.	
		Dit maak dikwels staat op die regering ...	
		'n Gebrek aan ... vir werknemers om te presteer as daar 'n afwesigheid van ander motiveerders soos produktiwiteit bonusse is.	
		Die regering kan ... verloor deur die sakebedrywighede.	

 Aktiwiteit	4.12.	Voltooi die volgende met betrekking tot die kenmerke van Nie-Winsgewende Maatskappye (NWM'e). Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	--

belastingvrye	doelwitte	dienste
Memorandum van Inkorporering	skenkings	NWM

#	Inhoud	Antwoorde
1	Die hoofdoel van NWM is om ... te verskaf en nie om wins te maak nie.	
2	Hulle word gefinansier deur ... en buitelandse befondsing.	
3	Die naam van die maatskappy moet met die letters/afkorting ... beëindig	
4	Alle winste moet gebruik word vir die kern ... van die NWM	

#	Inhoud	Antwoorde
5	Dit moet 'n ... voorberei om die maatskappy te registreer.	
6	Kwalifiserende NWM'e kry ... status.	

 Aktiwiteit	4.4.13	Voltooi die volgende met betrekking tot die impak van Nie-Winsgewende Maatskappye (NWM'e). Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	---------------	---

uitgawes	maatskaplike	belasting	voldoende	beperk
professionele	kontinuïteit	doel	uitgedeel	bonusse

#	Opskrifte	Inhoud	Antwoorde
1	Voordele/ Positiewe	Die wins van NWM word uitsluitlik gebruik vir die primêre ... van die organisasie.	
		Hulle verskaf ... dienste aan verskeie gemeenskappe, byvoorbeeld, Meals on Wheels verskaf kos aan behoeftige mense.	
		Bydraes/skenkings aan NWM'e is ... aftrekbaar en kan lei tot meer skenkings van mense/besighede.	
		Die aanspreeklikheid van die lede is...	
		NWM'e het ... van bestaan.	
2	Nadele/ Negatiewe	NWM'e genereer nie genoeg kapitaal om hul ... te dek nie	
		Hulle het ... hulp nodig om hierdie organisasie op te rig	
		Skenkings wat van die publiek ontvang word, is nie altyd ... nie	
		Hulle mag nie... aan lede betaal nie.	
		Bates word nie aan die lede ... by sluiting nie, maar moet aan soortgelyke maatskappye gegee word.	

 Aktiwiteit	4.4.14	Voltooi die volgende met betrekking tot die kenmerke van Koöperasie. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	---------------	---

demokraties	Koöperasie Beperk	winste	wedersydse
wetlike	diens	drie	vyf

#	Inhoud	Antwoorde
1	'n Minimum van ... lede word vereis om 'n koöperasie te begin.	
2	Die doel van 'n koöperasie is om ... voordele vir die lede te skep.	
3	Dit is 'n ... entiteit en kan grond besit en bankrekeninge oopmaak.	
4	Die lede van 'n koöperasie besit en bestuur die besigheid saam en deel ... gelyk op.	

#	Inhoud	Antwoorde
5	Die besluite word ... geneem, met ander woorde, lede se stem bepaal die optrede van die koöperasie.	
6	Koöperasies word deur 'n minimum van ... direkteure bestuur.	
7	Die woord ... moet aan die einde van die naam verskyn.	
8	Die koöperasie word gemotiveer deur ... eerder as wins.	

	4.4.15	Voltooi die volgende met betrekking tot die impak van Koöperasie. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	---------------	--

demokraties	tydrowend	aansporing	bestuur	beperk
oordraagbaar	makliker	geoudit	aanspreeklik	transaksies

#	Opskrifte	Inhoud	Antwoorde
1	Voordele/ Positiewe	Die koöperasie is ... vir sy eie skuld, daarom geniet lede beperkte aanspreeklikheid vir die skulde van die besigheid.	
		Koöperasies word ... bestuur want elke lid het een stem.	
		Stigting van koöperasies is ... as om 'n maatskappy te stig.	
		'n Koöperasie kan sy eie ... span aanstel.	
2	Nadele/ Negatiewe	Winste word onder lede gedeel volgens die aantal ... van daardie lid.	
		Die fondse van 'n koöperasie is ...	
		Finansiële state moet ... word	
		Die aandele is nie vrylik nie ... nie	
		Besluite is dikwels moeilik om te bereik en ...	
		Daar is nie baie ... vir lede om in die koöperasie te belê nie.	

	4.4.16	Konsolidasie-aktiwiteit
--	---------------	--------------------------------

VRAAG 1


- 1.1** Identifiseer die ondernemingsvorme wat deur ELKE stelling hieronder voorgestel word:
- 1.1.1** Die finansiële staat van Moshe Holdings moet geoudit word.
- 1.1.2** Elmaree en Soso het net 'n skriftelike ooreenkoms nodig gehad om 'n nuwe besigheid te stig.
- 1.1.3** Die direkteure van Shavenet INK sal aanspreeklik gehou word vir die skulde van die maatskappy. **(6)**
- 1.2** Bespreek die voordele van 'n publieke maatskappy. **(8)**
- 1.3** Verduidelik die verskille tussen 'n vennootskap en 'n publieke maatskappy gebaseer op die volgende:
- 1.3.1** Bestuur **(4)**
- 1.3.2** Belasting **(4)**
- 1.3.3** Kapitaal **(4)**

Gebruik die tabel hieronder as 'n GIDS om **VRAAG 1.3** te beantwoord

	Aspekte	Vennootskap	Publieke maatskappy
1.3.1	Bestuur		
1.3.2	Belasting		
1.3.3	Kapitaal		


4.5 Kriteria wat gebruik sal word om die sukses en/of mislukking van Ondernemingsvorme


Belasting implikasies	Bestuur	Verdeling van Winste
Kapitaal	Wetlike vereistes	

	4.5.1	Voltooi die volgende met betrekking tot die betekenis van die kriteria wat gebruik word om die sukses en/of mislukking van ondernemingsvorme te evalueer. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	-------	--

begin	maklik/moeilik	mense
koers	besluite	

#	Opskrifte	Inhoud	Antwoorde
1	Belasting implikasie	Dit verwys na die ... waarteen die tipe onderneming belas word, die frekwensie van belastingbetalings en die invloed daarvan op die sukses/mislukking van die besigheid.	
2	Bestuur	Die manier hoe ... geneem word en hoeveel persone deel is van bestuur. Die invloed van besluitneming op die sukses of mislukking van die besigheid..	
3	Kapitaal	Dit verwys na hoe ... dit is vir 'n ondernemingsvorm om kapitaal te verkry en die invloed daarvan op die sukses/mislukking van die onderneming.	
4	Verdeling van Winste	Dit verwys na aantal ... waaronder die winste verdeel moet word en die invloed daarvan op die sukses/mislukking van die besigheid.	
5	Wetlike vereistes	Die eienaars moet die wetlike vereistes waaraan besighede onderwerp word, oorweeg, insluitend die vereistes voordat 'n besigheid kan ... en of die besigheid 'n regs persoonlikheid is of nie.	

	Om die kriteria hierbo op die verskillende ondernemingsvorme toe te pas, vra jouself die volgende vrae:	
<p>BELASTING:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wie sal belas word? • Wat is die belastingkoers? • Watter impak sal die belastingkoers/ betaling op die lede/aandeelhouers/eienaars van die besigheid hê? • Hoe vergelyk die belastingkoers met ander ondernemingsvorme? 	<p>BESTUUR:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wie bestuur hierdie ondernemings- vorm? • Is die bestuurder aktief betrokke by die besluite van die onderneming? • Sal die bestuurders bydra tot die sukses/mislukking van die onderneming? • Sal die bestuurders goeie besluite kan neem? 	<p>KAPITAAL:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Watter vorm van kapitaal sal verkry word? • Watter bedrag kapitaal kan ingesamel word? • Kan die onderneming ekstra kapitaal vir uitbreiding insamel? • Wat sal die impak van kapitaal op die sukses/mislukking van die onderneming wees?

VERDELING VAN WINSTE:		WETLIKE VEREISTES:	
<ul style="list-style-type: none"> • Wie sal die wins van die onderneming ontvang? • Hoe sal wins verdeel word? • Sal winste eienaars/bestuurders aanmoedig om hard te werk? • Sal verdeling van winste bydra tot die sukses/mislukking van die onderneming? 		<ul style="list-style-type: none"> • Wat is die wetlike beperkings op die besigheid met oprigting? • Wat is die tyd en koste implikasies van wetgewing vir die oprigting van die besigheid? • Sal wetgewing eienaars/aandehouers beperk/motiveer om by die besigheid aan te sluit? • Sal wetgewing bydra tot die sukses/mislukking van die onderneming? 	
	4.5.2	Konsolidasie-aktiwiteit	

1.1 Voltooi die volgende stellings deur die woord(e) in die lys hieronder te gebruik. Skryf slegs die woord(e) langs die vraag nommer (1.1.1 – 1.1.3) in jou notaboek.

konsekwentheid	natuurlike persoonlikheid	nie-winsgewende
kontinuiteit	regspersoonlikheid	wins

1.1.1 'n Maatskappy in staatsbesit is 'n ... maatskappy.

1.1.2 Besighede met ... het die vermoë om te bestaan selfs al vind 'n verandering van eienaarskap plaas.

1.1.3 Besighede met 'n ... kan dagvaar of gedagvaar word **(6)**

1.2 Verduidelik die verskille tussen beperkte aanspreeklikheid en onbeperkte aanspreeklikheid. **(8)**

4.6 Verskille tussen die Privaat – en Openbare Maatskappy

PRIVAAT MAATSKAPPY	PUBLIEKE MAATSKAPPY
<ul style="list-style-type: none"> • Mag nie aandele aan die algemene publiek aanbied nie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Genoteerde maatskappye mag hul aandele in die openbaar op die Johannesburgse Effektebeurs (JSE) verhandel.
<ul style="list-style-type: none"> • Aandele is nie vrylik oordraagbaar nie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aandele is vrylik oordraagbaar.
<ul style="list-style-type: none"> • Minimum van een direkteur. 	<ul style="list-style-type: none"> • Minimum van drie direkteure.
<ul style="list-style-type: none"> • Die naam moet eindig met Eiendoms Beperk/(Edms.) Bpk. 	<ul style="list-style-type: none"> • Die naam moet eindig met Beperk/Bpk.
<ul style="list-style-type: none"> • Finansiële jaarstate hoef nie geouditeer en gepubliseer te word nie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Finansiële jaarstate moet geoudit en gepubliseer word.
<ul style="list-style-type: none"> • Het nie nodig om 'n prospektus te publiseer nie, aangesien die maatskappy nie hul aandele aan die publiek mag verhandel nie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Moet registreer en 'n prospektus by die Kommissie vir Maatskappye en Intellektuele Eiendom (KMIE/CIPC) publiseer.
<ul style="list-style-type: none"> • Daar word nie van die maatskappy verwag om die minimum inskrywing te bereik/minimum aantal aandele uit te reik nie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Moet 'n minimum aantal aandele verkoop/'n minimum inskrywing bereik, voordat die maatskappy met besigheid mag begin.

4.7 Ondernemingsvorme en die bydrae van die kriteria tot die sukses en/of mislukking van elke Ondernemingsvorm

Kriteria wat bydra tot die sukses en/of mislukking van 'n eenmansaak

Kriteria	Sukses	EN/OF	Mislukking
Belasting	<ul style="list-style-type: none"> Die eienaar word slegs in 'n persoonlike hoedanigheid op winste belas. Die eienaar se inkomste word teen 'n laer koers as die maatskappybelastingkoers belas. Indien die eienaar onder 'n sekere drempelbedrag per jaar verdien, is geen inkomstebelasting betaalbaar nie, en die besigheid se wins word dus nie belas nie. 		<ul style="list-style-type: none"> As winste te groot word, kan die eienaar uiteindelik 'n groter bedrag belasting in sy/haar persoonlike hoedanigheid betaal. Versuiming deur die eienaar om persoonlike inkomstebelasting regulasies na te kom, kan lei tot aansienlike finansiële boetes wat deur die SAID opgelê word.
Bestuur	<ul style="list-style-type: none"> Een eienaar kan vinnige besluite neem omdat hy/sy nie ander hoef te raadpleeg nie en daar geen konflik is nie. Die eienaar pas dalk eie kreatiwiteit toe wanneer belangrike besluite geneem word. 		<ul style="list-style-type: none"> Die eienaar moet al die administrasie, bestuur en besluitneming in die besigheid doen. Eienaars moet op hul eie ervaring en vaardighede staatmaak en kan verkeerde besluite neem.
Kapitaal	<ul style="list-style-type: none"> Kapitaal sal versigtig bestee en bestuur word omdat eienaars alle kapitaal bydra. Die eienaar kan moontlik bykomende kapitaal van finansiële instellings verkry as hy/sy kredietwaardig is. 		<ul style="list-style-type: none"> Winste is dalk nie groot genoeg vir uitbreiding nie. Die eienaar kan nie altyd mense met groot salarisse aanstel nie wat daartoe lei dat minder gekwalifiseerde personeel in diens geneem word. Die eienaar is verantwoordelik vir enige kapitaal wat geleen word.
Verdeling van winste	<ul style="list-style-type: none"> Die eienaar ontvang alle winste uit die besigheid wat tot kapitaalgroei kan lei. Die eienaar mag die wins gebruik om die besigheid uit te brei. 		<ul style="list-style-type: none"> Winste dek dalk nie alle besigheidskuld nie, wat die uitbreiding van die besigheid kan belemmer. Indien die eienaar nie wins maak nie, kan die inkomste en lewensbestaan van die eienaar ernstig geraak word.
Wetgewing	<ul style="list-style-type: none"> Dit is maklik/goedkoop om te begin. Daar is beperkte regulatoriese vereistes ten opsigte van die naam van die besigheid. Onbeperkte aanspreeklikheid van die eienaar aanmoedig om harder te werk om die sukses van die besigheid te verseker. 		<ul style="list-style-type: none"> Die eienaar is persoonlik aanspreeklik vir die verlies van die besigheid en moet versigtig begroot. Moet aan relevante munisipale regulasies voldoen of dit kan lei tot die sluiting van die besigheid. Die besigheid is nie 'n regs persoon nie, daarom het die eienaar onbeperkte aanspreeklikheid vir die skuld van die besigheid. Persoonlike skuld en die skuld van die besigheid is een en dieselfde. Die besigheid het geen kontinuïteit nie, want dit is afhange van die lewe van die eienaar. Besighede mag slegs vir meer lenings kwalifiseer as hulle gelisensieer is. Lenings is nie maklik verkrygbaar nie.

Kriteria wat bydra tot die sukses en/of mislukking van 'n vennootskap

Kriteria	Sukses	EN/OF	Mislukking
Belasting	<ul style="list-style-type: none"> Die vennootskap betaal nie inkomstebelasting nie, slegs die vennote in hul persoonlike hoedanighede. 		<ul style="list-style-type: none"> Vennote met 'n hoë inkomste betaal meer belasting, wat ander vennote kan ontmoedig om by die vennootskap aan te sluit. Vennote kan meer kontant onttrek om hul belastinglas te verminder wat kontantvloei-probleme vir die vennootskap kan veroorsaak.
Bestuur	<ul style="list-style-type: none"> Vennote is aktief betrokke by die bestuur en hul gesamentlike idees/insette kan lei tot beter besluitneming. Nie alle vennote hoef aktief by die bestuur betrokke te wees nie, dus kan die mees bekwame vennote as bestuurders aangestel word. Vennote kan kreatief wees en toegang hê tot die kundigheid van ander vennote wanneer moeilike besluite geneem moet word. 		<ul style="list-style-type: none"> Besluitneming kan tydrowend wees, aangesien alle vennote moet saamstem. Vennote moet al die administrasie, bestuur en besluitneming in die besigheid doen. Vennote mag verskil oor hoe om die besigheid te bestuur, wat tot spanning tussen hulle kan lei. Vennote is agente van die vennootskap en slegte bestuursbesluite kan op ander vennote afgedwing word. Verskillende persoonlikhede en menings kan tot konflik of meningsverskille lei. Onverantwoordelike dade van een vennoot kan die hele vennootskap in gevaar stel.

Kriteria	Sukses	EN/OF	Mislukking
Kapitaal	<ul style="list-style-type: none"> • Meer kapitaal kan verkry word omdat meer as een vennoot tot kapitaal bydra. • Vennote is verantwoordelik vir die sukses en hulle sal versigtig wees met die besteding en bestuur van kapitaal. 		<ul style="list-style-type: none"> • Vennote het dalk nie almal die kapitaal om in die besigheid te sit wanneer dit nodig is nie. • Ongelyke insette aangesien sommige vennote kundigheid in plaas van kontant in sit
Verdeling van winste	<ul style="list-style-type: none"> • Vennote deel winste volgens hul bydraes wat harde werk en toewyding van hulle sal aanmoedig. • Winste word verdeel volgens 'n geskrewe vennootskapsoreenkoms wat help om misverstande/onenighede te beperk. 		<ul style="list-style-type: none"> • Die hoeveelheid werk wat verrig is, is dalk nie gelyk aan die hoeveelheid wins wat elke vennoot ontvang nie, wat tot ontevredenheid kan lei.
Wetgewing	<ul style="list-style-type: none"> • Maklik en goedkoop om op te rig, aangesien vennote 'n vennootskapsoreenkoms moet opstel. • Vennote is meer gemotiveerd om 'n sukses te maak omdat hul persoonlike besittings in gevaar is. • Geen regulatoriese vereistes rakende die naam van die besigheid nie. • Die onbeperkte aanspreeklikheid vir skuld kan vennote motiveer om sukses te behaal aangesien hulle hul persoonlike besittings kan verloor. 		<ul style="list-style-type: none"> • Vennote is gesamentlik en afsonderlik aanspreeklik vir die skuld van die besigheid as gevolg van die onbeperkte aanspreeklikheid vir skuld. • Indien een vennoot sterf of aftree, moet die oorblywende vennote 'n nuwe ooreenkoms opstel. • Mondelinge ooreenkomste tussen vennote kan konflik tussen vennote veroorsaak. • 'n Vennootskap is nie 'n regsentiteit nie, vennote kan dagvaar of gedagvaar word.

Kriteria wat hydra tot die sukses en/of mislukking van 'n privaat maatskappy

Kriteria	Sukses	EN/OF	Mislukking
Belasting	<ul style="list-style-type: none"> Die maatskappy betaal belasting teen 'n vaste koers op hul wins. Kan belastingkortings kry as hulle by KSI-projekte betrokke is. Kan staatstenders bekom en hul lisensies hernu as hulle nie belasting onduik nie. 		<ul style="list-style-type: none"> Maatskappye is onderhewig aan dubbele belasting, byvoorbeeld aandeelhouders betaal die sekondêre belasting wat beleggers kan ontmoedig om aandele in die maatskappy te koop.
Bestuur	<ul style="list-style-type: none"> Word bestuur deur ten minste een bekwame/hoogs bekwame direkteur. Die bestuur van die maatskappy kan verbeter aangesien direkteure aanspreeklik is teenoor aandeelhouders. Aandeelhouders kan vir die mees bekwame direkteur stem/aanstel om die maatskappy te bestuur. 		<ul style="list-style-type: none"> Direkteur mag nie 'n direkte belang in die maatskappy hê nie, wat groei en winsmaksimering kan belemmer. Direkteursfooie verhoog die maatskappy se uitgawes wat netto wins verminder. Sommige aandeelhouders mag nie hul stemreg uitoefen nie, wat lei tot die keuse van die verkeerde persoon as 'n direkteur. Groot bestuurstrukture kan daartoe lei dat besluitneming tyd neem. Direkteur mag dalk nie gemotiveer word om baie hard te werk nie, omdat aandeelhouders oor die direkteur se vergoeding besluit.
Kapitaal	<ul style="list-style-type: none"> Meer kapitaal kan verkry word deur aandele aan aandeelhouders uit te reik. Groot bedrae kapitaal kan ingesamel word aangesien daar geen beperking op die aantal aandeelhouders is nie. Die maatskappy het toegang tot langtermyn kapitaal en het dus goeie langtermyn-groei geleenthede. Al is aandele nie vryelik oordraagbaar nie, kan groot privaat maatskappye 'n aansienlike hoeveelheid kapitaal verkry. 		<ul style="list-style-type: none"> Dit kan nie tot 'n baie groot besigheid groei nie, aangesien dit nie die publiek kan nooi om aandele te koop nie. Beperkings op die oordraagbaarheid van aandele mag dalk nie finansiële sterk beleggers lok nie. 'n Groot hoeveelheid kapitaal kan nie verkry word nie, aangesien die kapitaalbydrae slegs tot private aandeelhouders beperk is.
Verdeling van winste	<ul style="list-style-type: none"> Hoë winste en goeie opbrengste aan aandeelhouders dui op die sukses van 'n maatskappy, wat die waarde van aandele verhoog. Winst wat gegenereer word, kan herbelê word om sakebedrywighede uit te brei. Aandeelhouders ontvang winste volgens die aantal aandele wat hulle besit. 		<ul style="list-style-type: none"> Aandeelhouders kan hul aandele verkoop wanneer dividende laag is, wat lei tot 'n daling in aandeelpryse. Dividende word nie altyd uitbetaal nie, wat nuwe beleggers kan ontmoedig.

Kriteria	Sukses	EN/OF	Mislukking
Wetgewing	<ul style="list-style-type: none"> Prosedures om 'n privaat maatskappy op te rig is vereenvoudig deur die nuwe Maatskappywet, No. 71 van 2008. Beperkte aanspreeklikheid maak voorsiening vir die neem van groter risiko's, wat kan lei tot die groei van die besigheid. Oudit van finansiële state (indien nodig), gee aandeelhouders die versekering dat die besigheid behoorlik bestuur word en ondersteun die insameling van bykomende kapitaal. Daar is nie meer 'n beperking op die aantal aandeelhouders in 'n privaat maatskappy nie. Persoonlike aanspreeklikheid van aandeelhouders raak nie die maatskappy se bates nie. 		<ul style="list-style-type: none"> Oprigtingsprosedures is tydrowend, ingewikkeld en duur, aangesien baie regsdokumente voorberei en ingedien moet word. Hoë oprigtings-/vestigings uitgawes vereis groot aanvangskapitaal. Jaarlikse oudit van finansiële state (indien nodig) is duur. Indien 'n privaat maatskappy nie aan wetgewing voldoen nie, kan hul lisensie deur die Kommissie vir Maatskappye en Intellektuele Eiendom (KMIE/CIPC) teruggetrek word.

Kriteria wat bydra tot die sukses en/of mislukking van 'n maatskappy met persoonlike aanspreeklikheid

Kriteria	Sukses	EN/OF	Mislukking
Belasting	<ul style="list-style-type: none"> Die MPA betaal slegs belasting nadat besigheidsuitgawes afgetrek is. Die maatskappy betaal belasting teen 'n vaste koers, wat laer kan wees as die van vennootskappe. Kan belastingkortings kry as hulle by KSI-projekte betrokke is. Kan staatstenders bekom en hul lisensies hernu as hulle nie belasting ontduik nie. Die beeld van die besigheid word bevorder en lok beleggings wanneer maatskappye aan belasting regulasies en wette voldoen. 		<ul style="list-style-type: none"> Is aan dubbele belasting onderhewig, byvoorbeeld, wanneer aandeelhouders sekondêre belasting betaal, kan dit 'n maatskappy benadeel wat reeds finansiële sukses.

Kriteria	Sukses	EN/OF	Mislukking
Bestuur	<ul style="list-style-type: none"> Die MPA word bestuur deur 'n bevoegde raad van direkteure wat kundiges op hul gebiede kan wees. Meer direkteure kan aangestel word om meer vaardighede of kundigheid na die MPA te bring. Aandeelhouders kan vir die mees bekwame direkteure stem en aanstel om hul maatskappy te bestuur. 		<ul style="list-style-type: none"> Direkteure mag nie 'n direkte belang in die maatskappy hê nie, wat groei en winsmaksimering kan belemmer. MPA en hul aandeelhouders word verplig om 'n groter bedrag vir direkteursvergoeding te begroot om die beste direkteure te lok. Direkteursfooie verhoog die maatskappy se uitgawes wat netto wins verminder.
Kapitaal	<ul style="list-style-type: none"> Kapitaal kan vergroot/verhoog word deur meer aandeelhouders te kry. 		<ul style="list-style-type: none"> Dit kan nie tot 'n baie groot besigheid groei nie, aangesien die publiek nie geredelik toegang het om aandele te koop nie. Beperkings op die oordraagbaarheid van aandele mag dalk nie finansiële sterk beleggers lok nie. 'n Groot hoeveelheid kapitaal kan nie verkry word nie aangesien die kapitaalbydrae slegs tot private aandeelhouders beperk is.
Verdeling van winste	<ul style="list-style-type: none"> Hoë winste en goeie opbrengste aan aandeelhouders dui op die sukses van 'n maatskappy, wat die waarde van aandele verhoog. Winste wat gegeneer word, kan herbelê word om sakebedrywighede uit te brei. 		<ul style="list-style-type: none"> Aandeelhouders kan hul aandele verkoop wanneer dividende laag is, wat lei tot 'n daling in aandeelpryse. Dividende word nie altyd uitbetaal nie, wat nuwe beleggers kan ontmoedig.
Wetgewing	<ul style="list-style-type: none"> Die maatskappy en hul eienaars (aandeelhouders) is afsonderlike entiteite, wat meer mense kan aanmoedig om by die maatskappy aan te sluit. Direkteure word (deur die Wet) gedwing om verantwoordelik op te tree en harder te werk aan die sukses van die maatskappy om hul bates te beskerm. Direkteure teken prestasiekontrakte wat hulle sal motiveer om professioneel en eties te presteer. Regte en pligte van aandeelhouders word bepaal in die Maatskappywet, Nr. 71 van 2008, wat onetiese en korrupte gedrag minimaliseer. Mag staatstenders bekom aangesien die MPA behoorlik geregistreer is in ooreenstemming met die Maatskappywet. 		<ul style="list-style-type: none"> Langdurige registrasievereistes kan die werklike bedryf van die besigheid vertraag en aandeelhouders kan winsgewende geleenthede inboet. Dit is duur om hierdie ondernemingsvorm te registreer, wat besigheidsuitgawes verhoog en winste verminder. Die opstel van direkteure se prestasiekontrakte kan tydrowend en duur wees, en koste verhoog. Oudits word slegs vereis indien die MPA aan die vereiste toetse vir solvensie en likiditeit voldoen, wat tot ekstra ouditkoste lei.

Kriteria wat bydra tot die sukses en/of mislukking van 'n publieke maatskappy

Kriteria	Sukses	EN/OF	Mislukking
Belasting	<ul style="list-style-type: none"> Die maatskappy betaal belasting teen 'n vaste koers op hul wins. Kan belastingkortings kry as hulle by KSI-projekte betrokke is. Kan staatstenders bekom en hul lisensies hernu as hulle nie belasting ontduik nie. 		<ul style="list-style-type: none"> Is aan dubbele belasting onderhewig, byvoorbeeld, as aandeelhouers die sekondêre belasting moet betaal, kan dit 'n maatskappy benadeel wat reeds finansiële sukses.
Bestuur	<ul style="list-style-type: none"> Bestuur deur 'n raad van bekwaam/hoogs bekwaam direkteure, wat lei tot beter besluitneming. Die bestuur van die maatskappy kan verbeter aangesien direkteure aanspreeklik is teenoor aandeelhouers. Aandeelhouers kan by die AJV vir direkteure stem en die mees bekwaam direkteure aanstel om die maatskappy te bestuur. Direkteure bring kreatiewe idees, wat doeltreffendheid in die maatskappy aanmoedig. 		<ul style="list-style-type: none"> Direkteure mag nie 'n direkte belang in die maatskappy hê nie, wat groei en winsmaksimering kan belemmer. Direkteure mag dalk nie gemotiveer word om baie hard te werk nie omdat aandeelhouers oor die direkteure se vergoeding besluit. 'n Groot bestuurstruktuur kan vertraging in besluitneming tot gevolg hê. Direkteursfooie verhoog die maatskappy se uitgawes en verminder netto wins. Bestuur kan voor regsuitdagings gestel word as hul verslae nie aan die King-kode III voldoen nie. Sommige aandeelhouers mag nie hul stemreg uitoefen nie, wat kan lei tot die keuse van die verkeerde persoon as 'n direkteur.
Kapitaal	<ul style="list-style-type: none"> Kan groot bedrae kapitaal insamel aangesien aandele en skuldbriewe aan die publiek verkoop kan word. Die aandeelkapitaal klousule in die Memorandum van Inkorporering kan verander word om meer aandele uit te reik. 'n Publieke maatskappy se aandele kan op die JSE genoteer word wat die maatskappy blootstelling aan meer potensiële beleggers gee. 		<ul style="list-style-type: none"> Groei is beperk as voldoende kapitaal nie verkry kan word nie. Groot bedrae kapitaal word benodig om 'n publieke maatskappy op te rig. Om ekstra kapitaal in te samel kan moeilik wees as die ekonomiese klimaat ongunstig is. Aandeelpryse verander heertyd en hulle kan waarde verloor. 'n Toename in die aantal uitgereikte aandele kan lei tot meer dividende wat uitbetaal word en minder behoue inkomste uit die maatskappy se winste.
Verdeling van winste	<ul style="list-style-type: none"> Hoë winste en goeie opbrengste aan aandeelhouers dui op die sukses van 'n maatskappy, wat die waarde van aandele verhoog. Winst wat gegeneer word, kan herbelê word om sakebedrywighede uit te brei. Aandeelhouers ontvang winste volgens die tipe en getal van hul aandele. 		<ul style="list-style-type: none"> Aandeelhouers kan hul aandele verkoop wanneer dividende laag is, wat lei tot 'n daling in aandeelpryse. Dividende word nie altyd uitbetaal nie, wat nuwe beleggers kan ontmoedig.
Wetgewing	<ul style="list-style-type: none"> Maatskappy moet voldoen aan die Maatskappywet, No. 71 van 2008. Die maatskappy en sy eienaars (aandeelhouers) is afsonderlike entiteite, wat meer mense kan aanmoedig om by die maatskappy aan te sluit. Beperkte aanspreeklikheid maak voorsiening vir die neem van groter risiko's, wat kan lei tot die groei van die besigheid. Oudit van finansiële state gee aandeelhouers die versekering dat die besigheid behoorlik bestuur word en ondersteun die verkryging van bykomende finansiering. 		<ul style="list-style-type: none"> Prosedures vir oprigting is tydrowend, ingewikkeld en duur, aangesien baie regsdokumente voorberei/ingedien moet word. Hoë oprigtings/vestigings uitgawes vereis groot aanvangskapitaal. Jaarlikse ouditering van finansiële state is duur. Indien 'n publieke maatskappy nie aan wetgewing voldoen nie, kan hul lisensie deur die Kommissie vir Maatskappye en Intellektuele Eiendom (KMIE/CIPC) teruggetrek word.

Kriteria wat bydra tot die sukses en mislukking van 'n nie-winsgewende maatskappy

Kriteria	Sukses	EN/OF	Mislukking
Belasting	<ul style="list-style-type: none"> • Mag vir belastingvrystelling kwalifiseer indien aan sekere kriteria voldoen word. • Hulle kan sekere belastingvoordele of belastingkortings ontvang wanneer hulle aktief by gemeenskapsprojekte betrokke is. 		<ul style="list-style-type: none"> • Daar word van hulle vereis om inkomstebelasting te betaal as hulle betrokke is by aktiwiteite wat nie met hul besigheidsdoel verband hou nie. • Moet aan sekere belastingvereistes voldoen om vrygestel te word, byvoorbeeld, bedrywighede moet uitsluitlik vir liefdadigheids-, wetenskaplike of openbare veiligheidsdoeleindes wees.
Bestuur	<ul style="list-style-type: none"> • 'n NWM kan goed bestuur word aangesien dit 'n minimum van drie direkteure benodig. • Meer direkteure kan aangestel word om meer vaardighede, idees en kundigheid na die NWM te bring. • Die wetlik voorgeskrewe bestuurstruktuur verseker 'n goed georganiseerde maatskappy. 		<ul style="list-style-type: none"> • Groot bestuurstrukture kan besluite kompliseer/ vertraag. • Direkteure kan besigheidsfondse wanbestuur aangesien hulle dalk nie 'n direkte belang in die NWM het nie. • Direkteure is aanspreeklik vir enige verlies/ skade/koste wat deur die maatskappy gely word. • Direkteure het dalk nie die vaardighede om hulpbronne te bestuur nie.
Kapitaal	<ul style="list-style-type: none"> • 'n Onbeperkte aantal stigters kan meer kapitaal tot die maatskappy bydra. • Meer kapitaal kan deur skenkings of borgskappe vir die bedrywighede en uitbreiding ingesamel word. • Skenkers in nie-winsgewende maatskappye kan belastingkortings ontvang wat verdere bydraes kan aanmoedig. 		<ul style="list-style-type: none"> • Stigters kan beperkte kapitaal bydra, wat dalk nie voldoende is vir die oprigting en bedryf van die maatskappy nie. • Die maatskappy maak staat op skenkings as sy hoofbron van kapitaal, wat sy bedrywighede en uitbreidings kan belemmer. • Die NWM kan sukkel om genoeg kapitaal en fondse in te samel as hulle nie skenkers oortuig nie en skenkings word misbruik.
Verdeling van winste	<ul style="list-style-type: none"> • Die wins van die maatskappy word gebruik om ander behoeftes van die maatskappy te finansier. 		<ul style="list-style-type: none"> • Kan potensiële beleggers ontmoedig om in die maatskappy te belê, aangesien dit 'n nie-winsgewende maatskappy is.
Wetgewing	<ul style="list-style-type: none"> • Die maatskappy en hul eienaars (aandeelhouers) is afsonderlike entiteite, wat meer mense kan aanmoedig om by die maatskappy aan te sluit. • Finansiële state word geoudit wat tot die doeltreffende gebruik van hulpbronne kan lei. 		<ul style="list-style-type: none"> • Oprigtingsprosedures is tydrowend, ingewikkeld en duur, aangesien baie regsdokumente voorberei en ingedien moet word.

Kriteria wat bydra tot die sukses en/of mislukking van koöperasies

Kriteria	Sukses	EN/OF	Mislukking
Belasting	<ul style="list-style-type: none"> Dividende wat deur 'n maatskappy aan 'n koöperasie verklaar word, sal van dividendbelasting vrygestel word. 		<ul style="list-style-type: none"> Koöperasies word teen dieselfde koers belas as maatskappye wat hoog/duur kan wees.
Bestuur	<ul style="list-style-type: none"> Koöperasies kan hul bestuur aanstel. 'n Direksie/Raad van direkteure (minimum twee) word deur aandeelhouders gekies. Alle lede het een stem elk en besluite word demokraties geneem. 		<ul style="list-style-type: none"> Besluite is dikwels moeilik om te bereik. Nie alle direkteure is tot goeie bestuur in staat nie.
Kapitaal	<ul style="list-style-type: none"> Kapitaal word verhoog deur aandele aan lede uit te reik. Indien koöperasies aan sekere vereistes voldoen, kan hulle finansiële ondersteuning van die Departement van Handel en Nywerheid ontvang. 		<ul style="list-style-type: none"> Die fondse van 'n koöperasie is beperk en daarom is dit moeilik om te groei.
Verdeling van winste	<ul style="list-style-type: none"> Elke lid het 'n gelyke aandeel in die koöperasie. 		<ul style="list-style-type: none"> Die koöperasies word gemotiveer deur diens eerder as wins, wat minder wins vir lede beteken.
Wetgewing	<ul style="list-style-type: none"> Koöperasies moet by die Registrateur van Koöperasies registreer. Die oprigting van koöperasies is makliker as maatskappye. 		<ul style="list-style-type: none"> Die oprigtingsproses is tydrowend en moeilik.

 Aktiwiteit	4.7.1	Konsolidasie-aktiwiteit
---	--------------	--------------------------------

VRAAG 1

- 1.1** Verduidelik die kenmerke van koöperasies. **(8)**
- 1.2** Bespreek hoe die volgende kriteria kan bydra tot die sukses en/of mislukking van 'n eenmansaak:
- 1.2.1** Kapitaal **(4)**
- 1.2.2** Verdeling van wins **(4)**
- 1.2.3** Wetgewing **(4)**

VRAAG 2: BESIGHEIDSGELEENTHEDE (ONDERNEMINGSVORME)

Vennootskappe was 'n baie gewilde Ondernemingsvorm. Die mate waarin eienaars aanspreeklik is vir die skuld, het meer entrepreneurs laat oorweeg om privaat en openbare maatskappye as 'n ondernemingsvorm te oorweeg. Die afgelope tyd verander meer maatskappye na openbare maatskappye, aangesien dit meer geneig is om suksesvol te wees.

Skryf 'n opstel oor ondernemingsvorme waarin jy die volgende aspekte insluit:

- Beskryf kortliks die eienskappe van 'n vennootskap.
- Verduidelik die verskille tussen beperkte aanspreeklikheid en onbeperkte aanspreeklikheid.
- Onderskei tussen 'n privaat maatskappy en 'n publieke maatskappy.
- Gee besighede raad oor hoe die volgende kriteria tot die sukses en/of mislukking van 'n publieke maatskappy kan bydra:
 - Wetgewing
 - Bestuur.

(40)

4.8 Vergelyk ondernemingsvorme in terme van verskillende kriteria

Kriteria	Alleeneienaarskap	Vennootskap	Beslote korporasies	Koöperasies	Winsgewende maatskappy	Nie-winsgewende maatskappy
Belasting	Besighede word nie belasting, maar die eienaar sal in sy/haar private hoedanigheid belas word.	Vennote sal in hul private hoedanigheid belas word.	'n BK word as 'n regs persoon teen dieselfde koers as maatskappy belas.	'n BK word as 'n regs persoon teen dieselfde koers as maatskappy belas.	Maatskappy word as 'n regs persoon belas teen 'n vasgestelde maatskappy-belastingkoers en die dividende word ook belas.	Kwalifiserende NWM'e kry belastingvrye status.

Kriteria	Alleeneienaarskap	Vennootskap	Beslote korporasies	Koöperasies	Winsgewende maatskappy	Nie-winsgewende maatskappy
Bestuur	'n Alleenhandelaar bestuur hul eie besigheid.	Die vennootskapsooreenkoms sal bepaal wie en hoe die vennootskap bestuur sal word.	Alle lede van 'n BK is betrokke en neem deel aan die bestuur daarvan.	Alle lede het elk een stem en besluite word demokraties geneem. Direkteure (minimum twee) word deur aandeelhouders gekies.	Direkteure sal die maatskappy bestuur. Direkteure word by die AJV deur aandeelhouders gekies.	Word bestuur deur 'n minimum van drie direkteure.
Kapitaal	Die eienaar dra alle kapitaal by.	Vennote dra kapitaal by volgens die vennootskapsooreenkoms.	Lede dra 'n ooreengekome % kapitaal tot die BK by.	Kapitaal word ingesamel deur aandeelhouers te verkoop.	Kapitaal word ingesamel deur aandeelhouers te verkoop en deur skuldbriewe vir 'n publieke maatskappy uit te reik.	Dit ontvang skenkings van die publiek en as hulle kwalifiseer, kan NWM'e toelaes ontvang.
Verdeling van winste	Al die wins behoort aan die eienaar.	Wins word volgens die vennootskapsooreenkoms deur vennote gedeel.	Wins word deur lede gedeel volgens hul belangstelling in die BK.	Wins word onder lede verdeel volgens die hoeveelheid sake wat hulle met die koöperasies gedoen het.	Wins behoort aan die maatskappy. Aandeelhouers deel in die wins volgens die aantal en waarde van hul aandeel, indien die maatskappy 'n dividend verklaar.	Die wins van NWM'e word uitsluitlik vir die kerndoel van die organisasie gebruik.
Wetgewing	Slegs enkele wetlike formaliteite met registrasie.	'n Paar wetlike vereistes om vas te stel. 'n Vennootskapsooreenkoms moet aangegaan / voltooi word.	Moet 'n CK1-vorm indien, maar geen nuwe registrasies van beslote korporasies mag plaasvind nie.	Koöperasies moet by die Registrateur van Koöperasies registreer.	Maatskappy moet voldoen aan enige wetlike vereistes van die Maatskappywet, Nr. 71 van 2008.	Moet daaraan voldoen en 'n Memorandum van Inkorporering indien.

5 KONSOLIDASIE

5.1 Voltooi die tabel hieronder en vergelyk die verskillende tipe ondernemingsvorme.

	Eenmansaak	Vennootskap	Privaat maatskappy	Publieke maatskappy	Maatskappy sonder winsoogmerk
Wie is verantwoordelik vir belasting?					
Wie bestuur die besigheid?					
Hoe word die kapitaal ingesamel?					
Hoe word wins gedeel?					
Wie is aanspreeklik vir skuld?					
Hoe word die besigheid geregistreer?					

5.2.1 Lees die scenario hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

BARNARD & SEUNS (BS)

Barnard & Seuns is 'n suksesvolle vennootskap, maar die vennote wil verander na 'n ondernemingsvorm waar hulle aandele aan die publiek kan verkoop.

- 5.2.1.1 Noem 'n nuwe vorm van eienaarskap wat geskik sal wees vir BS. (2)
- 5.2.1.2 Beskryf die voordele van die vorm van eienaarskap wat in **VRAAG 5.2.1.1** (6)
- 5.2.1.3 Verduidelik die nadele van 'n vennootskap. (6)

5.3 Adviseer besighede oor hoe die volgende kriteria wat kan bydra tot die sukses en/of mislukking van 'n maatskappy in staatsbesit

- 5.3.1 Belasting (4)
- 5.3.2 Verdeling van wins (4)

Erkenning van bronne:

2022 DBE Gr 12 Besigheidstudies Leerderboek



Wes-Kaapse
Regering

Wes-Kaap Onderwysdepartement
Direktoraat: Kurrikulum VOO

BESIGHEIDSTUDIES

HERSIENINGSBOEKIE

2025 KWARTAAL 3

Graad 12

VOORGESTELDE OPLOSSINGS

1. MENSEREGTE, INKLUSIVITEIT EN OMGEWINGSKWESSIES

Aan die einde van hierdie onderwerp moet leerders die volgende kan doen:

1.2 Tipe Menseregte in die werkplek

Waardigheid	Vryheid van spraak en uitdrukking	Privaatheid
Gelykheid	Veiligheid/Sekuriteit en Beskerming van Lewe	Inligting

	1.2.1	Voltooi die volgende met betrekking tot tipe Menseregte in die werkplek. Pas die verduideliking by die tipe mensereg. Kies jou antwoord uit die konsepte hierbo
--	--------------	--

#	Menseregte	Verduideliking
1	Privaatheid	Mense se inligting moet vertroulik gehou word en hul eiendom moet gerespekteer word.
2	Waardigheid/Respek	Almal het die reg om met respek behandel te word en dat hul waardigheid beskerm word.
3	Gelykheid	Mense moet gelyk wees in regte, status en voordele en as sodanig behandel word in die werkplek.
4	Vryheid van spraak en uitdrukking	Elkeen moet die reg hê om sy/haar mening uit te spreek en moet nie gestraf of gediskrimineer word omdat hulle dit uitspreek nie.
5	Inligting	Almal moet toegang hê tot inligting wat hulle raak, insluitend alle inligting wat deur werkgewers, die regering en ander belanghebbendes gehou word.
6	Veiligheid/sekuriteit en beskerming van lewe	Mense het die reg op 'n omgewing wat nie skadelik vir hul gesondheid is nie en die regte toerusting om hul gesondheid en veiligheid te beskerm.

1.3 Maniere om menseregte in die werkplek te hanteer

	1.3.1	Voltooi die volgende met betrekking tot maniere om Menseregte in die werkplek te hanteer.
--	--------------	--

inlig	sosio-ekonomiese	wetgewing	diskrimineer	griewe
werkplek	vernederende	kommunikeer	gelyke	mening
skend	beskermende	regering	vertroulik	deursigtig
oop	siektes	regulasies	werknemer	-

Menseregte	Maniere om menseregte in die werkplek te hanteer	Antwoorde
Privaatheid	• Besighede moet die regte van werknemers en kliënte respekteer en mag dit nie ... nie.	skend
	• Persoonlike inligting oor werknemers of kliënte moet ... gehou word en moet nie aan enigiemand anders gegee word nie.	vertroulik

Menseregte	Maniere om menseregte in die werkplek te hanteer	Antwoorde
	<ul style="list-style-type: none"> Die besigheid moet enige inligting oor chroniese ... van sy werknemers vertroulik hou. 	siektes
Waardigheid	<ul style="list-style-type: none"> Besighede moet hul werknemers waardeer ongeag hul... status en alle werknemers met respek en waardigheid behandel. 	sosio- ekonomiese
	<ul style="list-style-type: none"> Werknemers mag nie gedwing word om ... werk te doen nie. 	vernederende
Gelykheid	<ul style="list-style-type: none"> Besighede moenie teen werknemers ... op grond van byvoorbeeld geslag, ras, geloof en seksuele oriëntasie nie, maar gelyke geleenthede aan hulle gee. 	diskrimineer
	<ul style="list-style-type: none"> Besighede moet verseker dat hul werkers ... betaling ontvang vir werk van gelyke waarde. 	gelyke
	<ul style="list-style-type: none"> Hulle moet toepaslik ... regverdig toepas op alle bestuurs vlakke. 	wetgewing
	<ul style="list-style-type: none"> Bestuurders moet verseker dat geen ... nadelig beïnvloed word nie as gevolg van diskriminasie 	werknemer
Vryheid van spraak/ Uitdrukking	<ul style="list-style-type: none"> Besighede moet ... kommunikasie kanale tussen bestuur en werknemers toelaat. 	oop
	<ul style="list-style-type: none"> Besighede moet werknemers 'n platform gee om hul ... te stel sonder enige viktimisering 	griewe
	<ul style="list-style-type: none"> Die werknemer het die reg om hul ... uit te spreek en moet nie gestraf of gediskrimineer word as gevolg daarvan nie. 	mening
Inligting	<ul style="list-style-type: none"> Werkers moet toegang hê tot inligting wat hulle raak, insluitend alle inligting wat deur die ... gehou word. 	regering
	<ul style="list-style-type: none"> Besighede moet ... wees in hul finansiële state deur werknemers wat versoek toe te laat om die state te sien. 	deursigtig
	<ul style="list-style-type: none"> Wanneer nuwe inligting beskikbaar word, moet die besigheid werknemers daaroor ... 	inlig
Veiligheid/ Sekuriteit	<ul style="list-style-type: none"> Besighede moet werkers met ... klere voorsien, byvoorbeeld handskoene en skoene. 	beskermende
	<ul style="list-style-type: none"> Besighede moet voldoen aan die ... soos die WBGV/WVBBS, wat die veiligheid en gesondheid van die werknemers raak.. 	regulasies
	<ul style="list-style-type: none"> Werkgewers moet voorsorgmaatreëls tref om te verseker dat werknemers en hul besittings veilig is in die ... 	werkplek

1.4 Ekonomiese regte van werknemers

	1.4.1	Voltooi die volgende met betrekking tot Ekonomiese Regte van werknemers. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	---

werk	wettig	kies	handel dryf
dwang	werksure	werksure	

#	Ekonomiese regte van werknemers	Antwoorde
1	Vryheid van ... arbeid	dwang
2	Die reg om werk te aanvaar of ...	kies
3	Gelyke lone en gelyke betaling vir gelyke...	werk
4	Die reg op ontspanning en redelike beperking van...	werksure
5	Veilige en gesonde ...	Werks omstandighede
6	Om ... te vorm en daarby aan te sluit.	vakbonde
7	Reg om aan 'n ... staking deel te neem	wettig


1.5 Maniere om sosiale regte in die werkplek te bevorder

	1.6.1	Voltooi die volgende met betrekking tot maniere om Sosiale regte in die werkplek te bevorder. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	--

vaardigheid	spesiale	toegang
mediese	werkloosheid	

#	Sosiale regte van werknemers	Antwoorde
1	Die besigheid moet voldoen aan die reg van werkers om ... tot skoon water en maatskaplike sekuriteit in die werkplek te hê.	toegang
2	Verskaf geleenthede vir werknemers om ... opleiding sessies by te woon.	vaardigheid
3	Die besigheid moet werkers by die WVF registreer om voldoende beskerming te bied in die geval van... of siekte.	werkloosheid
4	Die besigheid kan werknemers aanmoedig om deel te neem aan... geleenthede, byvoorbeeld Wêreld MIV/Vigs-dag.	spesiale
5	Die besigheid kan gesondheidsorgdienste verskaf deur klinieke op die perseel te vestig om werknemers toegang tot basiese ... sorg te gee.	mediese

1.6 Maniere om kulturele regte in die werkplek te bevorder

	1.7.1	Voltooi die volgende met betrekking tot maniere om Kulturele regte in die
--	--------------	---

werkplek te bevorder. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder

inligting	agtergronde	verdra
respekteer	taal	kantien

#	Maniere om Kulturele regte in die werkplek te bevorder	Antwoorde
1	Die besigheid moet die reg van werkers om deel te neem aan kulturele aktiwiteite ...	respekteer
2	Die besigheid moet 'n omgewing skep waarin werknemers vry voel om hul eie ... te gebruik wanneer hulle in hul vrye tyd met ander kommunikeer.	taal
3	Die besigheid kan werknemers help om mekaar te respekteer deur gereelde kulturele ... sessies in die werkplek te hou.	inligting
4	Verskillende kulture kan geakkommodeer word deur verskillende kos in die ... sowel as personeelfunksies te verskaf	kantien
5	Die besigheid, moet volgens die WGI, mense van verskeie kulturele ... in diens te neem.	agtergronde
6	Die besigheid moet werknemers oplei om ander kulture in die werkplek te ...	verdra

1.8 Implikasie van gelykheid, respek en waardigheid op besighede

	1.8.1	Voltooi die volgende met betrekking tot Implikasie van gelykheid, respek en waardigheid op besighede. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	---

geleenthede	diskriminasie	waardigheid
waardes	omgewing	geslag

#	Implikasie van gelykheid, respek en waardigheid op besighede	Antwoorde
1	Werknemers moet gelyk behandel word, ongeag hul ras, kleur, ouderdom, ... , gestremdheid.	geslag
2	Gelyke toegang tot ..., poste en hulpbronne moet vir alle werknemers beskikbaar wees.	geleenthede
3	Die missiestelling van die besigheid moet die ... van gelykheid en respek insluit.	waardes
4	Voorvalle van ... moet aangemeld word, en werkgewers moet vinnig en regverdig op hierdie kwessies in die werkplek reageer.	diskriminasie
5	Werkgewers moet verseker dat die werkplek ... veilig, regverdig en vry van verleentheid is.	omgewing
6	Besighede moet werkers moet met respek en ... behandel deur erkenning te gee aan werk wat goed gedoen is.	waardigheid

1.10 Maniere hoe die besighede diversiteit kwessies kan hanteer

	1.11.1	Voltooi die volgende met betrekking tot Maniere hoe die besighede diversiteit kwessies kan hanteer.
---	--------	--

erken	tolk	gemarginaliseer	bevorder	opleiding
gestremd	kommunikasie	gelyke	regstellende aksie	voorkeur
vaardighede	teikens	aftrede	diskriminasie	mentors
kos	sensitief	kollegas	-	-

#	Diversiteit kwessies	Verduideliking	Antwoorde
1	Armoede	Die besigheid moet mense van verskillende ... agtergronde en status in ag neem wanneer hulle nuwe personeel lede aanstel	sosio- ekonomiese
		Die besigheid moet werknemers ... vir dienste wat goed gelewer is en in hul basiese behoeftes voorsien.	beloon
		Besighede kan ... etes of kantien geriewe op die perseel vir hul werknemers aanbied.	gesubsidieerde
2	Ras	Besighede moet ... beleide implementeer soos vereis deur die WGI en ander wette.	regstellende aksie
		Daar moet geen ... in die werkplek wees op grond van vel kleur nie.	diskriminasie
		Voorheen benadeeldes behoort ... behandeling te kry wanneer nuwe aanstellings gemaak word.	voorkeur
3	Godsdiens/ Kultuur	Besighede moet ... wees vir spesiale versoeke van verskillende kultuurgroepe, byvoorbeeld om verlof te neem vir kulturele vakansiedae en feeste.	sensitief
		Besighede moet voorsiening maak vir spesiale ... en spesiale voorbereidings metodes in die werkers kantien.	kos
		Elkeen het die reg dat hul kultuur en godsdiens ... en respekteer word	erken
4	Geslag	Die besigheid moet ... werkseleenthede aan mans en vroue bied.	gelyke
		Beide mans en vroue moet die geleentheid hê om in bestuur posisies ... te wees.	bevorder
		Die besigheid moet ... stel vir geslagsgelykheid in die besigheid sowel as die implementering daarvan.	teikens
5	Taal	Besighede het die voorreg om te spesifiseer dat alle ... slegs in een spesifieke taal moet wees en kan van werknemers verwag om 'n sekere vlak van vlotheid in daardie taal te hê.	kommunikasie
		Die onderneming moet ... aan die werknemers verskaf in die amptelike taal	opleiding

#	Diversiteit kwessies	Verduideliking	Antwoorde
		van die onderneming.	
		Indien nodig, moet die besigheid 'n ... in diens neem om almal in staat te stel om te verstaan wat in 'n vergadering gesê word.	tolk
6	Ouderdom	Die besigheid moet bevorderings implementeer gebaseer op 'n spesifieke stel ... eerder as om aan ouderdom gekoppel te word	vaardighede
		'n Besigheid mag 'n persoon in diens neem wat ouer as die normale ... ouderdom is, mits daardie persoon die mees geskikte kandidaat is.	aftrede
		Ouer werknemers kan as ... gebruik word om jong werknemers te help om hul potensiaal te ontwikkel.	mentors
7	Gestremdheid	Besighede moet mense wat fisies ... is in diens neem in poste wat vir hulle geskik is.	gestremd
		Besighede moet verseker dat werkers met spesiale behoeftes nie ... word of uitgesluit voel van werkplek aktiwiteite nie.	gemarginaliseer
		Besighede moet hul werknemers oplei oor hoe om ... te hanteer wat enige vorm van gestremdheid het.	kollegas


1.12 Voordele van diversiteit in die werkplek

	1.12.1	Voltooi die volgende met betrekking tot die voordele van diversiteit in die werkplek. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	---------------	---

moraal	lojaliteit	belanghebbendes
skakel	perspektief	probleme

#	Verduideliking	Antwoorde
1	'n Diverse arbeidsmag verbeter die vermoë van 'n besigheid om ... op te los, meer innoverend te wees en diverse markte te bevorder.	probleme
2	Wanneer werknemers mekaar se diversiteit waardeer, leer hulle om oor hindernisse heen te ... en te kommunikeer	skakel
3	'n Diverse arbeidsmag kan die ... en motivering van werknemers verbeter.	moraal
4	Wanneer mense gerespekteer, aanvaar en verstaan word, toon hulle groter ... teenoor die besigheid.	lojaliteit
5	Meer idees en insette vanuit verskillende ... van 'n diverse arbeidsmag kan besighede 'n mededingende voordeel gee, aangesien hulle beter dienste kan lewer.	perspektiewe
6	Beleggers en ander ... evalueer besighede toenemend oor hoe hulle diversiteit in die werkplek bestuur	belanghebbendes

1.13 Verantwoordelikhede van werkgewers in die bevordering van menslike gesondheid en veiligheid in die werkplek


	1.13.1	Voltooi die volgende met betrekking tot die verantwoordelikhede van werkgewers in die bevordering van menslike gesondheid en veiligheid in die werkplek. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	--------	--

gevare	toerusting	toesig
stelsels	stowwe	beskermend

#	Verduideliking	Antwoorde
1	Besighede moet ... voorsien, en in stand hou, wat werkers veilig hou terwyl hul werk.	toerusting
2	Werkgewers moet ... in plek hê wat verseker dat daar geen skadelike impak op die gesondheid en veiligheid van werkers sal wees nie.	stelsels
3	Werkgewers moet persoonlike ... klere aan werkers verskaf en gevare in die werkplek verminder of verwyder	beskermend
4	Werkgewers moet die produksie, verwerking, berging, vervoer van materiaal of toerusting noukeurig monitor om te verseker dat die werkers se gesondheid nie deur gevaarlike ... benadeel word nie.	stowwe.
5	Werkgewers moet weet waar potensiële ... kan wees en maatreëls tref om die skade uit te skakel of te beperk	gevare
6	Besighede moet verseker dat werkers van toerusting gebruik maak slegs onder ... van 'n aangewese opgeleide werker	toesig

1.14 Rolle van gesondheids- en veiligheidsverteenwoordigers in die beskerming van die


Werkplek omgewing

	1.14.1	Voltooi die volgende met betrekking tot die rolle van gesondheids- en veiligheidsverteenwoordigers in die beskerming van die werkplek omgewing. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	--------	---

opleiding	korrek	identifiseer
gereelde	veiligheid	skakel

#	Verduideliking	Antwoorde
1	Hulle moet verseker dat die ... persoonlike beskermende klere verskaf en beskikbaar is vir alle werkers, en dat die werkers dit altyd dra.	korrek
2	Hulle moet potensiële gevare in die werkplek ...	identifiseer
3	Bevorder en hersien ... maatreëls in die werkplek.	veiligheid
4	Hulle moet met die bestuur ... om die doeltreffendheid van gesondheids- en veiligheidsmaatreëls na te gaan en te monitor.	kommunikeer
5	Hulle moet verseker dat alle werkers die korrekte toerusting ontvang wat hulle nodig het om hul werk te verrig, en dat die toerusting ... in stand gehou word.	gereeld
6	Hulle moet verseker dat die besigheid die nodige veiligheids ... aan alle werknemers verskaf sodat enige potensiële gevare in die werkplek vermy kan word.	opleiding

1.15 Verantwoordelikhede van werkers/werknemers in die bevordering van gesondheid en veiligheid in die werkplek


	1.15.1	Voltooi die volgende met betrekking tot die verantwoordelikhede van werknemers in die bevordering van gesondheid en veiligheid in die werkplek. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	--------	---

siekte	bestuur	stappe
reëls en prosedures	onveilig	gesondheid en veiligheid

#	Verduideliking	Antwoorde
1	Werkers moet bewus wees dat hulle na hul ... in die werkplek moet omsien..	gesondheid en

#	Verduideliking	Antwoorde
		veiligheid
2	Werkers moet altyd voldoen aan die ... van die besigheid.	reëls en prosedures
3	Indien daar ... of ongesonde werksomstandighede is, moet hulle dit aan die bestuur rapporteer.	onveilig
4	Ongelukke moet onmiddellik by ... aangemeld word en die voorgeskrewe papierwerk moet voltooi word.	bestuur
5	Werkers moet redelike ... neem om hul veiligheid te verseker en te voldoen aan die reëls en beperkings van die werkplek.	stappe
6	Indien hulle bewus is van enige ... wat hul vermoë om te werk kan beïnvloed, moet hulle hul werkgewer betyds inlig.	siekte

1.16 Strategieë wat besighede kan gebruik om die omgewing en menslike gesondheid te beskerm

	1.16.1	Voltooi die volgende met betrekking tot strategieë wat besighede kan gebruik om die omgewing en menslike gesondheid te beskerm. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	---------------	---


tegnieke	natuur	onvriendelik
verbruik	omgewing	besoedeling

#	Verduideliking	Antwoorde
1	Die besigheid moet ook stappe neem om betrokke te raak by ... bewusmaking programme.	omgewing
2	Die besigheid moet sy produksie ... verander ten gunste van skoner en groener tegnologieë om die omgewing te beskerm.	tegnieke
3	Volgens die maatskaplike regte van werkers moet die onderneming die water in die werkplek toets om te verseker dat dit veilig is vir menslike ...	verbruik
4	Die besigheid moet na natuurlike hulpbronne omsien en ... bewaring bevorder	natuur
5	Die besigheid moet 'n beleid hê om ... te minimaliseer en aktief te hergebruik, te herwin en afval te verminder.	besoedeling
6	Die besigheid kan die verbruik van goedere en dienste wat omgewings ... is verminder	onvriendelik

1 SOSIALE VERANTWOORDELIKHEID; KORPORATIEWE MAATSKAPLIKE VERANTWOORDELIKHEID (KMV) EN KORPORATIEWE MAATSKAPLIKE BELEGGING (KMI)

Sosiale Verantwoordelikheid


2.1 Die verhouding/verband tussen sosiale/maatskaplike verantwoordelikheid en die drievoudige sleutelaspekte

	2.4.1	Voltooi die volgende met betrekking tot die verhouding/verband tussen sosiale/maatskaplike verantwoordelikheid en die drievoudige sleutelaspekte. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	-------	---

uitbuit	volhoubare	welstand	projekte
gemeenskap	hulpbronne	energie	herwinning

#	Drievoudige sleutelaspekte	Inhoud	Antwoorde
1	Mense/Sosiaal	Besighede moenie mense, hul werknemers, kliënte of die gemeenskap benadeel of ... nie.	uitbuit
		Besighede behoort betrokke te raak en te belê in ... gemeenskaps programme of projekte wat gemeenskappe sal bevoordeel.	volhoubare
		Besighede moet bydra tot die ... van al hul belanghebbendes.	welstand
2	Wins/Ekonomies	Die drievoudige sleutelaspekte beteken dat besighede nie net op hul wins moet fokus nie, maar ook in KSI ... moet belê	projekte
		Besighede moenie 'n wins maak ten koste van hul ... nie	gemeenskap
3	Planeet/Omgewing	Besighede moenie ... uitput of die omgewing benadeel vir produksie of om wins vir hulself te verkry nie.	hulpbronne
		Hulle moet ... doeltreffende of eko-vriendelike produkte en Produksie metodes ondersteun.	energie
		Hulle moet deelneem aan ... of die hergebruik van afval,	herwinning

2.5 Maniere hoe 'n besigheidsprojek tot die gemeenskap kan bydra

	2.5.1	Voltooi die volgende met betrekking tot maniere hoe 'n besigheidsprojek tot die gemeenskap kan bydra. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	--------------	---

in diens neem	vrywilliger
liefdadigheids	gemeenskap

#	Inhoud	Antwoorde
1	Die besigheid kan ... bydrae tot NRO's maak	liefdadigheids
2	Die besigheid kan betrokke wees by ... onderwys	gemeenskap
3	Die besigheid kan lede van die plaaslike gemeenskap ... in hul projekte vir die gemeenskap	in diens neem
4	Besighede kan hul werknemers aanmoedig om deel te neem aan ... programme wat in die plaaslike gemeenskap plaasvind	vrywilliger

2.6 Strategieë om sosio-ekonomiese kwessies te hanteer


	2.7.1	Voltooi die volgende met betrekking tot strategieë om sosio-ekonomiese kwessies te hanteer. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	--------------	---

armoede	berading	pakkies	werksgeleenthede
voorkoming	opleiding	werkswinkels	behuising
beurse	entrepreneurs	vrywilligers	behandeling

#	Strategieë	Inhoud	Antwoorde
1	Strategieë om MIV/VIGS te hanteer	Neem deel aan die bestaande MIV/VIGS ... programme wat in die gemeenskap geïmplementeer word.	voorkoming
		Lei beraders op om ... aan besmette en geaffekteerde persone/werknemers te voorsien.	berading
		Hou ... oor MIV/VIGS-programme en ondersteun MIV/Vigs veldtogte	werkswinkels
		Ontplooï anti-retrovirale (ARV) ... programme (ARB) vir die besmette werknemers	behandeling
2	Strategieë om werkloosheid te hanteer	Verskaf vaardigheidsontwikkeling ... binne die gemeenskap deur middel van leerlingskap programme.	opleiding
		Bied ... aan die gemeenskap en werknemers om hul vlak van opvoeding te verbeter.	beurse
		Skep ... vir lede van die gemeenskap in die besigheid.	werksgeleenthede
		Voer ... programme uit wat self indiensneming kan bevorder.	entrepreneurs
3	Strategieë om armoede te hanteer	Skenk geld en/of kos ... aan plaaslike NRO's.	pakkies
		Belê in infrastruktuur en ... programme in die plaaslike area.	behuising
		Bied die beste ... programme aan om potensiële werknemers te	vrywilligers

#	Strategieë	Inhoud	Antwoorde
		identifiseer en te lok..	
		Ondersteun ... verligtings programme wat deur die regering aangebied word.	armoede

2.7 Maniere hoe besighede tyd en moeite kan bydra om die welstand van hul werknemers te bevorder

	2.8.1	Voltooi die volgende met betrekking maniere hoe besighede tyd en moeite kan bydra om die welstand van hul werknemers te bevorder . Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	-------	--

bonusse	voordele	voedings	vervoer
moraal	lone/salarisse	ontspanning	

#	Inhoud	Antwoorde
1	Betaal billik ... aan die werkers op grond van die aard van hul werk en die heersende ekonomiese toestande in die mark.	lone/salarisse
2	Betaal billik ... - gebaseer op besigheid verdienste - as erkenning vir harde werk en toewyding.	bonusse
3	Voorsien ... fasiliteite vir werknemers en moedig hulle aan om fiks en gesond te bly.	ontspanning
4	Sluit veiligheids-, mediese- en kantien fasiliteite in as bykomende ... wat werknemers kan geniet	voordele
5	Begin 'n ... program sodat werknemers een maaltyd per dag kan geniet om hulle in 'n gesonde toestand te hou.	voedings
6	Verskaf ... vir werknemers wat buitengewone lang ure werk.	vervoer
7	Voer spanbou sessies uit om werknemers se ... te verbeter.	moraal

2.8 Maniere hoe besighede tyd en moeite kan bydra om die te verbeter welstand van gemeenskappe

	2.9.1	Voltooi die volgende met betrekking maniere hoe besighede tyd en moeite kan bydra om die welstand van hul gemeenskap te bevorder. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	-------	---

projekte	benadeel	eties
praktyke	lewensgehalte	ontspanning

#	Inhoud	Antwoorde
1	Besighede moet daarna streef om die algemene ... van hul gemeenskap te verbeter, deur byvoorbeeld vaardigheidsontwikkelings kursusse en beurse aan te bied.	lewensgehalte
2	Verseker dat die produk wat hulle verskaf nie verbruikers of die omgewing ... nie.	benadeel
3	Weerhou om betrokke te raak by onwettige of skadelike ... soos om kinders onder die wettige ouderdom in diens te neem of onwettige middels te verkoop.	praktyke
4	Oefen ... korrekte besigheidspraktyke, byvoorbeeld, om nie betrokke raak by onbillike advertensies nie.	eties
5	Skenk geld en/of tyd aan die gemeenskap ...	projekte
6	Voorsien die nodige fasiliteite vir sport en ... doeleindes om sosiale kohesie en gesonde aktiwiteite te bevorder.	ontspanning

Korporatiewe Sosiale Verantwoordelikheid (KSV/KMV)

2.9 Doel van KSV

	2.10.1	Voltooi die volgende met betrekking tot doel van KMV. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	--------	---

driedubbele sleutelaspekte	voldoen	etiese kwessies
ekonomiese	verwagtinge	

#	Inhoud	Antwoorde
1	Die samelewing verwag van hulle bydraes, en hulle wil aan die samelewing se ... voldoen	verwagtinge

#	Inhoud	Antwoorde
2	Hulle wil aan die verwagtinge van die regering en die wet ...	voldoen
3	Die besigheid kan ... voordele kry deur byvoorbeeld, krediete te kry vir die beheer van koolstof vrystellings	ekonomiese
4	Die besigheid se beleide moet ... kwessies in ag neem, byvoorbeeld, hulle besluit om hul uitlaatgasse in die produksieproses te verminder.	etiese
5	Besigheidsbedrywighede spreek die ... aan deur KSV-programme om op die JSE-indeks vir maatskaplike verantwoordelikheid - SRI gelys te word.	driedubbele sleutelaspekte

2.10 Komponente van KMV

Gelyke indiensneming	Besigheidsetiek	Gemeenskap
Voorsieningsketting/ Verspreidingskanaal	Etiese korporatiewe maatskaplike investering	Gesondheid en veiligheid
Omgewing	Korporatiewe bestuur	Kliënte

 Aktiwiteit	2.11.1	Pas die stellings hieronder by elk van die bogenoemde komponente van KMV.
--	---------------	--

#	Konsep		Verklarings
1	Omgewing	A	Besighede moet vir die omgewing sorg deur aan Omgewings programme soos die herwinning van afval, die vermindering van hul koolstof vrystellings, ensovoorts, deel te neem.
2	Etiese korporatiewe maatskaplike belegging	B	Die besigheid is verplig om na menseregte om te sien soos respek vir werknemers, kliënte en verskaffers. Hulle moet byvoorbeeld goeie behandeling van werkers, veilige produkte vir kliënte en billike handel met verskaffers verseker
3	Gesondheid en veiligheid	C	Die besigheid moet verseker dat die werksomgewing veilig is vir alle belanghebbendes.
4	Korporatiewe bestuur	D	Die besigheid moet altyd aanspreeklik, deursigtig wees en aan die wet voldoen, soos voorgestel deur die King IV-kode.
5	Besigheidsetiek	E	Elke besigheid moet hul kernwaardes soos eerlikheid, respek en regverdigheid in al hul beleide en praktyke integreer.
6	Gelyke indiensneming	F	Om aan die wette te voldoen, moet die onderneming diversiteit, gelykheid en billikheid in die werkplek hê soosvoorgeskryf deur die WGI en ander wette.
7	Voorsieningsketting/ Verspreidingskanaal	G	Slegte praktyke van sakevennote reflekteer negatief op die besigheid. Hulle moet die hele voorsieningsketting beïnvloed om aan goeie KMV-praktyke deel te neem.
8	Kliënte	H	Kliënte oorweeg die wyse waarop goedere en dienste deur die besigheid geproduseer word, benewens die koste en gehalte. Kliënte is ook bekommerd oor die impak van die besigheid se praktyke op die omgewing en gemeenskap.
9	Gemeenskap	G	'n Besigheid moet in noue kontak met hul gemeenskap wees om hul werklike behoeftes, kwessies en risiko's te ken voordat die besigheid 'n KMV-strategie vir die gemeenskap kan ontwikkel.

	2.12.1	Voltooi die volgende met betrekking tot die impak van KMV/KMI op besighede. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	---------------	---

koop	bemarking	lojaliteit	produktiwiteit
publisiteit	tydrowend	pryse	ondernemings

#	Opskrifte	Inhoud	Antwoorde
1	Positiewe/ Voordele	KMI kan ervare werknemers lok en die ... van die besigheid verhoog.	produktiwiteit
		Die besigheid kan 'n mededingende voordeel hê, wat lei tot goeie ... in die media.	publisiteit
		KMI bevorder klante ..., wat tot meer verkope kan lei.	lojaliteit
		Hulle kan KMI as 'n ... strategie gebruik om hul produkte te bevorder.	bemarking
2	Negatiewe/ Nadele	KMV-programme kan deur die gemeenskap as vanselfsprekend aanvaar word en kliënte mag nie die besigheid se produkte ... nie.	koop
		Dit is moeilik vir klein en medium ... om KMV-programme te implementeer.	ondernemings
		Daar word van sakeondernemings verwag om gedetailleerde verslae op te stel, wat ... is	tydrowend
		Maatskaplike betrokkenheid word gefinansier uit besigheids winste wat tot voordeel van kliënte en die verlaging van ... aangewend kon word.	pryse

	2.12.2	Voltooi die volgende met betrekking tot die impak van KMV/KMI op die gemeenskap. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	---------------	--

sosiale	winste	werksgeleenthede	afhanklik	welsyn
volhoubaar	ontwikkeling	diskriminasie	arm	entrepreneurs

#	Opskrifte	Inhoud	Antwoorde
1	Positief/ Voordele	Die ... van die gemeenskap sal verbeter omdat daar aandag gegee sal word aan uitdagings wat die gemeenskapslede in die gesig staar.	welsyn
		Vaardigheid ... kan plaasvind, wat weer die moontlikheid van aanstellings van lede van die gemeenskap sal vergroot.	ontwikkeling
		Ontwikkelingsprogramme wat die besigheid implementeer sal die ... vaardighede van gemeenskappe verbeter.	entrepreneurs
		Die voorsiening van beurse verhoog die vlak van onderwys en stel die gemeenskap in staat om aansoek te doen vir ...	werksgeleenthede
		Beter opvoedkundige en ontspanningsfasiliteite word in ... gemeenskappe gevestig.	arm
2	Negatief/ Nadele	Besighede is nie altyd toegerus om ... probleme aan te spreek nie.	sosiale
		As gemeenskapslede te ... op KSV-programme raak, kan hulle sukkel om gebruik te maak van inisiatiewe wat aan hulle beskikbaar gestel is.	afhanklik
		Besighede kan van ... beskuldig word as hulle nie die verspreiding van skaars hulpbronne goed bestuur nie.	diskriminasie

#	Opskrifte	Inhoud	Antwoorde
		Sommige besighede neem slegs deel aan KMV-inisiatiewe om ... in te samel en gee nie om vir die gemeenskap waarin hulle bedrywig is nie.	winste
		As KMV-programme nie ... is nie, kan dit die gemeenskap benadeel	volhoubaar

Korporatiewe Maatskaplike Investering (KMI)

2.11 Die doel van KMI

	2.14.1	Voltooi die volgende met betrekking tot die doel van KMI. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	---------------	---

ontwikkeling	positiewe	lewenstandaard
wet en regering	langtermynbeleggings	

#	Inhoud	Antwoorde
1	Dit het ten doel om by te dra tot die volhoubare ... van sy onmiddellike gemeenskappe.	ontwikkeling
2	Die ... vereis dat 'n besigheid KMI -bydraes moet maak.	wet en regering
3	KMI-projekte openbaar 'n ... besigheidshouding teenoor die plaaslike gemeenskap en help die gemeenskap om te ontwikkel.	positiewe
4	Die KMI-projekte is ... en moet volhoubaar wees	langtermynbeleggings
5	KMI is noodsaaklik vir die Suid-Afrikaanse konteks omdat daar 'n groot behoefte is om die ... van gemeenskappe op te hef.	lewenstandaard

	2.17.1	Voltooi die volgende met betrekking tot die verskille tussen KMV & KMI. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	---------------	---


sosiale	behoefte	belegging	bemarring
beeld	hulpbronne	praktyke	beleide

#	Opskrifte	Inhoud	Antwoorde
1	KMV	Die bedoeling is om sake ... te verander	praktyke
		Die fokus is op die verbetering van die besigheids ... en verhoging van wins.	beeld
		Verseker dat alle interne KMI ... belanghebbendes se belange insluit.	beleide
		Dikwels bedoel as 'n ... inisiatief.	bemarring
2	KMI	Aktiewe toewyding van geld en ... om die gemeenskap op te hef.	hulpbronne
		Die fokus is op die opheffing van die gemeenskap sonder 'n opbrengs op ...	belegging
		Verseker dat KMI-projekte relevant is vir die ... van gemeenskappe.	behoefte
		Bedoel om gemeenskappe deur ... ontwikkeling te bevoordeel en op te hef.	sosiale

2 AANBIEDING EN DATA RESPONS

Aan die einde van hierdie onderwerp moet leerders die volgende kan doen:

3.1 Faktore wat deur die aanbieder oorweeg moet word voor die aanbieding

	3.1	Voltooi die volgende met betrekking tot die faktore wat deur die aanbieder oorweeg moet word voor die aanbieding. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	-----	---

visuele	gehoor	doel	inligting	tyd
konsep	inhoud	gevolgtrekking	openings	

#	Inhoud	Antwoorde
1	Wees duidelik oor die ... van die aanbieding en skryf 'n uiteensetting neer van die belangrike inligting wat jy met jou gehoor wil deel.	doel
2	Maak seker dat die hoofdoel van die aanbieding vasgevang word in jou ... verklaring.	openings
3	Sluit slegs ... in jou aanbieding wat belangrik en betroubaar is.	inligting
4	Maak jouself vertrou met die ... van die aanbieding om 'n gladde vloei van die aanbieding te verseker.	inhoud
5	Wees vertrou met die agtergrond van jou ..., sodat jou aanbieding tot hul belangstellings area spreek.	gehoor
6	Formuleer 'n rowwe ... weergawe van jou aanbieding wat 'n logiese vloei van inligting insluit vanaf die inleiding tot die liggaam, en uiteindelik tot die slot.	konsep
7	Som die hoofteite van die liggaam in jou ... op en koppel jou gevolgtrekking aan die aanvanklike doel van die aanbieding.	gevolgtrekking
8	Sluit ... hulpmiddels in wat jou aanbieding sal verbeter.	visuele
9	Oefen die lewering van jou aanbieding om te verseker dat jy nie die ... wat aan jou toegeken is, oorskry nie.	tyd

3.2 Faktore wat deur die aanbieder oorweeg moet word tydens die aanbieding


	3.2	Voltooi die volgende met betrekking tot die faktore wat deur die aanbieder
---	-----	---

oorweeg moet word tydens die aanbieding. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder

hoorbaar	weg te kruip	aandag	punte	begin
oog	posisie	kort	geloofwaardigheid	visuele

#	Inhoud	Antwoorde
1	Vestig ... deur jouself aan die begin as die aanbieder voor te stel.	geloofwaardigheid
2	Maak die doel/hoofpunte van die aanbieding duidelik aan die ... van die aanbieding.	begin
3	Som die hoof ... van die aanbieding op om die aanbieding af te sluit.	punte
4	Staan in 'n goeie regop ... , waar die gehoor die aanbieder en aanbieding duidelik kan sien.	posisie
5	Weerhou daarvan om agter toerusting ...	weg te kruip
6	Betrek die ... van die gehoor met 'n verskeidenheid metodes.	aandag
7	Behou ... kontak met die gehoor.	oog
8	Wees ... vir alle luisteraars/gehoor.	hoorbaar
9	Maak die aanbieding interessant met behulp van ... hulpmiddels.	visuele
10	Hou die aanbieding ... en eenvoudig.	kort

3.3 Maniere hoe die aanbieder terugvoer in 'n nie-aggressiewe en professionele wyse

	3.3	Voltooi die volgende met betrekking tot maniere hoe die aanbieder terugvoer op 'n nie-aggressiewe en professionele wyse kan hanteer. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	------------	--

debat	staan	terugvoer	vraag	motiveer
opreg	verstaan	beleefd	vermy	foute


#	Inhoud	Antwoorde
1	Die aanbieder moet ... reg deur die terugvoer sessie.	staan
2	Wees ... wanneer jy op vrae reageer.	beleefd
3	Maak seker dat jy elke vraag duidelik ... voordat jy reageer.	verstaan
4	Verskaf ... so gou as moontlik nadat die vraag gevra is of na die sessie.	terugvoer
5	Wees ... wanneer jy op vrae reageer.	opreg
6	Vra om verskoning as ... deur die gehoor uitgewys word.	foute
7	Spreek altyd die ... aan en nie die persoon nie.	vraag
8	Erken goeie vrae en ... die gehoor om meer vrae te vra.	motiveer
9	Die aanbieder moet hom/haar nie by 'n ... betrek wanneer hy op vrae reageer nie.	debat
10	Die aanbieder moet nie die vrae ... as dit nie beantwoord kan word nie, maar eerder belowe om op 'n later stadium terugvoer oor die vrae te gee.	vermy

3.4 Areas van verbetering vir die volgende aanbieding

 Aktiwiteit	3.4.1	Voltooi die volgende met betrekking tot areas van verbetering vir die volgende aanbieding. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	--

visuele	relevant	kritiek	vloei
tydsduur	ontleed	humor	hersien

#	Inhoud	Antwoorde
1	Die aanbieder moet die doelwitte wat nie bereik is nie ...	hersien
2	Integreer ... op die gepaste tye in jou aanbieding	humor
3	Wees altyd bereid om die inligting aan te pas, by te werk en ... te hou	relevant
4	Dink na oor enige ... en vermy dit in toekomstige aanbiedings.	kritiek
5	Enige inligting wat die aanbieder as terugvoer van 'n aanbieding ontvang, moet ... word	ontleed
6	Reflekteer oor die ... van die aanbieding om inhoud by te voeg of te verwyder.	tydsduur
7	Verhoog/Verminder die gebruik van ... hulpmiddels of vervang/verwyder hulpmiddels wat nie goed werk nie.	visuele
8	Besin oor die logiese ... van die formaat/skyfies/toepassing van visuele hulpmiddels.	vloei

 Aktiwiteit	3.5.1	Voltooi die volgende met betrekking tot aspekte wat oorweeg moet word wanneer 'n multimedia-aanbieding ontwerp word. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	--

grafieke	boei	grammatikale	hiperskakels	leesbaar
aandag	beelde	opskrif	agtergrond	

#	Inhoud	Antwoorde
1	Begin jou skyfies met teks en 'n ...	opskrif
2	Kontrasteer die kleur van jou teks met die kleur van die ...	agtergrond
3	Vermy die gebruik van teks wat nie ... of 'n lettertipe wat te klein is nie.	leesbaar
4	Kies ... wat die inligting wat jy graag wil oordra sal verbeter.	beelde
5	Sluit toepaslike ... in om teks op die skyfies aan te vul.	grafieke
6	Sluit spesiale effekte/klanke/animasie by jou aanbieding in wat jou gehoor sal ...	boei
7	Vinnige toegang tot ander video's/grafieke moet geaktiveer word deur ...	hiperskakels
8	Weerhou jou daarvan om spesiale effekte, of animasie in te sluit wat ... sal aftrek van die hoof boodskap en inligting wat jy graag aan jou gehoor wil oordra..	aandag
9	Doen 'n speltoets voor die aanbieding om enige ... foute in jou skyfie-aanbieding uit te skakel.	grammatikale

3.6 Voorbeelde van nie-verbale aanbiedings

Diagramme	Uitdeelstukke	Grafika	Blaaiborde
Skyfievertonings	Illustrasies	Tabelle	Geskrewe/besigheidsverslae

 Aktiwiteit	3.6.1	Pas die stellings hieronder by elk van die bogenoemde voorbeelde van nie-verbale aanbiedings.
---	--------------	--

#	Konsep		Verklarings
1	Tabelle	A	'n Stel feite en syfers wat in kolomme en rye gerangskik is.
2	Grafika	B	'n Visuele voorstelling van data of inligting wat verwantskappe tussen verskeie entiteite of veranderlikes uitbeeld.
3	Diagramme	C	'n Simboliese voorstelling van inligting deur gebruik te maak van visualiserings tegnieke.
4	Illustrasies	D	'n Visuele verduideliking van 'n teks, konsep of proses.
5	Geskrewe/ Besigheidsverslae	E	'n Dokument wat inligting in 'n georganiseerde formaat vir 'n spesifieke gehoor en doel aanbied.
6	Blaaiborde	F	'n Blaaibord is 'n skryfbehoeftes-item wat bestaan uit 'n groot blok papier velle wat aan die boonste rand van 'n witbord vas gemaak is.
7	Uitdeelstukke	G	'n Spesiale manier om 'n aanbieding te sien wat geskik is vir druk en verspreiding aan die gehoor.
8	Skyfievertonings	H	'n Skyfievertoning is 'n aanbieding op die skerm van inligting/idees wat op skyfies aangebied word.

3.7 Die impak van SES visuele hulpmiddels

Data Projektor/ PowerPoint-aanbieding	Oorhoofse projektor/Transparante	Uitdeelstukke/ Strooibiljette/ Brosjures
Blaaiborde	Interaktiewe Witborde/Slimborde	Plakkate/Tekens/Baniere/ Advertensie-toerusting/Vlae

 3.7.1	Voltooi die volgende met betrekking tot die impak van Dataprojektor/ PowerPoint aanbieding. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	--

bedryf	afgelei	gehoor	videogrepe
multimedia	onderbrekings	beeld	beurtkrag

Dataprojektor/PowerPoint aanbieding			
#	Opskrifte	Inhoud	Antwoorde
1	Positiewe/ Voordele	Die aanbieding kan verbeter word deur die gebruik van ... materiaal en grafika wat deur 'n data projektor of PowerPoint-aanbieding verskaf kan word.	beeld
		Beeld materiaal en klank hulpmiddels soos klank- en ... kan maklik by die PowerPoint-aanbieding ingesluit word.	videogrepe
		Die belangstelling van die gehoor kan gelok word deur die gebruik van verskeie ... in die skyfies.	multimedia
		Die skyfies wat gebruik word, moet die aanbieding aanvul en die doelwitte van die aanbieding aan die ... opsom.	gehoor
2	Negatiewe/ Nadele	Die aanbieder weet dalk nie hoe om die data projektor of PowerPoint aanbieding te ... nie	gebruik
		Die gehoor kan geïrriteerd raak met die ... wat veroorsaak word deur die onvermoë van die aanbieder om die Dataprojektor/ PowerPoint-aanbieding te gebruik.	onderbrekings
		Die belanghebbendes/gehoor kan ... word, indien die aanbieder eenvoudig herhaal wat op die skyfies vertoon word.	afgelei
		Die implementering van ... kan die aanbieder verhoed om die Dataprojektor/PowerPoint-skyfies tydens sy/haar aanbieding te gebruik.	beurtkrag

	3.7.2	Voltooi die volgende met betrekking tot die impak van Oorhoofse projektor/Transparente. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	-------	---

opsom	effektief	kombinasie	voorberei
grafika	notas	logies	oorbodig

Oorhoofse projektor/Transparente		
Positiewe/ Voordele	Die transparante kan vooraf ... word met 'n spesiale transparant pen	voorberei
	Hulle is ... om te gebruik in die geval van 'n rekenaar/dataprojektor wat nie beskikbaar is nie.	effektief
	Transparante laat die aanbieder toe om ... in verskeie kleure te projekteer.	grafika
	Kan gebruik word om die aanbieder te lei wanneer hy/sy die aanbieding ...	opsom
Negatiewe/ Nadele	Die bekwaamheid van die aanbieder kan deur die gehoor bevraagteken word indien die transparante nie op 'n ... manier gerangskik is nie.	logies
	Die geredelike beskikbaarheid van 'n betroubare PowerPoint-aanbiedings kan lei daartoe dat transparante ... word	oorbodig
	Transparante kan nie in kombinasie met audio- en videogrepe gebruik word nie.	kombinasie
	Gedeeltelik verligte of donker vertrekke ligte maak dit moeilik vir die gehoor om inligting op te teken en ... te neem vir latere gebruik	notas

	3.7.3	Voltooi die volgende met betrekking tot die impak van Uitdeelstukke/ Pamflette/ Brosjures. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	--------------	---

beperkte	geverifieer	aandag	klank
drukwerk	onwettig	bykomende	inligting

Uitdeelstukke/pamflette/brosjures.		
Positiewe/ Voordele	Die aanbieder kan die ... van die gehoor lok deur hulle van nuttige uitdeelstukke/pamflette/brosjures te voorsien voor die aanvang van die aanbieding.	aandag
	Belangrike ... oor die aanbieding kan na die aanbieding aan die gehoor verskaf word.	inligting
	Enige ... inligting kan moeiteloos in die daaropvolgende kopieë van die uitdeelstukke/pamflette/brosjures ingesluit word.	bykomende
	Die inligting kan ... word deur dit met die PowerPoint-aanbieding te vergelyk.	geverifieer
Negatiewe/ Nadele	Die inligting wat verskaf word is van 'n visuele/grafiese aard en ... kan nie bygevoeg word om die belangstelling van die gehoor te lok nie.	klank
	Die ... inligting wat in die uitdeelstukke, strooibiljette of brosjures ingesluit is, kan moontlik nie die breedvoerige doelwitte van die aanbieding vasvang nie.	beperkte
	Die koste van ... is hoog, en die harde kopieë kan maklik misplaas word.	drukwerk
	Die skrywer het geen beheer oor die ... verspreiding van die ondersteunings materiaal nie.	onwettig

	3.7.4	Voltooi die volgende met betrekking tot die impak van Blaaiborde. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	--------------	--

antwoorde	leesbaar	tyd
verwar	idees	beklemtoon

Blaaiborde		
Positiewe/ Voordele	Kan effektief gebruik word indien daar 'n beperkte aantal gehoor lede teenwoordig is en die aanbieder wil 'n konsep ...	beklemtoon
	Kan nuttig wees wanneer die aanbieder 'n opsomming wil opneem van ... wat van die gehoor ontvang is wat sy/haar aandag verg.	antwoorde
	Dinkskrum ... wat deur die belanghebbendes/gehoor gegenereer word, kan op 'n blaaibord aangeteken word	idees
Negatiewe/ Nadele	Onvoldoende ... tydens die aanbieding kan die aanbieder verhoed om die blaaibord effektief te gebruik.	tyd
	Die skrif van die aanbieder is dalk nie ... nie, wat die standaard wat die aanbieder streef om te handhaaf, negatief kan beïnvloed.	leesbaar

'n Aanbieder wat 'n blaaibord dikwels tydens 'n aanbieding gebruik, kan dalk met 'n morsige een eindig wat die gehoor kan ...	verwar
---	--------

	3.7.5	Voltooi die volgende met betrekking tot die impak van Interaktiewe witborde/Slimborde. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	---

elektrisiteit	moeiteloos	vaardig
sagteware	stoor	aankoop

Interaktiewe witborde/Slimborde		
Positiewe/ Voordele	Verminder die koste vir die organisasie van die ... van bykomende toerusting omdat die inligting/teks/grafika direk vanaf 'n rekenaar geprojekteer kan word.	aankoop
	Interaktiewe witborde/slimborde het die funksionaliteit om bykomende inligting te ... wat die aanbieder tydens sy/haar aanbieding daarop aangeteken het.	stoor
	Klank/Visuele hulpmiddels kan ... saam met die interaktiewe witbord/ slimbord gebruik word.	moeiteloos
Negatiewe/ Nadele	'n Aanbieder wat nie ... in die gebruik van die interaktiewe witbord/ slimbord is nie, sal dalk nie toegang tot al die funksies/funksionaliteite wat dit bied, kry nie.	vaardig
	Kopiereg gekoppel aan sekere ... verhoed die gebruik van interaktiewe witborde/ slimbord in samewerking met ander rekenaars	sagteware
	Die implementering van beurtkrag kan die aanbieding ontwrig, aangesien dit 'n stabiele toevoer van ... benodig	elektrisiteit

	3.7.6	Voltooi die volgende met betrekking tot die impak van Plakkate/Tekens/Baniere/ Advertensie-toerusting/Vlae. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	--

aandag	beskadig	aandag	kenmerke
dimensioneel	funksioneel	visueel	visie

Plakkate/Tekens/Baniere/ Advertensie-toerusting/Vlae		
Positiewe/ Voordele	Ondersteun die hooftema van die aanbieding as dit ... aantreklik is.	visueel
	Kan groot prente/sleutel konsepte bevat om belangrike ... van 'n produk toe te lig.	kenmerke
	'n Plakkaat wat op strategiese plekke binne 'n lokaal vertoon word, sal die ... van die gehoor lok.	aandag
	'n Waardevolle visuele hulpmiddel wat gebruik kan word om die ... van 'n organisasie te bevorder.	visie
Negatiewe/ Nadele	Die visuele hulpmiddel kan die gehoor/belanghebbendes se ... van die Hoof boodskap van die aanbieder se aanbieding aflei.	aandag
	Plakkate is nie geskik vir klein lokale nie, aangesien die visuele hulpmiddel wan ... kan raak as gevolg van die beperkte ruimte	funksioneel

Die visuele hulpmiddel is een ... omdat dit nie met klank/video gebruik kan word nie.	dimensioneel
Plakkate wat buite vertoon word, kan deur weer of ander elemente ... of selfs vernietig word.	beskadig

3 ONDERNEMINGSVORME: KRITERIA VIR SUKSES EN/OF MISLUKING


4.1 Betekenis van die verskillende ondernemingsvorme

	4.1.1	Voltooi die volgende met betrekking tot betekenis van die verskillende Ondernemingsvorme . Kies jou antwoord uit die ondernemingsvorme hieronder:
--	-------	--

Vennootskap	Publieke maatskappy	Persoonlike aanspreeklikheid maatskappy	Maatskappy in Staatsbesit
Nie-winsgewende maatskappye (NWM'e)	Koöperasies	Eenmansaak	Private maatskappye

	Ondernemingsvorme	Beskrywing
1	Eenmansaak	'n Eenmansaak word gevorm wanneer daar 'n enkele stigter is wat die besigheid besit en bestuur
2	Vennootskap	'n Vennootskap is wanneer twee of meer mede-eienaars saam 'n besigheid bedryf.
3	Private maatskappye	Kan nie aandele aan die publiek verkoop nie en kan nie sy aandele by die JSE noteer nie.
4	Persoonlike aanspreeklikheid maatskappy	Soortgelyk aan 'n private maatskappy, maar voormalige en huidige direkteure kan verantwoordelik gehou word vir die skuld van die maatskappy.
5	Publieke maatskappy	Kan sy aandele by die Johannesburgse Sekuriteitebeurs (JSE) noteer om aandele aan die publiek te verkoop.
6	Maatskappy in Staatsbesit	Hierdie besighede neem die rol van kommersiële ondernemings namens die regering op.
7	Nie-winsgewende maatskappye (NWM'e)	Die primêre doelwit is om die publiek te bevoordeel, nie om wins te maak nie.
8	Koöperasies	'n Koöperasie is 'n outonome vereniging van persone wat vrywillig saamkom om in hul gemeenskaplike ekonomiese, sosiale of kulturele behoeftes te voorsien deur middel van 'n gesamentlike onderneming.

4.3 Die verskille tussen beperkte en onbeperkte aanspreeklikheid

 Aktiwiteit	4.3.1	Voltooi die volgende met betrekking tot die verskille tussen beperkte en onbeperkte aanspreeklikheid . Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	--

beperk	beskerm	maatskappye
besigheid	beslag gelê	eenmansaak en vennootskap

#	Opskrifte	Inhoud	Antwoorde
1	Beperkte aanspreeklikheid	Verliese is ... tot die bedrag wat die eienaar in die besigheid belê het.	beperk
		Die eienaar se persoonlike bates is ... teen die skuld van die besigheid.	beskerm
		Van toepassing op ... wat 'n aparte regspersoonlikheid het	maatskappye
2	Onbeperkte aanspreeklikheid	Die aanspreeklikheid van die eienaar(s) om skuld/eise te betaal is nie net tot die ... beperk nie.	besigheid
		Die eienaar se persoonlike bates kan ... op gelê word om vir die skuld van die besigheid te betaal	beslag
		Van toepassing op 'n ... aangesien hulle nie 'n aparte regspersoonlikheid het nie	eenmansaak & vennootskap

4.4 Eienskappe van Ondernemingsvorme & Impak van Ondernemingsvorme

 Aktiwiteit	4.4.1	Voltooi die volgende met betrekking tot die kenmerke van 'n Eenmansaak . Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	--

kontinuïteit	wetlike	regspersoonlikheid
naam	een	onbeperkte aanspreeklikheid

#	Inhoud	Antwoorde
1	Die besigheid word slegs deur ... persoon besit en bestuur.	een
2	Dit is maklik om op te rig, aangesien daar geen ... formaliteite is wanneer die besigheid gestig word nie.	wetlike
3	Daar is geen wetlike vereistes ten opsigte van die ... van die besigheid nie.	naam

#	Inhoud	Antwoorde
4	Die eienaar het ... vir al die skuld van die besigheid.	onbeperkte aanspreeklikheid
5	'n Eenmansaak is gewoonlik 'n klein besigheid met 'n beperkte potensiaal vir...	uitbreiding
6	Die besigheid het geen ... nie en het dus geen kontinuïteit nie	regspersoonlikheid

	4.4.2	Voltooi die volgende met betrekking tot die impak van Eenmansaak. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	--

besluite	aanspreeklik	wetlike	kontinuïteit
verantwoordelik	groeï	kapitaal	begin

#	Opskrifte	Inhoud	Antwoorde
1	Positiewe/ Voordele	Dit is maklik om die besigheid te ... of die besigheid te beëindig.	begin
		Dit verg min ... om te begin.	kapitaal
		Daar is slegs enkele ... formaliteite.	wetlike
		Die eienaar kan alle ... maak en hoef met niemand te konsulteer nie.	besluite
2	Negatiewe/ Nadele	Die eienaar is ... vir die verskaffing van al die nodige kapitaal benodig.	verantwoordelik
		Die besigheid is nie 'n regspersoon nie en het geen ... nie	kontinuïteit
		Die eienaar is persoonlik ... vir al die skuld en verliese van die besigheid.	aanspreeklik
		Die ... van die besigheid kan beperk word as gevolg van 'n gebrek aan kapitaal.	groeï

	4.4.3	Voltooi die volgende met betrekking tot die kenmerke van Vennootskap. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	--

Wins	regspersoonlikheid	kapitaal
ooreenkoms	naam	onbeperkte aanspreeklikheid

#	Inhoud	Antwoorde
1	Geen wetlike formaliteite word vereis om te begin nie, slegs 'n skriftelike vennootskap ... word vereis.	ooreenkoms
2	Daar is geen wetlike vereistes ten opsigte van die ... van die besigheid nie.	naam
3	Vennote kombineer ... en kan ook kapitaal by finansiële instellings leen.	kapitaal

#	Inhoud	Antwoorde
4	Vennote het ... en is gesamentlik en afsonderlik aanspreeklik vir die skulde van die besigheid.	onbeperkte aanspreeklikheid
5	... word gedeel volgens die vennootskap ooreenkoms.	Wins
6	Die vennootskap het geen ... nie en het dus geen kontinuïteit nie.	regspersoonlikheid

 Aktiwiteit	4.4.4	Voltooi die volgende met betrekking tot die impak van 'n Vennootskap. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	--

gesamentlik	kapitaal	verdeel	bates	onbeperk
kontinuïteit	wetlike	oudits	kontantvloei	konflik

#	Opskrifte	Inhoud	Antwoorde
1	Voordele/ Positiewe	Daar is 'n paar ... vereistes om 'n vennootskap te vestig.	wetlike
		As gevolg van die... wat saamgevoeg word, is daar meer kapitaal.	kapitaal
		Vennootskappe word nie deur die wet verplig om ... te doen nie.	oudits
		Vennote kan hul kennis en vaardighede bymekaar sit om ... die beste besluite te neem.	gesamentlik
		Die werkslading en verantwoordelikheid word tussen vennote ...	verdeel
2	Nadele/ Negatiewe	Vennote het ... aanspreeklikheid wat beteken dat hulle persoonlike bates kan verloor.	onbeperk
		Verskillende persoonlikhede en opinies van vennote kan lei tot ...	konflik
		Daar is 'n gebrek aan ...; indien een vennoot sterf, aftree, of die vennootskap verlaat, moet 'n nuwe vennootskap gevorm word.	kontinuïteit
		Vennote kan nie almal geld en ... ewe veel bydra nie.	bates
		Daar kan 'n gebrek aan kapitaal en ... wees.	kontantvloei

 Aktiwiteit	4.4.5	Voltooi die volgende met betrekking tot die kenmerke van Private maatskappy. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	---

publiek	dividende	ouditering	regspersoonlikheid
(Edms)Bpk.	minimum	direkteure	registreer


#	Inhoud	Antwoorde
1	'n Private maatskappy benodig 'n ... van een aandeelhouer en daar is geen beperking op die aantal aandeelhouers wat 'n private maatskappy mag hê nie.	minimum

#	Inhoud	Antwoorde
2	'n Privaat maatskappy benodig een of meer ...	direkteure
3	Maatskappye moet by die Kommissie vir Maatskappye en Intellektuele Eiendom (KMIE/CIPC) ... deur 'n Memorandum van Inkorporering op te stel	registreer
4	Die maatskappy se naam eindig met letters/afkorting ...	(Edms) Bpk.
5	'n Private maatskappy word nie toegelaat om aandele aan die ... te verkoop nie.	publiek
6	Die maatskappy het 'n ... en onbeperkte kontinuïteit.	regspersoonlikheid
7	Die Maatskappywet, No. 71 van 2008, bepaal dat die ... van finansiële state opsioneel is.	ouditering
8	Winste word gedeel in die vorm van ... in verhouding tot die aandele wat gehou is.	dividende

	4.4.6	Voltooi die volgende met betrekking tot die impak van Privaat maatskappy. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	--

kontrakte	kundigheid	dividende	finansiële state	wetlike
groei	persoonlike	uitgawe	identiteit	kapitaal

#	Opskrifte	Inhoud	Antwoorde
1	Voordele/ Positiewe	'n Maatskappy het sy eie wetlike ... en aandeelhouers het beperkte aanspreeklikheid	identiteit
		Daar is die potensiaal van goeie langtermyn ...	groei
		'n Direksie met ... kan aangestel word om besluite te neem.	kundigheid
		Nie nodig om jaarliks ... by die kommissie in te dien nie.	finansiële state
2	Nadele/ Negatiewe	Dit is 'n regspersoon en kan ... in sy eie naam teken.	kontrakte
		'n Groot hoeveelheid ... word benodig om 'n maatskappy te begin.	kapitaal
		Hoe meer aandeelhouers, hoe minder ... vir die aandeelhouers.	dividende
		Direkteure het nie 'n ... belang nie en sal nie altyd die maatskappy se belang eerste stel nie.	persoonlike
		Finansiële jaarstate moet deur 'n gekwalifiseerde persoon nagegaan word, wat 'n ekstra ... vir die maatskappy is.	uitgawe
Dit is moeilik om op te rig aangesien die maatskappy aan baie ... vereistes onderwerp word.	wetlike		

	4.4.7	Voltooi die volgende met betrekking tot die kenmerke van Persoonlike aanspreeklikheid maatskappy. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	--

Memorandum van Inkorporering	direkteur	skulde	naam
------------------------------	-----------	--------	------

#	Inhoud	Antwoorde
1	Die maatskappy se ... moet met die letters Geïnk eindig.	naam
2	Vorige en huidige direkteure kan verantwoordelik gehou word vir die ... van die besigheid aangesien aanspreeklikheid vir skuld onbeperk is.	skulde
3	Die ... moet verklaar dat dit 'n maatskappy met persoonlike aanspreeklikheid is.	Memorandum van Inkorporering
4	Die maatskappy moet ten minste een ... op hul direksie hê.	direkteur

	4.4.8	Voltooi die volgende met betrekking tot die kenmerke van Publieke maatskappy. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	---

finansiële state	Bpk.	prospektus	een	Algemene Jaarvergadering (AJV)
publiek	beperkte	drie	kontinuiteit	KMIE/CIPC


#	Inhoud	Antwoorde
1	'n Minimum van ... persoon word vereis om 'n publieke maatskappy te begin.	een
2	Dit vereis ... of meer direkteure	drie
3	Dit moet by die ... registreer, deur 'n Memorandum van Inkorporering op te stel.	KMIE/CIPC
4	Die maatskappy se naam eindig met die letters/afkorting ...	Bpk.
5	Openbare maatskappye het 'n regs persoonlikheid en het onbeperkte ...	kontinuiteit
6	Dit kan kapitaal verkry deur aandele aan die ... uit te reik en kapitaal te leen deur skuldbriewe uit te reik.	publiek
7	Die maatskappy kan 'n ... aan die publiek uitreik om kapitaal in te samel.	prospektus
8	Die aandeelhouers van 'n maatskappy het ... aanspreeklikheid	beperkte
9	'n Publieke maatskappy moet 'n ... hou.	Algemene Jaarvergadering (AJV)
10	Ouditering van ... is verpligtend en geouditeerde state is beskikbaar vir aandeelhouers en die publiek.	finansiële state

	4.4.9	Voltooi die volgende met betrekking tot die impak van Publieke maatskappy. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	--------------	--

verhandel	aandeelhouers	insette	wetlike	direksie
beperkte	vrylik	aandele	bekend	verpligtend

#	Opskrifte	Inhoud	Antwoorde
1	Voordele/	Die besigheid het sy eie... identiteit.	wetlike

#	Opskrifte	Inhoud	Antwoorde
	Positiewe	Dit is maklik om fondse in te samel vir groei deur die verkoop van...	aandele
		Aandeelhouders het ... aanspreeklikheid.	beperkte
		Aandeelhouders kan 'n kundige ... aanstel	direksie
		Maatskappye mag aandele ... koop en verkoop.	vrylik
2	Nadele/ Negatiewe	Maatskappye moet alle finansiële inligting aan hul aandeelhouders ... maak.	bekend
		Oudits is ... en 'n groot bedrag word aan finansiële oudits bestee.	verplichtend
		Aandele moet in die openbaar ... word.	verhandel
		'n Volledige verslag moet elke jaar aan die groot ... voorgelê word.	aandeelhouders
		Aandeelhouders mag min of geen ... in die sake van die maatskappy toegelaat word nie.	insette

	4.4.10	Voltooi die volgende met betrekking tot die kenmerke Maatskappy in Staatsbesit (MSB) .Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	---------------	---

regering	(MSB) Bpk.	publiek
infrastruktuur	KMIE/CIPC	drie, een

#	Inhoud	Antwoorde
1	'n Maatskappy in staatsbesit moet ... of meer direkteure en ... of meer aandeelhouders hê.	drie, een
2	Dit moet by die ... registreer deur 'n Memorandum van Inkorporering op te stel.	KMIE/CIPC
3	Dit word deur die ... besit en vir wins bedryf.	regering
4	Maatskappye in staatsbesit word as ... maatskappye gelys.	publiek
5	Die naam moet met die letters/afkorting/agtervoegsel ... beëindig.	(MSB) Bpk.
6	Maatskappye in staatsbesit ondersteun privaat besighede deur ... soos kommunikasie dienste (Poskantoor) en voorsiening van elektrisiteit (Eskom) te verskaf	infrastruktuur

	4.4.11	Voltooi die volgende met betrekking tot die impak van Maatskappy in Staatsbesit. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	---------------	--

subsidies	ondoeltreffendheid	geld	sentrale	bestuur
duplisering	aansporings	mededinging	staat	noodsaaklik

#	Opskrifte	Inhoud	Antwoorde
1	Voordele/	Die winste kan gebruik word om ander... departemente te finansier.	staat

#	Opskrifte	Inhoud	Antwoorde
	Positiewe	Dit bied ... dienste wat dalk nie deur die private sektor aangebied word nie.	noodsaaklik
		Skep gesonde ... met die privaatsektor om dienste aan meer burgers bekostigbaar te maak.	mededinging
		Verkwistende ... van dienste word uitgeskakel.	duplisering
		Beplanning kan gekoördineer word deur ... beheer.	sentrale
2	Nadele/ Negatiewe	Dit lei dikwels tot swak ... aangesien die regering nie altyd so doeltreffend soos die privaatsektor is nie.	bestuur
		Daar is dikwels ... as gevolg van die grootte van die besigheid.	ondoeltreffendheid
		Dit maak dikwels staat op die regering ...	subsidies
		'n Gebrek aan ... vir werknemers om te presteer as daar 'n afwesigheid van ander motiveerders soos produktiwiteit bonusse is.	aansporings
		Die regering kan ... verloor deur die sakebedrywighede.	geld

 Aktiwiteit	4.12.	Voltooi die volgende met betrekking tot die kenmerke van Nie-Winsgewende Maatskappye (NWM'e). Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	--------------	---

belastingvrye	doelwitte	dienste
Memorandum van Inkorporering	skenkings	NWM

#	Inhoud	Antwoorde
1	Die hoofdoel van NWM is om ... te verskaf en nie om wins te maak nie.	dienste
2	Hulle word gefinansier deur ... en buitelandse befondsing.	skenkings
3	Die naam van die maatskappy moet met die letters/afkorting ... beëindig	NWM
4	Alle winste moet gebruik word vir die kern ... van die NWM	doelwitte
5	Dit moet 'n ... voorberei om die maatskappy te registreer.	Memorandum van Inkorporering
6	Kwalifiserende NWM'e kry ... status.	belastingvrye

 Aktiwiteit	4.4.13	Voltooi die volgende met betrekking tot die impak van Nie-Winsgewende Maatskappye (NWM'e). Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	---------------	--

uitgawes	maatskaplike	belasting	voldoende	beperk
professionele	kontinuuïteit	doel	uitgedeel	bonusse

#	Opskrifte	Inhoud	Antwoorde
---	-----------	--------	-----------

#	Opskrifte	Inhoud	Antwoorde
1	Voordele/ Positiewe	Die wins van NWM word uitsluitlik gebruik vir die primêre ... van die organisasie.	doel
		Hulle verskaf ... dienste aan verskeie gemeenskappe, byvoorbeeld, Meals on Wheels verskaf kos aan behoeftige mense.	maatskaplike
		Bydraes/skenkings aan NWM'e is ... aftrekbaar en kan lei tot meer skenkings van mense/besighede.	belasting
		Die aanspreeklikheid van die lede is...	beperk
		NWM'e het ... van bestaan.	kontinuiteit
2	Nadele/ Negatiewe	NWM'e genereer nie genoeg kapitaal om hul ... te dek nie	uitgawes
		Hulle het ... hulp nodig om hierdie organisasie op te rig.	professionele
		Skenkings wat van die publiek ontvang word, is nie altyd ... nie	voldoende
		Hulle mag nie... aan lede betaal nie.	bonusse
		Bates word nie aan die lede ... by sluiting nie, maar moet aan soortgelyke maatskappye gegee word.	uitgedeel

	4.4.14	Voltooi die volgende met betrekking tot die kenmerke van Koöperasie. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	---------------	--


demokraties	Koöperasie Beperk	winste	wedersydse
wetlike	diens	drie	vyf

#	Inhoud	Antwoorde
1	'n Minimum van ... lede word vereis om 'n koöperasie te begin.	vyf
2	Die doel van 'n koöperasie is om ... voordele vir die lede te skep.	wedersydse
3	Dit is 'n ... entiteit en kan grond besit en bankrekening oopmaak.	wetlike
4	Die lede van 'n koöperasie besit en bestuur die besigheid saam en deel ... gelyk op.	winste
5	Die besluite word ... geneem, met ander woorde, lede se stem bepaal die optrede van die koöperasie.	demokraties
6	Koöperasies word deur 'n minimum van ... direkteure bestuur.	drie
7	Die woord ... moet aan die einde van die naam verskyn.	Koöperasie Beperk
8	Die koöperasie word gemotiveer deur ... eerder as wins.	diens

	4.4.15	Voltooi die volgende met betrekking tot die impak van Koöperasie. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
--	---------------	---

demokraties	tydrowend	aansporing	bestuur	beperk
oordraagbaar	makliker	geoudit	aanspreeklik	transaksies

#	Opskrifte	Inhoud	Antwoorde
1	Voordele/ Positiewe	Die koöperasie is ... vir sy eie skuld, daarom geniet lede beperkte aanspreeklikheid vir die skulde van die besigheid.	aanspreeklik
		Koöperasies word ... bestuur want elke lid het een stem.	demokraties
		Stigting van koöperasies is ... as om 'n maatskappye te stig.	makliker
		'n Koöperasie kan sy eie ... span aanstel.	bestuur
		Winste word onder lede gedeel volgens die aantal ... van daardie lid.	transaksies
2	Nadele/ Negatiewe	Die fondse van 'n koöperasie is ...	beperk
		Finansiële state moet ... word	geoudit
		Die aandele is nie vrylik nie ... nie	oordraagbaar
		Besluite is dikwels moeilik om te bereik en ...	tydrowend
		Daar is nie baie ... vir lede om in die koöperasie te belê nie.	aansporing

 Aktiwiteit	4.5.1	Voltooi die volgende met betrekking tot die betekenis van die kriteria wat gebruik word om die sukses en/of mislukking van ondernemingsvorme te evalueer. Kies jou antwoord uit die konsepte hieronder
---	--------------	---

begin	maklik/moeilik	mense
koers	besluite	

#	Opskrifte	Inhoud	Antwoorde
1	Belasting implikasie	Dit verwys na die ... waarteen die tipe onderneming belas word, die frekwensie van belastingbetalings en die invloed daarvan op die sukses/mislukking van die besigheid.	koers
2	Bestuur	Die manier hoe ... geneem word en hoeveel persone deel is van bestuur. Die invloed van besluitneming op die sukses of mislukking van die besigheid..	besluite
3	Kapitaal	Dit verwys na hoe ... dit is vir 'n ondernemingsvorm om kapitaal te verkry en die invloed daarvan op die sukses/mislukking van die onderneming.	maklik/moeilik
4	Verdeling van Winste	Dit verwys na aantal ... waaronder die winste verdeel moet word en die invloed daarvan op die sukses/mislukking van die besigheid.	mense
5	Wetlike vereistes	Die eienaars moet die wetlike vereistes waaraan besighede onderwerp word, oorweeg, insluitend die vereistes voordat 'n besigheid kan ... en of die besigheid 'n regs persoonlikheid is of nie.	begin